

ŽELEZAR

JESENICE, DNE 18. OKTOBRA 1984

ŠTEVILKA: 41 • XXXIII

Naš kovinar, svobodno glasilo delavcev ŽID, je kot predhodnik Železarja začel izhajati 20. januarja 1957. Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečno revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajst-dnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito blagoslovil z redom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik: Joža Vardi - Naslov: Uredništvo Železarja, SZ - Železarna Jesenice. Stevilke internih telefonov: urednik 2618, administracija 2619 in 2621. Tisk: TK Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega danka po pristojnem mnenju št. 42/1-2.

PREDLOG IZHODIŠČ ZA PRIPRAVO LETNEGA PLANA 1985 V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

Na seji delavskega sveta SOZD Slovenske železarnice, ki bo 24. oktobra, bodo med drugim obravnavali tudi predlog izhodišč za pripravo letnega plana 1985, ki ga v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Namen vsakoletnih izhodišč za pripravo letnih planov je dvojen. Prvič želimo z njimi opredeliti ključne cilje našega poslovanja v prihod-

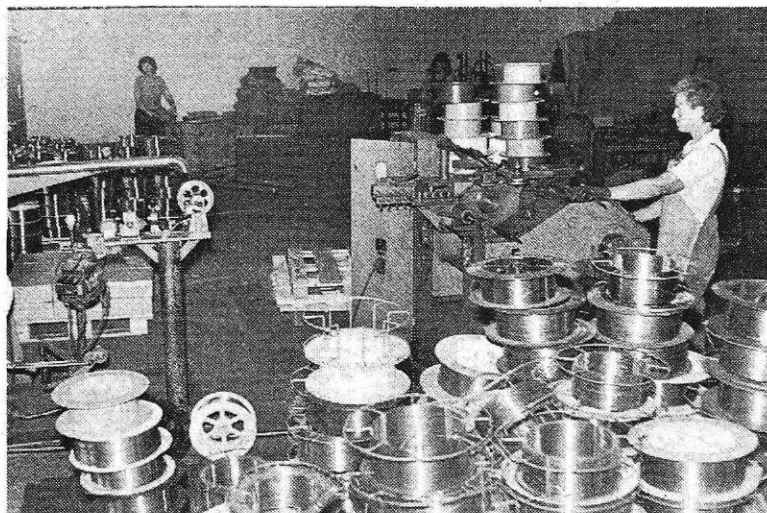
njem letu in obenem postaviti temelje politike in ukrepov za uresničitev ciljev. Drugič želimo z izhodišči poenotiti elemente pri sestavi plana, ki

bo s tem postal v večji meri primerljiv za vse članice SOZD.

Tako en kot drug namen izhodišč bo težko uresničiti zaradi precej nejasno opredeljene gospodarske politike v prihodnjem letu, pa tudi zaradi v tem trenutku še neizdelanih resolucij in spremljajočih dokumentov. Verjetno pa bodo osnovne usmeritve iz preteklega razdobja ostale tudi naprej: povečevanje izvoza, zadržanje proizvodnje na sedanji ravni ali celo manjše povečanje, zaostajanje vseh vrst potrošnje.

I. CELOTNI PRIHODEK 1. Proizvodnja

Čeprav smo v preteklem letu ob pripravi plana 1984 pričakovali, da (Nadaljevanje na 9. strani)

V Žičarni (foto I. Kučina)

ZAKAJ IMA JEKLARNA TAKŠNO STOJNINO?

Stojnina predstavlja za našo železarno pomemben strošek, ki ga lahko z boljšo organizacijo dela in večjim medsebojnim sodelovanjem in razumevanjem bistveno zmanjšamo. Od 27. septembra do 7. oktobra je naša železarna za stojnino plačala 855.658 dinarjev, ker je v teh dneh v Železarni čakalo na razkladanje ali nakladanje 440 vagonov kar 4370 ur.

Delež posameznih temeljnih organizacij pri stroških stojnine je zelo različen, kar je razvidno tudi iz naslednje razpredelnice. V omenjenih

desetih dneh so bile v posameznih temeljnih organizacijah naslednje stojnine:

TOZD	št. vagonov	št. ur	stojnina
Elektrode	8	51	8.747 din
Valj. žice in profilov	5	84	20.748 din
Valj. bluming-štel	18	333	78.045 din
Žebeljarna	8	96	11.425 din
HVB	66	184	41.435 din
HVJ	12	152	18.903 din
Plavž	89	173	43.024 din
Transport	27	408	67.497 din
Jeklarna	203	2839	557.678 din
Jeklovlek	4	50	8.156 din
SKUPAJ:	440	4370	855.658 din

NOVA 1250-TONSKA STISKALNICA V TOZD PROFILARNA

Koncem lanskega leta so v TOZD Profilarna dobili novo veliko 1250-tonsko stiskalnico za izdelavo rondel, lamel in diskov. Stiskalnico so izdelali strokovnjaki ravske železarnice in mariborske Metalne.

V TOZD Profilarna že imajo podobno, vendar mnogo manjšo 630-tonsko stiskalnico. Zaradi preobremenjenosti se jim je že enkrat zlomilo ohišje in dvakrat gred. Izpad proizvodnje je bil precejšen in vedno znova je grozil nov lom. Da bi se temu izognili in da bi nemoteno izpol-

njevali naročila posebnega programa, je bilo potrebno kupiti novo, močnejšo stiskalnico. Staro stiskalnico bodo sedaj bolj uporabljali za kovanje.

Pri postavitvi nove stiskalnice so imeli kar precej težav, saj je višja (Nadaljevanje na 2. strani)

USPEŠNO ZAKLJUČEN LETNI REMONT V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

V TOZD Valjarna žice in profilov je bil v dneh od 1. do 15. oktobra predviden letni remont na proizvodnih napravah in ogrevni peči »CUSTODIS«. Zaradi pomanjkanja žice za TOZD Žičarna in Elektrode smo z remontom pričeli en dan pozneje, kot je bilo načrtovano, in sicer v torek, 2. oktobra, ob 6. uri zjutraj.

Dela na proizvodnih napravah so bila obsežna, še posebej na konti progi 320 Ø, kjer smo morali zaradi obnove ležišča ležajev demontirati

dva kompletna reduktorja prve in druge grupe proge. Predvideno je bilo popravilo v tovarni »LITOSTROJ« (Nadaljevanje na 2. strani)

SKUPŠČINA OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI O VZAJEMNI POMOČI SLOVENSКИH OBČIN

V sredo, 24. oktobra, se bosta na skupni seji sešla oba zbora skupščine Zdravstvene skupnosti Jesenice. Delegati bodo poleg običajnih točk dnevnega reda obravnavali osnutek samoupravnega sporazuma o vzajemni pomoči med občinskimi zdravstvenimi skupnostmi v letih 1984 in 1985 in predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu.

S samoupravnim sporazumom o vzajemni pomoči med občinskimi zdravstvenimi skupnostmi v letih 1984 in 1985 se občinske zdravstvene skupnosti dogovarjajo o medsebojni vzajemni pomoči, če bi prišlo do ne-

predvidenega izpada dohodka in bi zato lahko prišlo do motenj pri uresničevanju programa zdravstvenega varstva. Nepredvideni izpad dohodka občinske zdravstvene skupnosti (Nadaljevanje na 3. strani)

KREPITEV DRUŽBENE IN EKONOMSKE VLOGE OSEBNEGA DOHODKA KOT MOTIVA ZA PORAST PROIZVODNJE, PRODUKTIVNOSTI DELA IN DOHODKA, KOT TUDI ZA ZMANJŠANJE STROŠKOV POSLOVANJA IN PORAST KVALITETE OPRAVLJENEGA DELA

V naši železarni imamo prav gotovo še veliko vrzeli in nedorečenosti na področju samoupravnega urejanja odnosov pri pridobivanju dohodka, razporejanju dohodka in čistega dohodka ter delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo, zato prihodnje leto predvidevamo »uveljavljanje že dolgo načrtovanih sprememb na področju oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke«. Seveda gre nedvomno pri tem za celovito urejanje dohodkovnih odnosov oziroma ekonomskih odnosov med delavci oziroma temeljnimi organizacijami združenega dela pri pridobivanju, razporejanju, združevanju in skupni uporabi dohodka. Danes prav gotovo lahko ugotovimo, da nam doslej uveljavljeni poskusi stimulativnejšega nagrajevanja dela niso dali željenih rezultatov, ker niso upoštevali vseh elementov količine in kvalitete dela, oziroma ker so bili uveljavljeni bolj z namenom reševanja tekočih problemov, ne pa z vidika dolgoročnih ciljev ekonomske stabilizacije: povečevanje proizvodnje, produktivnosti dela in dohodka, kot tudi za zmanjševanje stroškov poslovanja in povečevanja kvalitete opravljenega dela in ker niso celovito reševali dohodkovnih odnosov.

Tako neurejen sistem dohodkovnih odnosov, ki smo ga zadnja leta krpali, da bi stabilizirali kader, da bi dosegli planirane količine in nazadnje uresničevanje dohodka, že nekaj časa buri duhove v nekaterih temeljnih organizacijah združenega dela, ki dosegajo nadplansko proizvodnjo, presegajo planirani izplen, dosegajo planirane stroške oziroma celo nekatere prihranke, hkrati pa izkazujejo poslovno izgubo. Pa tudi sicer s temi »stimulativnimi ukrepi« nismo dosegli dolgoročnejših ciljev, ki smo jih z njimi utemeljevali in pričakovali. Vse to nam neodložljivo nalaga, da se urejanja dohodkovnih odnosov lotimo celovito in poglobljeno s tiskim delom in pri tem upoštevamo številne teoretične razprave in pozitivne praktične izkušnje iz slovenske in jugoslovanske prakse. Pri tem pa nam bo moral biti za izhodišče družbeni dogovor o skupnih osnovah in merilih samoupravnega urejanja odnosov pri pridobivanju in delitvi dohodka v Socialistični federativni republiki Jugoslaviji, katerega delovno besedilo predloga je bilo objavljeno v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije in SFR Jugoslavije za delegacije in delegate 11. septembra v številki 25.

Pri urejanju dohodkovnih odnosov v Železarni se bomo prav gotovo, tako kot že mnogokrat doslej, srečevali z napačnim pojmovanjem družbenega značaja dohodka, na eni strani s skupinskolastrinjskim pojmovanjem dohodka, namreč, da je ves dohodek temeljne organizacije združenega dela izključno rezultat skupnega dela delavcev v tej temeljni organizaciji, na drugi pa, kakor je tudi v sedanji praksi, da se samoupravno združeni dohodek enostavno prelija iz ene temeljne organizacije združenega dela v drugo na osnovi nekaterih družbeno določenih obveznih norm ali z nekim umetnim »netržnim« načinom delitve dohodka ali pa na podlagi kakšnih matematičnih formul. Ti delitveni instrumenti so bili vedno naravnani tako, da ni prihajalo do pomembnejših razlik pri sredstvih za osebne dohodke oziroma v višini osebnih dohodkov, edini faktor, ki je vplival na bolj ali manj velike razlike v višini osebnih dohodkov v posamezni temeljni organizaciji združenega dela, pa je bil doseganje količinskih družbenih planov ali celo operativnih programov.

Pri urejanju ekonomskih odnosov med delavci oziroma med temeljnimi organizacijami bomo morali upoštevati dve plati dohodka, ki jih je Edvard Kardelj razložil takole: »Ena plat dohodka je dohodek kot faktor družbenoekonomskih in produktivskih odnosov, ki se izražajo v odnosih med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in med delavci temeljnih organizacij v združenem delu kot celoti, vključno tudi njihove pravice, da odločajo o razporejanju dohodka. Druga plat dohodka je njegova čisto ekonomska vloga, to je, kako njegovo pridobivanje in delitev ustrezata ekonomskim zakonitostim samoupravnega gospodarstva, kako delavci v temeljnih organizacijah združenega dela pridobivajo dohodek, kako je dohodek odvisen od produktivnosti dela, kako vpliva trg na dohodek, katere temeljne organizacije imajo na podlagi vsega tega pravico do večjega dohodka, kako se s tako pridobljenim dohodkom gospodari, kakšni so ekonomski učinki uporabe dela dohodka pri širjenju materialne podlage dela, v kakšnem ekonomskem razmerju so akumulacija in sredstva za osebne dohodke v okviru čistega dohodka in podobno.« (Edvard Kardelj: Svobodno združeno delo — brionske diskusije, str. 38.)

Naslednje, tudi že večkrat poudarjeno vprašanje, ki ga bomo morali reševati v okviru opredeljene naloge, predvidene za prihodnje leto, je vprašanje delovnih skupnosti in njihovega pridobivanja dohodka iz skupnega prihodka na osnovi svobodne menjave dela, kar v posebnem členu opredeljuje že omenjeni delovni osnutek družbenega dogovora. To pa bi seveda morali imeti pred očmi tudi v razpravah o novi ali drugačni organiziranosti skupnih služb.

S tem smo hoteli poudariti, da je v osnutku družbenega plana za prihodnje leto predlagana naloga »uveljavljati dolgo načrtovane spremembe na področju oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke« zelo celovita naloga, kajti od rešitve vseh teh vprašanj sta odvisna rast proizvodnje in produktivnosti dela in dohodka, kot tudi zmanjšanje stroškov poslovanja, kot pomembnega elementa inflacije, in povečanje kvalitete dela. Naloga, ki zahteva celovito ureditev dohodkovnih odnosov v Železarni in v okviru tega seveda tudi oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke, sicer bomo spet le krpali, kvalitetenega napredka pa ne bomo dosegli. Zato bi morali tudi nalogo, ki jo predvidevamo za prihodnje leto, navesti s celim imenom: uveljaviti dohodkovne odnose, kot jih opredeljuje ustava in zakon o združenem delu.

Med naštetimi temeljnimi organizacijami po višini stojnine izredno izstopa temeljna organizacija Jeklarna, zato smo v pogovoru z delavci pripravili vložka te temeljne organizacije poskušali razgrniti vzroki za nastalo stojnino.

Največji problemi, zaradi katerih posredno nastajajo stojnine, so ne kakovitno staro železo, sunkoviti dvozvi, pomanjkanje skladiščnega prostora in naprav za razkladanje te veliko fizičnega dela ter s tem povezano pomanjkanje kadra. Poleg omenjenih vzrokov so še zunanji vzroki, na katere pa delavci pripravljajo vložka ne morejo bistveno vplivati. Tako na visoke stojnine posredno vpliva tudi pomanjkljiv strojni park in pomanjkanje kadra v temeljni organizaciji Transport, nerazumevanje je nabavnih referentov in predstavnikov železnice ter carinske formalnosti.

NEKVALITETNI JEKLENI ODPADEK

Delavci priprave vložka so menili, da največ stojnine nastane zaradi nekvallitetnega jeklenega odpadka i Češkoslovaške. Ta jekleni odpadek je neuporaben, ker so kosi izredno dolgi in jih je potrebno rezati. Poleg tega ima tak jekleni odpadek izredno veliko prostornino in zavzame veliko prostora, nima pa nobene težje. Med jeklenim odpadkom je vse preveč takih kosov, ki jih ni s škarpami ne morejo predelati in so za neuporabni, zavzemajo pa velik dragocenega prostora. Zato bi nujno potrebovali pet avtogenih varilnic na eni izmen, da bi lahko razrezal takšen odpadek.

(Nadaljevanje na 3. strani)

VEČINA TOZD IZPOLNjuje OPERATIVNI PROGRAM

Po podatkih statistične službe smo do 15. oktobra izdelali 58.11 ton skupne proizvodnje, kar 91,8 % družbenega plana ali 103,1 % znižanega operativnega programa. Zadovoljivo izpolnjujemo operativni program skupne proizvodnje, saj le malo TOZD, ki plana niso dosegli. Uspešno so zaključili remont TOZD Veljarna žice in profilov, s s dva dni pred potekom roka remonta že redno obratovali.

V TOZD Plavž zaradi pomanjkanja rude komaj lovijo planirano proizvodnjo, saj so s 6.088,6 tonami dosegli 96,8 % operativnega programa. V TOZD Jeklarna imajo težave pomanjkanjem tekočega in mrzlega grodlja, vendar so kljub temu do 15. oktobra z 21.231 tonami presegli operativni program za 5,7 %.

V prvih enajstih odpremnih dne smo prodali 16.341,5 tone gotovih izdelkov in storitev, kar je 94,2 % družbenega plana in 101,9 % znižanega operativnega programa. P doseganju programa imajo še vedno težave v TOZD Valjarna blumingštel, Žičarna in Žebeljarna.

V TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE: DOBRO DELO KLJUB OBSEŽNIM GRADNJAM

TOZD Valjarna debele pločevine je v tem času zaradi vrste gradenj in novih naložb v prav posebnem položaju. Tudi ko govorimo o izvajanju sanacijskih ukrepov v tej temeljni organizaciji, ne moremo mimo tega, da je to pravzaprav eno samo veliko gradbišče. Pred pričetkom gradnje jeklarne 2 je posodabljanje in razširjanje proizvodnih zmogljivosti v TOZD Valjarna debele pločevine veljalo za največjo naložbo v Sloveniji.

»Zadali smo si vrsto nalog in uvedli interne ukrepe za izboljšanje proizvodnje, toda osnovno vodilo pri našem delu je, da kljub težavam zaradi novogradenj proizvodnja poteka čim bolj nemoteno,« nam je povedal VITOMIR GRICAR, vodja TOZD Valjarna debele pločevine. »Trenutno je zaradi tega največ težav v adjustaži, nekaj manj pa v OTOP. Prostor adjustaže je zaradi izgradnje novega ravnalnega stroja skrčen na eno tretjino dosežanega. Delavci so pokazali veliko pripravljenost za premagovanje teh težav, kajti delo je zaradi prenatrpanosti težje. Veliko je prekladanja materiala in drugih težav. Ljudje se zavedajo, da bo potem, ko bodo vse gradnje končane, delo veliko lažje, da bodo lahko delali več in bolj kvaliteto.

Ena, osnovnih nalog, ki smo si jih zadali, je, da bomo vse naprave, ki jih vgradimo, skušali čimprej spraviti v obratovanje, da začnejo prinašati koristi, to je boljše kvaliteto izdelkov. Mislim, da nam je to uspelo. Naprava za odbizg ška je že uspešno deluje, prav tako merilec debeline na valjarski progi, v OTOP pa sektor za krojenje pločevine. Z zadovoljstvom lahko povemo, da so ljudje sprejeli te novosti in jih s pridom tudi uporabljajo. V poskusnem obratovanju je tudi žarilna peč. V tem so razmerno kratkem času smo uspeli odpraviti vse težave, ki so se pokazale in ki so za pričetek obratovanja običajne. Nekaj težav imamo še z neravnostjo pločevine, ki jo v peči žarimo, vendar bomo rešili tudi to.

V tej peči termično obdelujejo plemenita nizko legirana jekla, ki dosega zelo ugodne cene na tržišču. Peč je računalniško krmiljena in sama regulira čas ogrevanja, sama tudi prekine ogrevanje in začne ohlajati pločevino, pač glede na vstavljeni program. Poskusno obratuje tudi nova širitisočtonska stiskalnica za ravnanje pločevine debele 40 mm in več. Na njej jim je že uspelo poravnati nekaj pločevine, čeprav naprava še ni povsem dokončana, ker morajo vgraditi še nekatere dele, pri čemer sodelujejo z Litostrojem, ki je tudi dobavitelj opreme.

Najobsežnejša so dela v hali B. Tu postavljajo ogromen ravnalni stroj in kleti za razvod energetskih medijev. To je po besedah tovariša Gričarja sedaj najbolj kritična točka v TOZD. Delovišče samo je na območju adjustaže in močno ovira proizvodnjo. Gradnja hale C, v kateri bo tudi kalilna naprava z vsemi pripadajočimi objekti, za njih ne predstavlja posebne ovire, saj dela potekajo izven proizvodnih hal. Le pri dovozu slabov v valjarno je zaradi tega nekaj težav.

Vse to vpliva na uspešnost izvajanja sanacijskih ukrepov v temeljni organizaciji. Ker je temeljna organizacija praktično eno samo veliko gradbišče, s sprotim uvajanjem novih naprav v proizvodnjo in poskusnim obratovanjem nekaterih naprav, ti ukrepi niti ne prihajajo jasno do izraza.

SEJA DELAVSKEGA SVETA ŽELEZARNE

Predsednik delavskega sveta delovne organizacije Edo KAVČIČ sklicuje deveto sejo delavskega sveta v četrtek, 25. oktobra.

Na seji bodo pregledali izvajanje sklepov prejšnje seje, imenovali ekipo za izgradnjo jeklarne 2, obravnavali izvajanje programa za odpravo motenj v poslovanju Železarn, samoupravni sporazum o skupni proizvodnji, predelavi in prometu surovin v vojni, poslovno politiko za leto 1985, poslovnik za delo strokovne komisije za inovacije, seznanili pa se bodo še s poročili o delovanju odborov delavskega sveta, izidu glasovanja na referendumu 27. septembra, stanju nalog na razvidu del, beneficirani delovni dobi, podelili nagrade in imenovali posamezne delegate.

Seja se bo pričela ob 15. uri v sejni dvorani samoupravljalcev.

CPSI

Eden od ukrepov, za katerega so se dogovorili, je prehod na troizmensko obratovanje. Imenovana je posebna delovna grupa, ki pripravlja program dela, vendar na ta sistem ne morejo preiti, dokler ne bodo zgrajeni temelji za nov ravnalni stroj. Ta sistem dela predvideva štirinajst dni neprekinjenega dela, vsaka dnina po 12 ur dnevno in potem ravno toliko prostih dni, ko naj bi vse valjarske naprave mirovale.

Toda v štirinajstih dneh bi se nabralo toliko medfazne pločevine, da bi zmanjkalo prostora za skladiščenje. Pred prehodom na delo po tem novem sistemu bodo morali rešiti še vrsto drugih problemov, na primer: kako zagotoviti zadostne količine vložka. Verjetno bodo morali uskladiti svoje delo s kampanjami valjanja na blumingu. Pozimi bo voda v ceveh zmrzovala, ko se na progi ne bo valjala. Ni tudi jasno, kako bo prekinitev ogrevanja peči vplivala na obzidavo. Veliko je tudi nejasnosti glede kadrov, odsotnosti, vzdrževanja proge, predvsem ogrevne peči in podobno.

Drugi od ukrepov, za katere so se dogovorili, je termična obdelava pločevine ter krojenje in ravnanje plošč z namenom, da bi dobili čim bolj kvaliteten izdelek in s tem dosegli čim višje cene. Eden od ciljev teh ukrepov je tudi zmanjšanje specifične porabe goriva na ogrevnih pečeh. To jim ni v celoti uspelo predvsem zaradi večjih zastojev in zaradi neustreznega vložka za izdelavo

optimalnega programa za potisno peč.

V adjustaži in na odpremi morajo zmanjšati velike medfazne zaloge. Dosegli so že nekaj uspehov, vendar je količina zalog vse preveč odvisna od naročil, pa tudi od programa valjanja. V OTOP so se trudili čim več plošč izvaljati za tako imenovano namensko proizvodnjo. To jim je tudi uspelo.

Pri odpremi imajo velike težave z železniškim transportom. Težave so v zaporah prevoza pločevine v posamezne republike, kar traja že od septembra. Razlogi za to so najbrž v pomanjkanju vagonov.

V TOZD razmišljajo tudi o računalniškem vodenju proizvodnje preko računalnika S 1. Izdelano imajo vso napeljavno, vendar računalniki še niso montirani. Nekoliko jih skrbi tudi množica podatkov, ki jih bo treba uskladičiti. Vsaka izvaljana plošča ima svoj karton z vrsto podatkov, ki jih tu še dopolnjuje. Takih plošč izvaljajo okoli 100.000 na leto, kar pomeni ravno toliko kartonov.

»Zaradi slabe proizvodnje v prvih osmih mesecih smo še vedno v izgubi, vendar izboljšujemo rezultate in predvsem kvaliteten asortiment je sedaj veliko boljši. Odpremi smo več kvalitetne pločevine kot v spomladanskih mesecih. Naš cilj je izdelati čim več kvalitetnega jekla, ker le-ta na trgu dosega dobro ceno. To so mikrolegirana jekla in ostala plemenita nizko in visoko legirana jekla. Smo edini izdelovalec debele pločevine s tako visokim kvalitnim programom v Jugoslaviji. Ostali proizvajalci izdelujejo masovna konstrukcijska in podobna jekla. Cene plemenitih jekel so take, da z njimi pokrijemo stroške proizvodnje, pri masovnih jeklih pa je prodajna cena nižja od lastne cene.«

NOVA 1250-TONSKA STISKALNICA V TOZD PROFILARNA

(Nadaljevanje s 1. strani)

kot njihov obrat. Zato so morali nad mestom, kjer stoji ta osemmetrski velikan, dvigniti streho in obrat na novo prekriti. Temelji stiskalnice segajo kar dva metra pod nivo obrata. Montirali so jo s pomočjo posebnega dvigala Hidromontaže kar skozi streho ravnanski strokovnjaki. Čeprav montaža še ni zaključena, na novi stiskalnici že delajo. Strežajo ji ročno, ker naprava za avtomatsko podajanje še ni pripravljena. Orodja, ki so potrebna za to, so namreč izredno draga. Pri stiskalnici navadno delata vsaj dva delavca, če so pa težji komadi, morajo delati trije.

Iz različno debelih, širokih in dolgih jeklenih travkov na stiskalnici iztiskujejo različno velike rondele, lamele in diske. Jekleni travkovi so dolgi od 1500 do 1960 mm, široki od 260 do 485 mm, debeli od 3,5 do 15,5 mm in teški od 26 do 56 kg. Jeklo mora biti izredno kvaliteto, z natančno določenimi lastnostmi, saj iz njega izdelujejo izdelke posebnega programa. Taka jekla so razvili prav strokovnjaki naše železarn. Po stiskanju površino rondel tudi ročno obrusijo, kajti kriterij kvalitete je izredno strog.

Za izdelavo posameznih izdelkov uporabljajo različna orodja, ki predstavljajo največji problem. So izredno draga in se hitro obrabijo. Rezalni deli orodij se tudi izredno hitro lomijo: Vsa orodja morajo kupovati,

saj jih pri nas še ne znajo narediti, zanje pa je potrebno tudi posebno jeklo. Stroški z orodji so tako precejšnji.

V investicijskem načrtu so predvideli, da bodo na novi stiskalnici na leto izdelali 1000 ton rondel in 2000 ton diskov, vendar bodo letos izdelali le 520 ton rondel in 1250 ton diskov. Drugo leto naj bi rondel na novi stiskalnici izdelali 1180 ton.

Če stiskalnici podajajo jekleni trak avtomatsko, so hodi stalni, pri ročnem podajanju pa vkaplajo posamezne hode.

Osnovni tehnični podatki nove stiskalnice:

- sila stiskanja: 12 500 kN
- gib paha: 300 mm
- število gibov paha: 15 na minuto
- regulacija paha: 250 mm
- dimenzija paha: 1820 x 1800 mm
- dimenzija mize: 1600 x 1800 mm
- hidravlično varovanje pred preobremenitvami
- teža stiskalnice: 140 ton
- električna moč motorja: 110 kW

Delavci TOZD Profilarna upajo, da bo z novo stiskalnico proizvodnja tekla nemoteno. Stiskalnica je tako masivna, ne bi smeli imeti nobenih posebnih problemov. V prihodnjih dneh bodo montirali še preostale naprave, da bo delo s stiskalnico v celoti steklo po programu.

USPEŠNO ZAKLJUČEN LETNI REMONT V TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ljubljana, vendar je zaradi zasedenosti obdelovalnih strojev (delo za izvoz) izpadlo. Sodelavcem iz TOZD Strojne delavnice gre zahvala in priznanje za uspešno popravilo obeh reductorjev v delavnici težke obdelave na Javorniku.

Dela na ogrevni peči »CUSTODIS« so bila izvedena v normalnem obsegu (obnova dna, podajnih gred, poškodovanih obokov in mehanskih delov konstrukcije peči). Dno peči je bilo ponovno obnovljeno z domačo ognjevzdržno maso (BUSOVACA), ki je nadomestila uvožene »MAR-MOLOX« bloke.

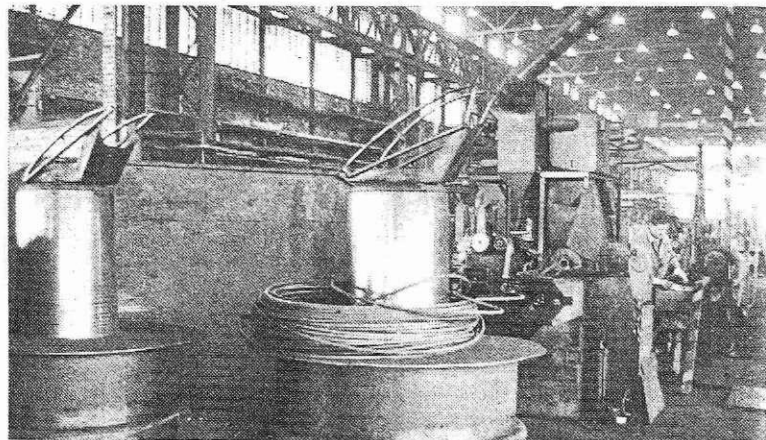
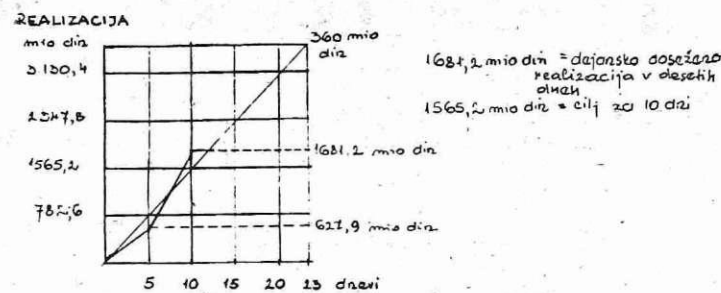
Zaradi maksimalne angažiranosti vseh zaposlenih pri remontu se je pričelo s testiranjem naprav že v soboto, 13. oktobra, dopoldan. Redna proizvodnja je stekla na sobotni nočni izmeni — torej skoraj dva dni pred predvidenim rokom.

Za uspešno izvedbo letnega remonta gre zahvala vsem vzdrževalcem iz vseh treh vzdrževalnih TOZD Železarn. Še posebno pohvalo pa zasluži vzdrževalna ekipa podjetja »METALNA« Maribor, ki si je s svojo iznajdljivostjo in prilagodljivostjo pri delih, ki niso bila strogo planirana in ki se pokažejo šele med remontnimi deli (sposobnost improvizacije), pridobila zaupanje in ugled pri vseh, ki smo sodelovali na remontu.

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

V desetih delovnih dneh tega meseca smo dosegli 1.681,2 milij. dinarjev realizacije ali povprečno 168,2 milij. din realizacije na dan. Dnevna realizacija je presežena za 11 milij. din ali 7 %, torej smo bili v drugem tednu na področju prodaje in odpreme dokaj uspešni.

Ti dobri rezultati pa nas ne smejo uspasvati. Naloga vseh delavcev TOZD in delovnih skupnosti Železarn je, da ta tempo obdržimo še naprej, dosežemo visoko postavljeni cilj zunanje realizacije in s tem tudi osnovo za večji osebni dohodek.

V Jeklovleku (foto I. Kučina)

PODPIS POGODBE Z RUDISOM

Danes bo izvršeno še zadnje pomembno dejanje v vrsti dejanj za celotni pričetek fizične izvedbe projekta jeklarne 2. Po podpisu pogodb z MANNESMANN DEMAG HÜTTENTECHNIK za dobavo uvozne opreme in storitev ter pogodb s SGP GRADIS za izvajanje gradbenih del bo danes podpisana še pogodba za dobavo in montažo domače opreme s poslovno skupnostjo za izgradnjo investicijskih objektov RUDIS TRBOVLJE, kot glavnim izvajalcem del. Ta bo imel vključene v delo izvajalce: EM HIDROMONTAŽA, METALNA, DO VOZILA GORICA, ŽG MOSTOVNA, STROJNE TOVARNE TRBOVLJE, GOSTOL, SOZD IMP, ISKRA KUMANOVO, FAKON SKOPJE in RUDIS INŽENIRING.

Na ta način poslovna skupnost Rudis združuje poleg makedonskih dobaviteljev jeklenih konstrukcij praktično vso slovensko strojegradnjo, ki ji bo skozi izvajanje del omogočeno narediti korak naprej v svojem razvoju in s kompenzacijskimi posli tudi vključevanje v tuja tržišča.

MESEC POŽARNE VARNOSTI

Deseti kongres gasilcev Slovenije, ki je bil 22. in 23. junija letos v Mariboru, je bil v bistvu dogovor slovenskih gasilcev o uresničevanju politike požarne varstva na Slovenskem. Resolucija, sprejeta na kongresu, poudarja številne naloge za utrjevanje vloge in položaja gasilstva v SR Sloveniji. Njihova uresničitev pa ne bo lahka, terjala bo še več dela, še več prizadevanja.

Omenim naj le to, da je v naših ocenah in opredelitvah požarne varstva še vse preveč poprečnih mnenj, idealiziranja, osebnih pogledov in podobno. Zato je nujno, da namenimo programom in načrtom požarnega varstva v vseh okoljih posebno pozornost. Naša stališča morajo biti čim bolj jasna, opredeljene naloge pa konkretne in zavezujoče. V naši praksi se namreč vse preveč govori in piše o požarih in podobnih nesrečah, vse premalo pa o pomembnem delovanju, ki ga običajno označujemo z gasilsko preventivo, propagandno in požarnovarnostno kulturo.

Dopolnjen zakon o varstvu pred požarom na naše zadovoljstvo veliko bolj kot doslej poudarja preventivne naloge. Zato je naša dolžnost in naloga, da ob podpori družbenih dejavnikov, delovnih ljudi in občanov ter drugih, črko zakona uresničujemo in storimo vse, da bi čimbolj razširili samozaščitno organiziranost požarnega varstva.

To je le nekaj osnovnih misli, ki so tako ali drugače vezane na mesec oktober kot mesec požarne varnosti.

V vse akcije meseca požarne varnosti se vključuje tudi poklicna gasilska in reševalna služba Železarn Jesenice kot integralni del požarnega varstva v občini Jesenice. Ker je naše delo stalno, v bistvu predstavlja neprekinjeno skrb za varstvo pred požarom in drugimi nesrečami, je mesec požarne varnosti čas, v katerem izpostavimo nekaj nalog in seznanimo ter spomnimo širšo javnost o tej za našo družbo pomembni dejavnosti.

Poklicna gasilska in reševalna služba je poleg rednega programa dela pripravila poseben program aktivnosti za akcijo NNPP 1984/1985 in program za mesec požarne varnosti. Program zajema naslednje:

— Preventivna dejavnost, ki zajema preventivne in požarnovarnostne preglede v Železarni Jesenice, v delovnih organizacijah na območju občine Jesenice, družbenih stanovanj, gospodarskih poslopih, obrtnih delavnicah, pregledih vseh virov požarne vode itd. V to področje

vključujemo tudi razne oblike izobraževanja delovnih ljudi in občanov s prikazovanjem filmov in predavanji za šolsko mladino.

— Sodelovanje pri izdelavi ocene požarne ogroženosti v občini Jesenice. Osnovni nosilec naloge je Samoupravna interesna skupnost za varstvo pred požarom občine Jesenice, za izdelavo operativnega programa pa občinska Gasilska zveza Jesenice.

— Podružbljanje požarne varnosti in dvigovanje požarnovarnostne kulture še zlasti prek vodstvenega kadra v TOZD, OZD, krajevnih skupnosti, civilne zaštite itd.

— Nenehno usposabljanje in izobraževanje operativnih kadrov PGRS s študijem po vodih, z rednimi tedenskimi vajami, prek šole za poklicne gasilce pri SNZ SR Slovenije in internih oblik preizkusa znanja.

— Posebna skrb bo namenjena RBK vzgoji, kot pomembni komponenti SLO s poudarkom na kolektivni in individualni zaščiti.

— Preizkus usposobljenosti operativnega kadra PGRS s strani republiškega sekretariata za notranje zadeve — inspektorat za požarno varnost.

— Specialna vaja reševanja ogroženih oziroma poškodovanih ljudi iz visokih stavb.

— Gašenje notranjega požara z uporabo zaščitnih sredstev (dihalnih aparatov, plinskih mask itd.).

— Ureditve izloženega okna v lokalu Špecerije Bled — supermarket Union Jesenice z opremo požarne varstva.

— Predavanja s praktičnim prikazom uporabe gasilskih ročnih aparatov v TOZD oziroma OZD.

— Pregled motornih brizgal vseh gasilskih društev v občini Jesenice.

Prepričan sem, da bo bralce naše ga časopisa »Železar« moj prispevek spodbudil tudi k razmišljanju o pomembnosti požarnega varstva, še zlasti odgovorne delavce v združenem delu in v krajevnih skupnostih, ki so po zakonu poleg ostalega odgovorni tudi za požarno varnost.

Sandi Kotnik

ZAKAJ IMA JEKLARNA TAKŠNO STOJNINO?

(Nadaljevanje s 1. strani)

POMANJKANJE PROSTORA IN RAZKLADALNIH NAPRAV

Drugi osnovni problem je pomanjkanje prostora, saj zaradi nekvoliteta jeklenega odpadka in sunkovitih dovozov nimajo več kam razkladati. Trije pristaniški žerjavi, ki jih imajo, ne morejo dovolj hitro razložiti prispelih vagonov. Naj kot primer navedem, da je v enem dnevu prišlo v našo železarno 550 ton domačega jeklenega odpadka v 45 vagonih in tudi nekaj vagonov jeklenega odpadka iz ladijske pošiljke. Ena izmena delavcev pa lahko v normalnih pogojih razloži deset vagonov.

Delavci priprave vložka imajo za razkladanje vagonov in nakladanje koritnih vozov (mulne) na razpolago tri pristaniške žerjave, ki svoje delo opravljajo od leta 1968, njihova amortizacijska doba pa je dvanajst let. Zaradi iztrošenosti in preobremenjenosti žerjavov pogosto prihaja do okvar in zastojev, kar tudi vpliva na povečanje stojnine. Poleg tega ima nakladanje jeklenega odpadka na mulne (za potrebe jeklarskih peči) in razkladanje kvaliteta jeklenega odpadka, ki prihaja k nam z ladjo, absolutno prednost, zato je razumljivo, da ob pomanjkanju žerjavov vagoni čakajo na razkladanje tudi več dni. Če pa je še kakšen žerjav v popravilu, je stanje toliko slabše.

Da bodo problemi še večji, so se pokvarile škarje za razrez jeklenega odpadka, avtogenih varilcev pa nimajo dovolj.

POMANJKANJE DELAVCEV, NEOČIŠČENI VAGONI, NAVLAKE, NERAZUMEVANJE NABAVNIH REFERENTOV...

Na veliko stojnino vplivajo tudi taki vzroki. Omenili smo že, da bi na pripravi vložka nujno potrebovali na eni izmeni pet avtogenih varilcev za razrez jeklenega odpadka, imajo pa samo enega. Včasih je bilo na eni izmeni po 23 delavcev, danes pa jih je le 16, vključno z delovodji. Za normalno delo bi ob sedanjih pogojih potrebovali vsaj 20 delavcev (brez bolovanja in dopustov). Ker jim stalno primanjkuje delavcev, so prisiljeni v določenih primerih razporejati posamezne delavce tudi na tista dela, ki jih niso vajeni, zato je že vprašljiva varnost pri delu.

Zelo veliko fizičnega dela je potrebnega pri čiščenju vagonov. Pri nas namreč plača železniški nadzornik 500 dinarjev kazni, če spusti čez mejo ali na kakšno drugo pot vagon, ki ni očiščen. Mi pa v vagonih z jeklenim odpadkom dobivamo vse mogoče: od premoga, peska, zemlje, sladkorne pese do jecmena in raznih drugih poljskih pridelkov. Pri nas je treba vse vagone očistiti, tudi kazen plačujejo za to, kaj pa drugje? Zakaj ne veljajo pravila in sankcije za vse enako?

Naj navedem samo en primer, kako je z raznimi dodatki, ki jih z vagoni prevažajo naši dobavitelji jekle-

nega odpadka. Ob intervencijskem uvozu grodlja smo iz Smedereva prejeli 2096 ton jeklenega odpadka, vendar je bilo od tega 207 ton navlake (zemlje, peska). Tudi sicer je v pošiljkah, ki prihajajo iz Radenca pri Smederevu, do ene tretjine teže tovara navlake.

Svoje težave so delavci priprave vložka že večkrat sporočili na oddelke nabave in nabavne referente in odgovorne za uvoz jeklenega odpadka opozarjali na nekvoliteten dovoz, vendar za njihove težave na oddelku za nabavo niso imeli posluha. Tudi s carinjenjem so velike težave, kar zopet dovolj zgornjo pove naslednji primer. V našo železarno je prišlo v štirih dneh 18 vagonov jeklenega odpadka. Vagonov niso carinili sproti, zato jih tudi niso mogli sproti razkladati. Vsi vagoni so bili ocarinjeni naenkrat, zato smo za 18 vagonov plačali stojnino od trenutka, ko so bile urejene carinske formalnosti. Zaradi pomanjkanja prostora in žerjavov se je razkladanje zavleklo, temu primerne pa so tudi stojnine.

KAKŠNE SO MOŽNE REŠITVE?

Delavci priprave vložka so za rešitev svojih težav, ki jih imajo z nekvolitnim nešaržirnim jeklenim odpadkom, predlagali več možnosti. Ena od teh je, da bi domači dobavitelji jeklenega odpadka tega že delno pripravili, oziroma predelali, kot so to delali včasih, ko so na odpadkih jekleni odpadki stiskali v pakete.

Druga možnost je, da bi v primeru, ko prihaja ladja s kvalitativnim šaržirnim jeklenim odpadkom, vsaj začasno ustavili dovoz nekvolitne-

ga češkega in domačega jeklenega odpadka.

Odločiti se bomo morali, ali bomo prilagodili nabavo jeklenega odpadka zmogljivostim skladišč in žerjavov ali pa bomo povečali skladišča in kupili nove žerjave. Tudi o tem, kaj je za našo železarno bolj ugodno — kupiti cenejši nekvoliteten jeklen odpadki in zaradi težav z razkladanjem in prostorom plačevati visoke stojnine ali kupiti dražji in kvaliteten jeklen odpadki in plačevati manjši stojnin — bi bilo treba dobro razmisliti.

V prvih devetih mesecih letos je Železarna za stojnino plačala 25.289.756 dinarjev. Od tega je bilo v temeljni organizaciji Jeklarna za 14.927.261 dinarjev stojnine ali 59 odstotkov. Videti je, da je za našo železarno še vedno bolj ugodno, da plačuje stojnino, kot pa, da bi kupila nov pristaniški žerjav za razkladanje jeklenega odpadka. Po podatkih oddelka investicijske opreme in rezervnih delov je namreč za nakup pristaniškega žerjava treba zbrati 40 do 50 (novih!) milijonov dinarjev, stojnina za celo Železarno v devetih mesecih pa je skoraj dvakrat manjša.

Vendar to ne bi smelo biti opravčilo, da na stojnino kot strošek v poslovanju Železarne gledamo nekoliko zviška. Če bi namreč stojnino v prvih devetih mesecih letos zmanjšali samo za polovico, sicer res ne bi mogli kupiti žerjava, lahko pa bi, na primer, izplačali 512 (z besedo: petsto dvanajst) letošnjih povprečnih osebnih dohodkov naše železarne.

Lilijana Kos

Staro železo za SM Jeklarno (foto I. Kučina)

SKUPŠČINA OBČINSKE...

(Nadaljevanje s 1. strani)

pomeni določeno zaostajanje rasti sredstev skupnosti za poprečno rastjo skupne porabe v republiki ali pa izpad iz predvidenega kroga upravičencev do solidarnostnih sredstev oziroma povečanje obveznosti po dokončanem obračunu solidarnosti za zagotavljanje programa zdravstvenega varstva. Do sredstev vzajemnosti bi bila upravičena tista skupnost, ki zavoljo takega izpada ne bi mogla zagotoviti vsaj 95 % načrtovanih letnih sredstev v skladu z resolucijo. Pogoj za prejemanje sredstev vzajemnosti bi bilo tudi uresničevanje programa zdravstvenega varstva v skladu s politiko razvoja zdravstvenega varstva in izpolnjevanjem obveznosti do združevanja dogovorjenih sredstev v Zdravstveni skupnosti Slovenije.

Sredstva po tem sporazumu bi združevale vse občinske zdravstvene skupnosti iz svojih dohodkov v tretjem tromesečju tekočega leta, kot navaja osnutek, čeprav je tromesečje že zaključeno, in sicer po enotni obračunski stopnji (do 0,04 odstotka) od bruto osebnih dohodkov. V ta namen bi skupnosti lahko združile tudi rezervirana sredstva za nepredvidene rizike.

O upravičenosti ter višini odobrenih in združenih sredstev vzajemnosti bi odločal koordinacijski odbor za razvojne in druge skupne naloge na podlagi zahtevkov in ustreznih podatkov v mesecu oktobru tekočega leta. V letošnjem letu naj bi skupnosti nakazale finančna sredstva najpozneje do 15. decembra.

Po osnutku samoupravnega sporazuma je do sredstev vzajemnosti upravičena občinska zdravstvena skupnost:

— ki zavoljo nepredvidenega izpada dohodka ne more zagotoviti vsaj 95 % finančnih sredstev, ki bi jih lahko oblikovala na podlagi meril letne resolucije o politiki družbenega in gospodarskega razvoja v SR Sloveniji za uresničevanje letnega programa zdravstvenega varstva, — če izpada dohodka ne more nadomestiti z ukrepi v občini oziroma s

solidarnostjo v medobčinski zdravstveni skupnosti,

— če uresničuje program zdravstvenega varstva v skladu s politiko razvoja zdravstvenega varstva, zlasti kar zadeva planske cilje in naloge, prednostna področja, prestrukturiranje zdravstvene dejavnosti, prilagajanje bolnišničnih zmogljivosti, opredelitve iz dela in druge sklepe Zdravstvene skupnosti Slovenije, ki vplivajo na poslovanje zdravstvenih skupnosti,

— če izpolnjuje obveznosti do združevanja solidarnostnih sredstev v Zdravstveni skupnosti Slovenije za zagotovljeni program zdravstvenega varstva in sredstev za skupni program.

O osnutku samoupravnega sporazuma bodo dan kasneje, to je 25. oktobra, razpravljali tudi delegati skupščine Zdravstvene skupnosti Slovenije in ga bodo po tej razpravi poslali kot predlog v sprejem občinskimi zdravstvenimi skupnostim. To pomeni, da bodo na jeseniški seji v sredo, 24. oktobra, sprejemali morebitne dopolnitve ali spremembe k predloženemu besedilu osnutka samoupravnega sporazuma, ki je predvsem za jeseniško zdravstveno skupnost, ki je v zelo težkem finančnem položaju, zelo aktualen.

Delegati obeh zborov skupščine jeseniške zdravstvene skupnosti bodo obravnavali tudi predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu. Celotno gradivo o tem je bilo objavljeno v Poročevalcu Zdravstvene skupnosti Slovenije 31. julija letos.

Najpomembnejše spremembe in dopolnitve zadevajo zakonsko zagotovljeni obseg pravic, opravljanje preventivnih zdravstvenih pregledov delavcev, opravljanje upravnega strokovnega pregleda zdravstvenih organizacij in zdravstvenih delavcev, mrliško pregledne službe, delo nad polnim delovnim časom zdravstvenih delavcev, ki ne sme trajati več kot 50 ur na mesec, dežurstvo in stalno pripravljenost, opravljanje specializacije delavcev na področju zdravstvenega varstva in drugo.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 22. DO 28. OKTOBRA

22. oktobra, Valentin MARKEŽ, vodja TOZD Vzdrževanje, Jesenice, Cesta talcev 4a, tel. št. 83-345;
23. oktobra, Jakob MEDJA, vodja OTK, Jesenice, Titova 1a, tel. št. 81-117;
24. oktobra, Leon MESARIČ, vodja TOZD Željalna, Jesenice, Titova 3, tel. št. 81-216;
25. oktobra, Srečo MEŽNAR, vodja TOZD Jeklovlek, Mojstrana, Dovje 107a;
26. oktobra, Vladimir OBLAK, vodja TOZD Strojne delavnice, Jesenice, Titova 1a, tel. št. 81-727;
27. oktobra, Jože OSVALD, vodja TOZD Livarna, Rateče 21, tel. št. 88-012.
28. oktobra, Janko PERNE, vodja investic. razvoja, Jesenice, Titova 20, tel. št. 81-904.
Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. do 6. ure zjutraj naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva mora dežuren opraviti en obhod po Železarni, svoja opažanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 22. do 27. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Janez Zaletel in III. obratna ambulanta — dr. Matej Andoljšek.
POPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
Dispanzer za borce: dr. Ivica Vreš.
V soboto, 27. oktobra, samo dopoldne: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.
ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta — mag. dr. Bela Gazafi.
Po SS za Vatrostalno od 9,30 do 10,30.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.
Za borce vsak dan od 13,30 do 14,30.
V soboto, 27. oktobra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. Alojz Smolej.

DEŽURSTVO V VATROSTALNI ZENICA TOZD JESENICE

20. in 21. oktobra, Edi CENČEK, Mojstrana, Delavska 11.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni, telefon 81-743, oziroma telefon Železarne 34-65.
V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Jeklovlek z dne 13. septembra 1984 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

PONOVNO OBJAVLJAMO PROSTA DELA IN NALOGE

1. ORODNI KLJUČAVNIČAR D-4 10. kategorija 1 oseba
POGOJI: Poklicna šola ključavničar ali orodjar in pet let delovnih izkušenj.
Prijava na prijavnicah, ki jih dobite na sprejemnem oddelku, pošljite v roku osmih dni na naslov: Kadroviski sektor Železarne Jesenice, C. železarjev 8.

ODSOTNOST V SEPTEMBRU IN DEVETIH MESECIH

	SEPTEMBER 1984				9 MESECEV LETA 1984			
	bol. ods.	red. l. dop.	ost. ods.	skup. ods.	bol. ods.	red. l. dop.	ost. ods.	skup. ods.
PLAVŽ	6.98	8.73	1.14	16.85	8.01	9.83	1.08	18.92
JEKLARNA	5.68	8.39	1.42	15.39	6.95	10.37	1.05	18.37
LIVARNA	5.98	10.95	0.84	17.75	7.39	10.35	0.82	18.66
VALJARNA HL.ŠT.	7.52	9.26	0.85	17.63	7.59	10.64	0.77	19.00
VALJARNA ŽICE	9.43	6.41	1.53	17.37	6.55	10.50	0.90	17.95
VALJARNA DEB. PLOČ.	6.94	9.97	0.76	17.67	7.08	10.07	0.64	17.79
HL. VALJARNA BRILA	3.67	9.37	1.50	14.54	4.65	10.60	1.29	16.54
HL. VALJARNA JES.	6.62	8.15	0.88	15.65	7.25	10.72	0.84	18.81
ŽIČARNA	7.35	10.67	1.84	19.86	7.66	11.24	1.22	20.12
PROFILARNA	8.82	11.37	2.55	22.54	6.67	10.01	0.99	17.67
VRATNI PODBOJI	7.64	9.72	0.25	17.61	7.95	9.25	0.57	17.77
JEKLOVLEK	9.42	8.76	0.99	19.17	6.99	10.64	0.94	18.57
ELEKTRODE	8.47	8.87	1.26	18.60	10.58	10.49	0.94	22.01
ŽELJARNA	9.14	7.62	0.96	17.72	8.38	10.44	0.94	19.76
STROJNE DELAVNICE	7.52	7.22	1.00	15.74	7.23	10.25	1.10	18.58
REMONTNE DELAVNICE	6.91	9.28	1.06	17.25	6.09	9.76	0.70	16.55
VZDRŽEVANJE	5.86	9.24	1.27	16.37	7.63	9.85	0.78	18.26
ENERGETIKA	4.59	10.62	0.71	15.92	3.77	10.18	0.74	14.69
TRANSPORT	8.19	10.29	1.22	19.70	8.91	9.83	0.95	19.69
KO-FI	4.35	13.59	1.07	19.01	4.68	11.07	0.55	16.30
K S I	7.32	10.01	1.47	18.80	6.99	9.35	1.45	17.79
E T N	4.39	10.32	0.90	15.61	4.36	10.44	0.97	15.77
DRUŽ. I. PREHRANA	8.31	9.69	0.39	18.39	11.04	9.01	0.53	20.58
Ž E L E Z A R N A	6.60	9.46	1.14	17.20	6.93	10.22	0.93	18.08

SEJA DELAVSKEGA SVETA SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

V Tovilu bo v sredo, 24. oktobra, potekala tretja seja delavskega sveta SOZD Slovenske Železarne.

Predsednik delavskega sveta je za sejo predlagal naslednji dnevni red:

- poročilo o izvajanju sklepov prejšnje seje in potrditev zapisnika
- predlog izhodišč za sestavo plana za leto 1985
- gibanje osebnih dohodkov v sestavljeni organizaciji v letu 1984
- poročilo o izvajanju samoupravnega sporazuma o združevanju deviznih sredstev ter izvajanje izvoznih načrtov
- poročilo o izvajanju investicij v sestavljeni organizaciji v prvem polletju tega leta
- sanacijski program Železarne Jesenice
- program revizije beneficirane delovne dobe v SOZD SZ
- tekoče zadeve.

Izvršilni odbor delavskega sveta bo iste točke dnevnega reda obravnaval na današnji seji.

Delegacija Železarne Jesenice za delavski svet SOZD SZ se je sestala v sredo, 17. oktobra in k posameznim točkam dnevnega reda zavzela stališča in predloge.

CPSI

ŽELEZAR

ŽELEZAR

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Elektrode

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 9. oktobra 11. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Srečko Zen. Najprej so pregledali izvrševanje sklepov zadnje seje in ugotovili, da je pomanjkanje EO žice kritično še posebej zaradi remonta v valjarni žice. Pomanjkanje delno rešujejo z rezanjem specialnih žic. EO žica ni kritična samo količinsko ampak tudi kvaliteto. Zato je odbor podprl akcijo vodje TOZD, da se vsi prizadeji od raziskovalnega oddelka do TOZD Elektrode dogovorijo o reševanju problematike EO žice in ustrezno ukrepa, tako da bo TOZD Elektrode zagotovljena kvaliteta EO žice.

OŠDČ ni predložil novih norm za delo na odpremi. Nadomeščanje skladiščnikov bo uredilo vodstvo TOZD, ostali sklepi pa so bili izvršeni, ali so namenjeni za daljše obdobje.

Obpravnavali so proizvodne rezultate za mesec september. Skupno načrtovano proizvodnjo so dosegli 106,4 %, in sicer pri oploščenih elektrodah 101,7 %, VP žici 69,8 %, taljenih varilnih praških 233,0 %, ognjevarilnih materialih 126,9 % in elektrodni masi 144 %. Načrtovane proizvodnje niso dosegli pri VP žici zaradi nedobav vložka. Močno pa so jo presegli pri taljenih varilnih praških, ker je bil predviden remont talilne peči, ki ni bil izvršen, ker niso bili zagotovljeni vsi potrebni rezervni deli. Primanjkovalo je narezane EO žice, kar je rezalnica reševala z dodatnim nočnim delom. Zaloge gotovih izdelkov so se povečale za okrog 250 ton in so znašale koncem septembra 796 ton. Plan izvoza niso realizirali, ker ni bil odobren izvoz čez jugoslovansko-madžarsko mejo v SSSR in so se zato zaloge še povečale.

Produktivnost se je gibala na nivoju preteklega leta.

Potrdili so predlog plana za mesec oktober v skupni količini 1920 ton. Izvozne obveznosti za oktober znašajo 500 ton.

V oktobru imajo predviden remont Curto stroja 1 in enega rezalnega stroja, medtem ko so glavni remont talilne peči odložili, ker še ni rezervnih delov.

Sprejeli so poročilo o izvajanju sanacijskih ukrepov za september. Menili so, da je naloga vseh zaposlenih v TOZD, da uresničujejo program ukrepov in spremljajo nastalo situacijo v prvem polletju. Prav tako je treba spremljati tudi cene izdelkov. Finančni rezultati, doseženi v mesecu avgustu, so v celoti pokrili izgubo prvega polletja.

Sprejeli so analizo izvršenih nador v septembru. Iz analize je bilo razvidno, da je bil presežek nadur predvsem v rezalnici pri razrezu žice in v šamotarni. Odbor je naročil, da je treba mesečno spremljati primere, ki presegajo 30 nadur in potrdil predlog predvidenih nadur za mesec oktober.

Na osnovi 38. člena pravilnika o varstvu in vrednotenju izumov in tehničnih izboljšav ter drugih oblik inventivnega ustvarjanja je odbor imenoval šestčlansko komisijo v sestavi: Franci Terseglav — predsednik,

nik, Janez Zaveljcina — namestnik in člani Ivan Lakota, Marjan Ulčar, Stane Sedlar in Srečko Zen.

Odbor je sprejel tudi pobudo vodje TOZD Janeza Begeša, da bi glede na tehnologijo proizvodnje spodbudili delavce k razmišljanju o izboljšavah, ki bi jih posebna komisija pregledala in ustrezno stimulirala.

Ob zaključku seje je vodja TOZD odbor seznanil s široko akcijo čiščenja in urejanja v TOZD, pri čemer naj bi sodeloval sleherni delavec. Namen te akcije ni samo ureditev prostorov, ampak tudi ta, da bi se po tem reda tudi držali. Odbor je akciji dal vso podporo. Nekateri člani odbora pa so menili, da bi bila potrebna

na akcija tudi za čiščenje in mazanje strojev in naprav.

Postavljena so bila tudi vprašanja glede montaže vrat v rezalnici in popravila strehe, kar bo po zagotovitvi vodje TOZD urejeno. S. M.

Te dni so delavci montažnega oddelka preklaplili in dali v obratovanje 359 m obnovljenega visokotlačnega cevovoda v Javorniških rovtih. Ta cevovod bo kasneje služil za dovod vode k HE Javornik.

15. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

V torek, 2. oktobra, so se na 15. seji sestali člani odbora za splošne zadeve. Obpravnavali so poročila o izvrševanju sklepov prejšnje seje, predlog za ukinitve čakanja pri vratarju do konca izmene, odobrili službena potovanja v tujino in rešili tekoče zadeve.

Odbor je obravnaval poročilo o izvrševanju sklepov in ugotovil, da so vsi izvršeni.

Potrdili so predlog za ukinitve čakanja pri vratarju do konca izmene in sklenili, da vsaka TOZD da soglasje k predlogu s tem, da se upošteva jo v navodilu navedene posebnosti vsake TOZD oziroma delovne skupnosti.

Službena potovanja v tujino so odobrili naslednjim delavcem:

— Božu Pančurju v Bansko Bistrico v ČSSR na obisk k hudo bolni Boženi Spisjakovi, ki ima veliko zaslug pri organizaciji medsebojne izmenjave počitniških kapacitet med Železarno Jesenice in ZSNP Žairnad Hronom v Slovaški.

— Marjanju Demšarju, Antonu Mlakarju in Vekoslavju Zakrasku v Donawitz v Avstrijo na ogled železarne WÖEST, kjer odlikajo več tipov avtomatskih jekel na napravi za kontinuirno vlivanje že dalj časa — celo sekventno, kar pomeni, da imajo osvojeno tehnologijo.

— Borisu Bregantu in Borisu Pesjaku v Frankfurt v ZRN na razgovor v zvezi s koriščenjem finančnih sredstev in plačil KFW Frankfurt za dobavljeno opremo.

— Jožetu Zidarju in Janku Kelblu k firmi Drever Internacional Lige Belgija na sestanek zaradi težav, ki so nastale pri projektiranju opreme

— linije za termično obdelavo, zaradi prostorske utesjenosti in povečav z obstoječimi napravami oziroma z napravami, ki so v gradnji.

— Vitomirju Gričaju, Jožetu Zidarju in Janku Kelblu k firmi Sack — Demag Mannesmann v ZRN zaradi prevzema ravnalnega stroja.

— Jerneju Hočevarju v Moskvo v Sovjetsko zvezo zaradi predelave in plasmana toplo valjane pločevine.

— Borisu Bregantu je podeljal službeno potovanje v ZRN, kjer je sodeloval kot strokovni član v jugoslovanski delegaciji na jugoslovansko-nemških razgovorih v Bonnu.

— Božu Bartlju v Sofijo na sestanek s predstavniki trgovine Rudmetel Sofija, čeprav je to potovanje odpadlo.

Odbor pa ni odobril službenega potovanja Albinu Tušar in Zvonetu Miklič v Žair nad Hronom v ČSSR in je zahteval od poslovojnega odbora obrazložitve, zakaj podpis pogodbe ni bil usklajen s službenim potovanjem Bože Pančurja, ki je potoval v isti kraj le nekaj dni prej.

Odbor je tudi obravnaval pregled službenih potovanj v Železarni Jesenice za mesec avgust 1984, na kar ni imel pripomb.

Na koncu seje pa je ponovno zavrnil vlogo za finančno pomoč Turističnemu društvu Žirovnica pri organiziranju živinorejskega bala 84.

DELAVCI KOVINSERVISIA DELALI SOLIDARNOSTNO DNINO ZA ŽELEZARNO

Devetdeset odstotkov delavcev delovne organizacije KOVINSERVIS Jesenice se je na pobudo svoje osnovne organizacije zveze sindikatov prostovoljno odločilo, da zaslužek ene dneve, ki so jo oziroma jo bodo opravili na prosti soboto v svojih delavnicah, solidarnostno namenijo kot pomoč delavcem TOZD Železarne za sanacijo negativnih poslovnih rezultatov, kot posledice velikega razkoraka med cenami vhodnih surovin in cenami železarskih izdelkov, predvsem v prvem polletju letošnjega leta.

Večina delavcev je to svojo prostovoljno solidarnostno obvezo izpolnilo že preteklo soboto, 13. oktobra, ostali pa jo bodo to soboto. Proizvodnim delavcem so se v delavnicah pridružili tudi režijski delavci. V Kovinoservisu pravijo, da je to sicer bolj simboličen prispevek šestdesetčlanskega kolektiva, ki pa vendarle izraža veliko solidarnostno zavest in povezanost z delavci Železarne in poslovno partnerstvo med obema delovnimi organizacijama. Seveda pa se delavci Kovinoservisa tudi zavedajo, da je Železarna najmočnejši gospodarski stebel v občini, okrog katerega se odvija in razvija tudi ostalo življenje.

Vsekakor odločitev delavcev Kovinoservisa Jesenice pomeni spoštovanja vredno solidarnostno potezo, ki jo bodo delavci Železarne znali ceniti.

Gradbišče HE Javornik — gradnja bazena za hladilno vodo.

Železarski globus

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Po zahodnonemških podatkih je železarska industrija na svetu eden največjih porabnikov toplote, ki je potrebna za odvijanje raznih proizvodnih procesov. Okoli eno tretjino celotne v industriji potrebne procesne toplote porabi železarska industrija. Porabljena temperatura se giblje skoraj izključno v območju 1000 do 1600 stopinj Celzija, z največjim deležem med 1300 in 1400 stopinjami Celzija.

INDIJA

Indijski minister za jeklo in rude N. K. P. Salve je pred kratkim povedal, da se je njegova vlada dokončno odločila za gradnjo dveh novih velikih železarn v Vijayanagar in Daitari. Prva bo obratovala po postopku direktne redukcije železove rude s premogom kot reducentom in elektro jeklaro, druga pa bo integralna železarna s plavci in kisikovimi konvertorji. Pri prvi bodo uprabljali tehnologijo avstrijske železarske družbe VOEST-Alpine, katere centralo v Linzu je pred nedavnim obiskal indijski minister Salve, medtem ko se za železarno Daitari še niso odločili. Oba projekta imata že dolgo zgodovino, saj je bil za železarno Vijayanagar slovesno položen temeljni kamen že pred desetimi leti, vendar je kasneje prišlo do raznih zapletov, predvsem finančne narave in zato tudi do odlaganja pričetka gradnje.

JUŽNA KOREJA

Največja južnokorejska železarska družba Pohang Iron and Steel Co (POSCO) nadaljuje s svojo ambiciozno izgradnjo železarskih agregatov v novi integralni železarni Kwangyang. Pri britanskem podjetju Davy MC Kee je naročila plavž s premerom talilnika 13 m. Ko bo ta nova železarna pričela leta 1988 obratovati, bo imela letno proizvodno zmogljivost 2,7 milijona ton surovega jekla.

PREGLED SESTANKOV SDS

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Iz TOZD ENERGETIKA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, energetiki 1, 2, 3 in 4, parne naprave 1, 2, 3 in 4, delavnica toplotne energije, delavnica elektroenergije, delavnica PIV energije ter PIV energija 1, 2, 3 in 4. SDS vodstvo TOZD je imela več pripomb v zvezi z vrednotenjem posameznih del. Pripombe bodo posredovali sektorju za ekonomiko in organizacijo. V zvezi z 20-odstotnim povečanjem osnov osebnih dohodkov pa meni, da še vedno ne zadovoljujejo normalne življenjske potrebe delavcev. SDS parne naprave 1 ugotavlja, da analitične ocene v posameznih dejavnostih med seboj niso usklajene in je predlagala tudi določene popravke. Če ne bo prišlo do uskladitve med dejavnostmi, SDS zahteva, da se uvede posebna komisija iz nevrtralnih članov na ravni Železarne. Pravijo tudi, da so premalo ocenjene tiste delovne naloge, ki jih komisija ni ocenjevala (izobrazba, čas usposabljanja, dodatna znanja), »ker niso upoštevane nove zahtevnosti po Uradnem listu iz leta 1983« in da tudi »pogoji dela« na nivoju TOZD niso usklajeni. Glede ukrepov meni, da je treba, če se ne izpolnjujejo iz malomarnosti, kaznovati posamezne odgovorne nosilce nalog. Precej pripomb in vprašanj v zvezi z razvidom del in nalog je imela tudi SDS parne naprave 3, žal pa je zapisnik na posameznih mestih zelo slabo čitljiv, tako da jih ne moremo v celoti povzeti. Med drugim ugotavljajo, da se je razlika v točkah (glede na sedanje) med vodilnimi delavci in delavci na najnižje ocenjenih delih (direktor — čistilka) sedaj še povečala. Ni jim jasno, kako bo glede vrednosti točke z dodatki na nočno, popoldansko, nedeljsko in praznično delo, pa tudi to, »kaj je globlji del in koliko ga je v procentih«. Tudi SDS parne naprave 4 meni, da vrednotenje delovnih nalog po posameznih dejavnostih (toplotna energija, plinska in vodna energija, elektro energija) ni usklajeno. Zato predlaga, naj bi vse delovne naloge — oziroma vsaj nekatere značilne ali podobne — na ravni TOZD uskladjali. Če usklajevanja ne bo, delavci v naši SDS ne bodo priznali novega kataloga delovnih nalog, opozarjajo v zapisniku. Ugotavljajo sicer, da so »delovne naloge v sami dejavnosti toplotne energije nekako usklajene«, vendar so imeli tudi na te

več konkretnih pripomb. SDS delavnica toplotne energije ugotavlja, da so »dela in naloge v dejavnosti toplotne energije v večini primerov dobro usklajene«, kar pa jih seveda ni oviralo, da ne bi na točkovne vrednosti posameznih delokrogov podali svojih pripomb. SDS med drugim ocenjuje, da dela in naloge vodstvenih delavcev, katerih ovrednotenje na spada v pristojnost njihove komisije, niso ovrednotene po stvarnih kriterijih. Zato zahteva, da se ta dela ponovno ocenijo »po dejanskih kriterijih« v sodelovanju s komisijo TOZD Energetika. Ko je pregledala ovrednotenje podobnih del po dejavnostih (toplotna energija, elektroenergija, PIV energija), je ugotovila, da je vsaka od dejavnosti zavzela svoj kriterij točkovanja, kar se vidi iz velikih razlik pri točkah za posamezne kriterije (temperatura, prah, vibracije, izobrazba itd.). »Sklep SDS je, da katalog razvidi del in nalog ne bo sprejela, če se v okviru TOZD ne uskladijo dela in naloge, ki so si podobna.« SDS delavnica elektroenergije je vse pripombe na katalog podala v prilogi k zapisniku sestanka SDS, ki pa je na CPSI nismo prejeli. V okviru razprave o ukrepih za odpravo motenj v poslovanju je bilo na sestanku SDS dano pojasnilo, da turbina 1 v hidroelektrarni Gorje ni usposobljena za obratovanje od marca letos. V zvezi z akcijo za prostovoljno delo pa je predlagala, naj bi bilo v okviru le-te organizirano tudi čiščenje podstajš pod daljnovodi ter zbiranje odpadnega bakra in neuporabnih električnih kablov. SDS delavnica PIV energije v zvezi z razvidom del ugotavlja, da celotna delavnica nima priznanih kriterijev, ki bi jih na težavnost dela morala imeti. Opozarjajo predvsem na sevanje, hrup, temperaturo, vlago in na nevarnost prehlada. Nadalje opozarjajo, da je razlika med instalaterjem 1 v PIV in instalaterjem 1 v instalaciji prevelika (v PIV ima 182 točk, v instalaciji pa 203 točke), čeprav je po njihovem mnenju obseg nalog popolnoma enakovreden. Zanima jih tudi, zakaj je razlika v ocenjevanju strugarjev PIV in strugarjev delavnice toplotne energije (»Zakaj je strugar TE ocenjen z boljšo izobrazbo, spretnostjo ter pri delu s stvarmi?«). Iz zapisnika SDS PIV energija 1 je razvidno, da 14 delavcev soglasja z oceno, medtem ko se vodja procesa in strojniki kisikarne iz določenih razlogov z njo ne strinjata. Glede ukrepov SDS meni, da je bil program »zelo pozno objavljen«, hkrati pa predlaga, naj vsak, ki je za določeno nalogo zadolžen, poroča o uspehih na svojem področju. Zanimivo je mnenje SDS PIV energija 2: »V glavnem se vsi nekako strinjamo z ocenami. Seveda smo vsi premalo ocenjeni. Popravljenе točke so nekako bolj pravilne, popraviti pa bi bilo treba še. Čistilka na Beli misli, da bi morala biti ocenjena tako kot čistilka

v delavnici, zaradi mazata in umazanije ter dela z nafto. Na mazutni postaji Jesenice so premalo ocenjeni. Nova ocena ne dosega niti stare postavke. Morali bi imeti 180 točk, zaradi delovnih pogojev in ker dela sam. Tudi delovodje imamo pripombo, ker nismo ocenjeni za intervencije.« SDS dodaja, da je bil rok za izvedbo sestankov zelo kratek in da se bodo vprašanja v zvezi z ocenjevanjem še pojavljala. SDS PIV energija 3 je imela dve pripombi glede nadzora in čiščenja odpadnih vod ter glede vrednotenja dela vodje posade za distribucijo goriv, vode ter plinov. Premalo so točkovane intervencije (»ker je potrebno hoditi na desni breg nadzorovat črpalke in zapisovat števec plina«). Glede že omenjenih vodij pa pravijo, naj bi imeli isto število točk kot vodja posade vzdrževanja PIV. Utemeljitev: »Imajo sicer manjšo posado, zato pa mnogo intervencij, ki niso priznane. Premalo je upoštevano dodatno znanje, fizični napor (mnogo hoje, plazenje po kanalih) in delovni postopek (intervencije: menjave Jesenice — Bela, pomoč dispečerjem). Vprašujejo tudi, zakaj na piknik niso povabljeni tudi bivši sodelavci-upokojenci, glede bonov za malico pa menijo, da bo treba nekaj ukreniti, ker »iz meseca v mesec izgubljajo vrednost«. SDS PIV energija 4 v zapisniku navaja posamezna dela in naloge, za katera meni, da bi bilo treba popraviti oceno, hkrati pa opozarja, da bo treba zaposliti nove delavce, če ne bo več ur za manjkajoče. Zanima jih tudi, zakaj pri delu v kisikarni ni upoštevana vibracija.

Iz TOZD TRANSPORT smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, lokomotivna delavnica, vozovna delavnica, delavnica motornih vozil, elektromehanična delavnica, vzdrževanje proge, tovor ter tehtalci. Obravnavane zadeve so bile sprejete brez posebnih pripomb ali dopolnilnih vprašanj.

Iz TOZD DRUŽBENA PREHRANA smo prejeli zapisnike SDS vodstva TOZD, kantine in kuhinje, restavracija ŽJ ter samski domovi. SDS kantine in kuhinje je pod razno obravnavala sindikalno problematiko. Moti jih, da se organizira izlet v Crikvenico za dva dni. »Zakaj se raje ne organizira enodnevn izlet v kakšne tople, Radence ali Rogaško,« sprašujejo. Piknika se niso udeležili, ker je bila tisti dan delovna sobota, ne morejo pa biti cel dan odsotni od doma. Na sestanku SDS samski domovi so se sobarice pritoževale nad izredno slabo kvaliteto delovnih halj. Predlagajo, da se kupijo nove, saj so stare že neuporabne.

Center za proučevanje samoupravljanja ter informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

AKTIVNOSTI ZSMS NA CSUI NA PODROČJU ODNOSOV

Povod za povečano aktivnost ZSMS na Centru srednjega usmerjenega izobraževanja je bil predlog o poimenovanju centra po Josipu Brozu Titu. Preden so mladi sprejeli to pobudo, so kritično ocenili svoje dosedanje delo, medsebojne odnose in delo profesorjev. V zvezi s tem smo se sestali na petih sejah, kjer smo dali veliko pripomb in predlogov v zvezi s poimenovanjem. Pripomba in predlogov je bilo toliko, da smo se dogovorili o sestavi ankete, na katero so odgovarjali učenci iz vseh usmeritev na CSUI. V anketi je bilo zajetih osem vprašanj: odnosi med učitelji in učenci, odnos do družbene imovine, odnos dijakov do ZSMS, problem malice, vloga srednjega usmerjenega izobraževanja, število članstva v ZK, število udeležencev na delovnih akcijah, ocena stanja med odmorom in mišljenje mladih do pobude za poimenovanje CSUI po Josipu Brozu Titu.

Anketa je bila izvedena v nekatere razrede po posameznih usmeritvah, tako da je bila zajeta polovica vseh dijakov v centru. Pri razlagah in izpeljavi ankete so sodelovali učitelji predmeta STM, predstavniki OK ZSMS Jesenice in vzgojitelj mentor.

Iz razgovorov in rezultatov ankete lahko ugotovimo naslednje:

1. Odnosi med učitelji niso najboljši. Učitelji večkrat ne razumejo mladega človeka in njegovih težav. Večkrat so tudi sami krivi, da ti odnosi niso najboljši. Zato bi morali izkoristiti mladinske in razredne ure, sodelovati na učiteljskih konferencah, redovnih konferencah, predvsem pa v pedagoškem svetu in svetu centra. Učenci tudi menimo, da bi se s pridobitvijo nove stavbe, v kateri bi bili učenci iz vseh usmeritev, tudi izboljšali odnosi med učenci, med učenci in učitelji. Tudi sami učitelji bi se med seboj boljše razumeli, če bi delali pod isto streho, kjer bi imeli tudi boljše pogoje za delo. Tudi v elaboratu o združitvi vseh treh šol v enoten center je rečeno, da bo center deloval pod skupno streho. Mladi se bojimo, da ne bi ostali samo pri besedah. Predlagamo, da bi odbor za gradnjo pričel čimprej delati in da bi boljše obveščal javnost o aktivnostih za izgradnjo novega objekta.

2. Mnenje mladih o odnosu do družbene imovine je različno. Nekateri trdijo, da je dober, drugi pa zahtevajo izboljšanje odnosa. Vse kaže, da bo morala ZSMS tudi temu področju posvetiti več pozornosti in v vodstvu centra sproti ugotavljati stanje inventarja po razredih in o tem tudi obveščati učence in delavce centra. Ugotavljamo, da so pogoji za delo in učenje v stavbi bivše gimnazije precej slabši in oprema precej bolj zastarela kot v stavbi bivšega ŽIC.

3. Prehrana je še vedno velik problem v centru. Štipendisti Železarne imajo toplo malico zagotovljeno. Za vse ostale, predvsem za učence zdravstvene in družboslovne usmeritve, je vprašanje tople malice še velik problem. Učenci bi radi imeli toplo malico, če bi bila kvalitetna, po zmerni ceni in delitev obrokov v urejenem prostoru. Tudi za proizvodno prakso učencev, predvsem zdravstvene in družboslovne usmeritve, ni rešeno vprašanje toplega obroka.

4. Učenci ugotavljamo, da CSUI ne odigra povsem svoje naloge. Preveč je teoretiziranja, dosti premalo pa prakse. Zato se učenci bojimo, kako se bomo po šolanju lahko uspešno vključili v proizvodnjo. Preobširni programi zmanjšujejo kvaliteto znanja, ki daje premalo osnove za nadaljnji študij.

Tudi na proizvodni praksi učenci ne dobimo zadovoljivega praktičnega znanja za proizvodnjo. Zato je potrebno v okviru obeh občin pripraviti enoten program za izvajanje proizvodne prakse. Na delovne organizacije, ki ne sprejemajo dijakov na prakso, je treba prek občinskih organov vplivati, da se aktivno vključijo v povezovanje izobraževalnega in delovnega procesa. Kajti dijaki družboslovne usmeritve imajo še vedno problem pri izvajanju prakse. Če si že najdejo mesto, je v večini primerov ta praksa slabo organizirana in neredna. Poenotiti je potrebno tudi nagrajevanje praktikantov, kar do sedaj ni bilo urejeno.

5. Mladi menimo, da večina aktivnosti OO ZSMS sloni na delu predstava. K temu pripomore tudi slab sistem informiranja po razredih. Z izboljšanjem informiranja lahko pričakujemo vključitev v delo več dijakov. Ponovno se je pokazalo, da je potrebno kvalitetno pripraviti in izpeljati mladinske in razredne ure. Mnenja smo, da ZSMS po svojih močeh obravnava problematiko mladih na centru, vendar predsedstvo dosti

krat ne dobi odziva pri včasih preveč pasivnih učencih.

6. Na delovnih akcijah sodelujejo predvsem mladi iz proizvodnih programov, zato je potrebno za akcije več propagande v ostalih usmeritvah.

7. Od skupnega števila dijakov v CSUI (1145) so samo trije člani ZK. To verjetno kaže na premajhno organiziranost članov OO ZSMS na centru (predvsem pedagogov).

8. Mladi na odklanjajo pobude za poimenovanje CSUI po Josipu Brozu Titu, smo se pa zamislili, če s takimi odnosi in organizacijo lahko upravičimo to ime. Iz številnih razgovorov in anket je razvidno, da to ime sprejmemo in s tem pričemo

SMDB »ŽELEZAR« V PRETEKLEM MANDATNEM OBDOBJU

V četrtek, 11. oktobra, je bila brigadna konferenca stalne mladinske delovne brigade Železar. Na njej so obravnavali delo v preteklem mandatnem obdobju in program za prihodnje, izbrali novo vodstvo in predlagali najaktivnejše brigadirje za nagrade in sprejem v zvezo komunistov. Ker bo v kratkem tudi konferenca koordinacijskega sveta ZSMS naše železarne, povejmo nekaj več o mladinskih delovnih akcijah.

Mladinsko prostovoljno delo je bilo tudi v tem mandatnem obdobju sestavni del aktivnosti koordinacijskega sveta in osnovnih organizacij ZSMS v Železarni. Te lokalne mladinske delovne akcije so bile še posebno koristne v težkem gospodarskem položaju, saj so mladi s prostovoljnim delom večkrat priskočili na pomoč pri reševanju problemov v proizvodnji. Po drugi strani pa takšne lokalne mladinske delovne akcije kažejo na pripravljenost mlade generacije, da s svojim prostovoljnim delom prispeva k hitrejšemu reševanju gospodarske krize.

Mladinske delovne akcije v Železarni lahko delimo na dve vrsti: tiste, ki jih izvaja stalna mladinska delovna brigada Železar in tiste, ki jih organizirajo osnovne organizacije ZSMS.

Stalna mladinska delovna brigada je v tem obdobju izvedla 29 lokalnih akcij, ki so trajale poprečno štiri efektivne ure, na njih pa je sodelovalo 83 mladincev — brigadirjev, ki so delali na eni do 19 lokalnih akcijah. Skupaj je brigada naredila 1261 efektivnih ur. Opravljala je različna dela: od zbiranja starega železa in papirja, kopanja kanalov, priprave za proslave (Poljane), do prebiranja profilov za izvoz (v TOZD Profilarna), pakiranja pločevine za izvoz (v

izboljševati medsebojne odnose, odnose med učitelji in učenci, izboljšati disciplino (odnos do dela in učenja) in v doglednem času izboljšati pogoje dela (enoten prostor, prehrana itd.). Želimo, da pričemo odpravljati napake, ki so se pokazale in se še kažejo v samem sistemu srednjega usmerjenega izobraževanja. Izboljšati se mora kvaliteta SUI, več pozornosti je treba dati tudi vzgojnemu momentu. Predlagamo, da se čim prej zberemo vsi prizadeti in se dogovorimo o organiziranem pristopu k reševanju nakazanih problemov.

Naši pomisleki o sprejetju imena niso imeli nobenega političnega ozadja, vendar smo se ob tem samokritično zamislili in pričeli odpravljati napake. Če bomo uresničili naše načrte, bi center s ponosom nosil ime po Josipu Brozu Titu.

Andreja Detiček

TOZD Valjarna blumingštel...)

Zelo vzpodbudno je, da so se lokalne delovne akcije razširile tudi v posameznih osnovnih organizacijah ZSMS v Železarni. Posebej velja pohvaliti mladince, ki so sodelovali na naslednjih lokalnih mladinskih delovnih akcijah osnovnih organizacij:

V temeljni organizaciji Jeklovček so mladinci zbrali 47,6 tone starega železa v vrednosti 761.600 dinarjev; v temeljni organizaciji Livarna so izdelali valjalna korita v vrednosti 800.000 dinarjev; v TOZD Valjarna blumingštel so pakirali pločevino in zbirali staro železo ter čistili striper halo; v TOZD Želbljarna pa so čistili streho, razkladali vagone in čistili tere.

Omenjene lokalne delovne akcije so bile dobra priprava za sodelovanje na zveznih mladinskih delovnih akcijah, na katerih je bilo letos zaradi težkega položaja Železarne le 11 mladih delavcev, ki so večinoma opravljali vodstvene naloge.

Tako je v sklopu Jeseniško-bohinjskega odreda, ki je sodeloval na zvezni MDA Djerdap 84, sodelovalo 10 mladincev; v okviru brigade Norbert Weber, ki jo sestavljajo mladi iz jugoslovanskih železar, pa en mladinec.

Poleg prostovoljnega mladinskega dela je bila aktivnost brigadirjev usmerjena tudi na razna družabna in druga področja. Tako so se udeležili mirovne manifestacije v Ljubljani in zaključne prireditve ob mesecu mladosti v Beogradu. Obiskovali so razne koncerte ter skupaj s komisijo za kulturo pri koordinacijskem svetu ZSMS organizirali več plesov. Pomagali so tudi pri organizaciji raznih srečanj, predvsem pri srečanju invalidov.

Z. K.

OB 65-LETNICI SKOJ

V petek, 12. oktobra, so se na pokopališču na Breznici zbrali člani delegacije iz Beograda, ki so jo sestavljali predstavniki DRUŽBENEGA DOMA DRAGOLJUB MILOVANOVIĆ in republiške konference Srbije, predstavniki Skupščine občine, družbenopolitičnih organizacij in Kulturne skupnosti Jesenice, Zavoda za varstvo kulturne in naravne dediščine Kranj in mladi iz KS Žirovnica.

S kratkim kulturnim programom, ki so ga pripravile učence CSUI, smo ob novem spomeniku Dragoljuba Milovanovića obudili njegov spomin in se spomnili dne, ko so ustanovili SKOJ.

Zveza komunistične mladine Jugoslavije (SKOJ) je bila enotna, revolucionarna organizacija napredne mladine naše države, njene tradicije pa v sodobnih razmerah boja za razvoj in napredek socialistične samoupravne družbe nadaljuje ZSMJ.

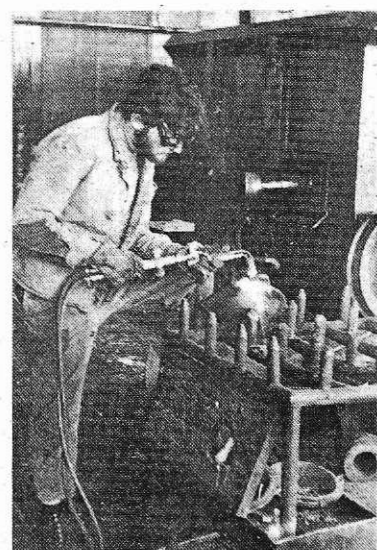
SKOJ je bila ustanovljena 10. oktobra 1919 v Zagrebu. To je datum, ki si ga je vredno zapomniti in se ga spominjati. Označuje začetek organiziranega boja mladih komunistov v surovih družbenoekonomskih in političnih okoliščinah stare Jugoslavije, da bi svoje najslavnejše strani, napolnjene s pogumom in junštvom, popisali med narodnoosvobodilno vojno in socialistično revolucijo. Fantje in dekleta vseh naših narodov in narodnosti, Skojevci, so delili usodo s komunistično partijo in ostajali v prvih vrstah boja za svobodo, neodvisnost, srečo in socialni napredek svojega ljudstva.

SKOJ, kot samostojna organizacija, je delovala do 15. oktobra 1948, ko se je na IV. kongresu združila z Ljudsko mladino v enotno frontno

mladinsko organizacijo. Jeseniški začetki SKOJ pa segajo v zimo 1922/23.

Dragoljub Milovanović-Dragi, rojen 14. februarja 1902 v Beogradu čevljarstvu delavcu, je bil zaradi priljubljenosti med delavci, ki si jo je pridobil s svojim pravim komunističnim in poštenim odnosom do sveta in sočloveka, izbran za prvega sekretarja SKOJ, vendar je svojo življenjsko pot prekmalu zaključil. Z Dunaja se je vračal v domovino po znani ilegalni poti preko Žirovnice. Mejo je prešel med Velikim in Malim Stolom in v strmini našel smrt. 10. oktobra 1922 so ga domačini pokopali na brezniskem pokopališču.

Irena Miko

Varilec (foto I. Kučina)

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

- stimuliranje gospodinjstev, da uredijo vodnjake in gradijo cisterne,
- oživljanje opuščenih hribovskih vasi ter obnavljanje zanemarenih vodnih virov,
- razvoj kmečkega turizma.

Za potrebe armade in teritorialne obrambe bodo pomembni manjši, a dobri viri zdrave pitne vode. Tem virom je treba nameniti vso pozornost. Kljub vsestranski osvetlitvi pomena zdrave pitne vode pa so ostali mali vodni viri še premalo obdelani. V enem od naslednjih člankov bomo obširneje spregovorili o tej problematiki.

JEDRSKE ELEKTRARNE V VOJNI

Zavedamo se, da moramo, če je to potrebno, reševati energetske krize tudi z jedrskimi elektrarnami. V miru pomenijo jedrske elektrarne v primerjavi s klasično industrijo pojem tehnične popolnosti, varnosti in zanesljivosti.

Ne smemo pa pozabiti, da lahko povzroči okvara na jedrski elektrarni hude posledice in celo žrtve. Zato je potrebno prebivalce v okolici jedrskih elektrarn čimbolje seznaniti z vsemi možnimi posledicami, zlasti v vojnem času.

Varnostne zaščitne naprave na reaktorju so programirane tako, da preprečijo nesrečo v obratu in posledice nesreče za osebe in okolico. Upoštevati moramo najtežjo nesrečo, ki se pripeti, to je prenehanje delovanja hladilnega sistema. V tem primeru bi se stopila sredica reaktorja in nastala bi eksplozija. Ta eksplozija, ki ni jedrska, bi razmetala dele opreme v okolico. Jedrska zgradba mora zdržati naraščanje temperature, pritiska in udar delov opreme. Zaradi tako zahtevanih lastnosti jedrska zgradba zdrži tudi zunanje obremenitve, na primer klasične bombe s težo do 500 kg. To vsi vedo in tisti, ki želijo porušiti reaktor jedrske elektrarne, bodo uporabili precej težjo bombo. Tako 1000 kilogramska bomba prebije en meter debel armirani beton. Taka bomba onesposobi sekundarni sistem hlajenja — to pa zadošča za začetek topljenja sredice reaktorja, pa tudi radioaktivne snovi izhajajo v okolico.

V jedrski elektrarni tri ovire preprečujejo uhajanje proizvodov fizije in drugih radioaktivnih snovi. Prva ovira so gorilni elementi in njihove prevleke (te so izdelane iz cirkonijevega nerjavečega jekla). Toda topljenje goriva zanesljivo prepreči tudi to oviro. Osnovna naloga elektrarne pa je zagotoviti varno proizvodnjo jedrske energije, ne da bi uhajale radioaktivne snovi v okolico.

Naslednja ovira je primarni krog (meja pritiska), ki ga sestavlja reaktorski kotel s cevovodi za prenos hladilnega fluida (vroče vode pod pritiskom, vrele vode, pare, plina, ipd.) parni generatorji in ponekod tudi turbina. Ta krog bo uničen le tedaj, če bi nastopila težka okvara, to je, če bi razpokali cevovodi. To bi povzročilo topljenje sredice in sproščanje fizikalnih proizvodov. Takšne varnosti za jedrske elektrarne pa v vojni ni mogoče doseči. Če je jedrska elektrarna poškodovana, pušča produkte fizije, s tem pa je okolica prizadeta.

Če se v vojni istočasno uresniči vse te tri katastrofe in radioaktivni proizvodi uhajajo v okolico, bo število žrtev odvisno od moči reaktorja, gostote naseljenosti in vremenskih razmer.

Jedrska eksplozija povzroči nastanek vseh proizvodov fizije v trenutku, ki je krajši od milijardinke sekunde. Nekateri produkti fizije, ki imajo daljšo obstojnost, so zelo radiotoksični, to pomeni da si po vodi, zraku in hrani poiščejo pot v človekovo telo in se tu nabirajo v različnih organih.

Sama jedrska elektrarna je še dolgo vir kontaminacije. Ker je ta vir okužbe težko dostopen, ga je tudi težko sanirati. Prav zato reaktorjev ne gradimo v večjih naseljih. Spremenjena smer vetra, temperature, vlage in podobno — vse to lahko pripomore, da se proizvodi fizije hitreje razpršijo v okolico.

Ko razčlenjujemo varnost okolice, moramo upoštevati povprečne letne vremenske razmere, pa tudi tiste najslabše. To so tako imenovane »zatišja«, kar pomeni pojav megle nad polji, smog nad mesti — kar pomeni nevarne vremenske razmere. Tedaj so v ozračju večje množine kontaminatov, pa tudi doze so višje.

To se dogaja tudi v mirnem času, zato so v takem vremenu potrebni posebni ukrepi, ko jedrska centrala preneha obratovati. Taka elektrarna predstavlja vir sevanja, čeprav ni poškodovana.

Jedrske elektrarne so kaj primerna tarča za sovražni napad. Če sovražnik jedrsko elektrarno poškoduje, je ni moč nikdar več usposobiti, kar pa ne velja za večino drugih klasičnih elektrarn in za prenosne sisteme. Jedrska elektrarna ima zmogljivost 1000 MW (mega vatov).

V primeru vojnega spopada je mogoče jedrsko elektrarno izključiti (ustaviti) in iz nje odstraniti gorilne elemente. Toda gorilni element (gorivo), ki bi ga odstranili iz reaktorja, mora ostati deponiran v zgradbi same elektrarne in ga nekaj mesecev ni mogoče odpeljati kamorkoli. Prepeljati ga je mogoče s posebnimi transporterji, ki jih ima le nekaj držav na svetu. Mesto evakuacije bi moralo biti predhodno določeno in temu primerno urejeno. To je zgrajen bazen s tekočo vodo, hladilni sistem in zadovoljivo varovanje.

Graditev jedrskih elektrarn je pravzaprav vnaprej preračunano tveganje. Dežela, ki ima jedrsko elektrarno, naj bi bila v vojni energetsko manj odvisna. Ta trditev pa velja le za tiste dežele, ki imajo dovolj lastnega urana in izdelano tehnologijo izdelave gorilnih elementov. Takšnih dežel pa je malo.

(Nadaljevanje)

V Želbljarni (foto I. Kučina)

V ZADNJEM TROMESEČJU POSLABŠALI POLLETNI DOSEŽEK

V obdobju januar—september 1984 so bili v Železarni doseženi pri skupni in gotovi proizvodnji naslednji rezultati:

SKUPNA PROIZVODNJA					
mesec	družbeni plan ton	program ton	doseženo ton	% družbeni plan	% program
Januar	126.460	124.964	124.033	98,1	99,3
Februar	121.610	121.492	120.490	98,6	99,1
Marec	125.470	124.900	127.830	101,9	102,4
April	119.360	117.665	114.679	96,1	97,5
Maj	128.910	124.488	119.175	92,5	95,7
Junij	115.580	114.126	113.648	98,3	99,6
Julij	126.220	125.971	118.997	94,3	94,5
Avgust	127.100	126.876	119.475	94,0	94,2
September	125.500	124.915	122.864	97,9	98,4
Skupaj:	1.116.210	1.105.396	1.081.193	96,9	97,8

GOTOVA PROIZVODNJA					
mesec	družbeni plan ton	program ton	doseženo ton	% na družb. plan	% na program
Januar	30.460	30.414	29.752	97,7	97,8
Februar	31.110	30.052	32.975	101,9	106,0
Marec	32.830	32.770	34.289	104,5	104,6
April	31.930	31.670	31.381	98,3	99,1
Maj	32.110	31.969	30.190	94,0	94,4
Junij	30.690	26.330	30.371	99,0	115,4
Julij	34.620	32.267	26.884	77,7	83,3
Avgust	35.120	31.536	28.194	80,3	89,4
September	34.320	30.514	30.501	88,9	100,0
Skupaj:	293.180	277.522	274.539	93,6	98,9

(Gotova proizvodnja je prikazana vključno z Elektrodo Zagreb.)

STORITVE					
mesec	družbeni plan ton	program ton	doseženo ton	% na družb. plan	% na program
Januar	2.420	2.680	2.283	94,3	85,2
Februar	2.440	2.230	2.309	94,7	71,5
Marec	2.480	2.490	2.582	104,1	103,7
April	2.440	2.340	2.587	106,0	110,6
Maj	2.370	2.380	3.328	140,4	139,8
Junij	1.450	4.830	3.928	270,9	81,3
Julij	1.940	2.960	3.757	193,7	127,7
Avgust	1.990	3.260	3.714	186,7	113,9
September	1.450	2.230	2.518	173,7	112,9
Skupaj:	17.920	25.600	26.265	146,6	102,6

Gotova proizvodnja in storitve					
Skupaj:	311.100	303.122	300.804	96,7	99,2

V primerjavi s prvim polletjem so proizvodni rezultati nekoliko slabši, saj je bila z družbenim planom predvidena skupna proizvodnja dosežena 96,9 % (I. polletje 97,6 %), gotova proizvodnja brez storitev 93,6 % (99,9 %) in gotova proizvodnja s storitvami 96,7 % (101,6 %). Na slabši proizvodni rezultat so vplivali pletni meseci z veliko odsotnostjo delavcev, pa tudi slabše obratovanje obeh plavžev, v katerih so v avgustu in septembru uporabljali kakovostno znatno slabši vsip. Pri skupni in gotovi proizvodnji je bil najslabši mesec julij, na kar je vplivalo poleg že omenjene velike odsotnosti delavcev tudi zmanjšanje zaloga polizdelkov zaradi izvedbe glavnega remonta v TOZD Valjarna bluming-štekel v juniju. Poslovni rezultati v teh mesecih so pokazali, da je bilo izpolnjevanje programiranega proizvodnega asortimenta dobro. Dobava vložka iz tujih virov je bila, skupaj s storitvami, precej nad za to obdobje načrtovano količino.

TOZD PLAVŽ

V letošnjem letu je na manjšo proizvodno grodila vplival glavni remont plavža št. 2 od 5. marca do 8. maja, ki je bil iz raznih vzrokov podaljšan prek načrtovanega termina. Po zaključenem remontu sta oba plavža do vključno julija obratovala dobro, v avgustu in septembru pa se je, predvsem zaradi poslabšanja kakovosti železove rude iz Ljubije, precej zmanjšala tudi proizvodnja. Poleg tega je bilo nekaj zastojev, med njimi tudi zaradi okvare elektro vetrila za vpihavanje zraka, ki ni obratovalo v času od 12. do 17. avgusta. Zaradi dobrega dela v prvem polletju so v obeh plavžih kljub tem težavam dosegli v obdobju januar—september načrtovano skupno proizvodnjo 99 %.

TOZD JEKLARNA

V Jeklarni so v letošnjih devetih mesecih družbeni plan skupne proizvodnje izpolnili 96,9 %, in sicer v Siemens-Martinovi jeklarni 98,3 %, čeprav so imeli zaradi remonta plavža št. 2 občasne težave z grodijem, kasneje pa tudi nekaj obratovalnih problemov, vendar pa so zaradi tega slabše izpolnili programiran asortiment proizvodnje. V elektro jeklarni so dosegli 94,3 % družbenega plana, ker so v januarju imeli občasno pomanjkanje sinterdolomita, razne daljše in krajše obratovalne zastoj, podaljšan termin trajanja remonta na ASEA in Lectromelt peči in zaradi odpisa neustrezne kvalitete izdelanega jekla.

Na napravi za kontinuirno vliivanje so v devetih mesecih vliili 44.477

ton blumov ali 115,2 % z družbenim planom predvidene količine. Najboljše sta bila mesec marec s 6.159 tonami in junij s 5.631 tonami.

TOZD LIVARNA

V Livarni so v tem času dosegli 105,0 % načrtovane skupne proizvodnje, tujim naročnikom so odpredali 489 ton izdelkov.

TOZD VALJARNA BLUMING-ŠTEKEL

V tej valjarni so v devetih mesecih letošnjega leta dosegli 93,4 % načrtovane skupne proizvodnje. V času od 4. do 16. junija so imeli glavni remont. Glavni vzroki za slabši potek proizvodnje so bili številni obratovalni zastoji proizvodnega in vzdrževalnega značaja, ki se tudi po izvedenem remontu niso bistveno znižali. Določen vpliv na zastoj je imel tudi iz kvalitetnih razlogov spremenjen način poteka valjanja, ki je bil vpeljan po izvedbi glavnega remonta. Zaradi večje okvare 20-tonskega žerjava v adjustazi valjarne bluming v juliju, katerega popravilo je trajalo do oktobra, so imeli tudi občasne probleme pri delu v tem oddelku.

TOZD VALJARNA ŽICE IN PROFILOV

Valjarna žice in profilov je obratovala v prvih treh mesecih letošnjega leta zelo dobro, kasneje pa se je stanje precej poslabšalo. Preveč so imeli raznih obratovalnih zastojev, predvsem tistih, za katere odgovarjajo storitvene temeljne organizacije. Glavni remont, ki je bil predviden v septembru, je bilo treba zaradi premajhne zaloge valjane žice za potrebe TOZD Žičarna, Elektrode in Jeklovlek prestaviti v oktober, kar pa je zaradi slabega stanja naprav stanje še poslabšalo. Zaradi vsega tega so v devetih mesecih dosegli 96,8 % zaradi prestavitve glavnega remonta.

TOZD VALJARNA DEBELE PLOČEVINE

V Valjarni debele pločevine so v obratovanem obdobju dosegli 96,2 % z družbenim planom predvidene skupne proizvodnje. Imeli so nekatere probleme, ki so negativno vplivali na potek proizvodnje. V januarju so imeli težave zaradi pomanjkanja naročil za pločevino debeline pod 20 mm za rezanje na Sack škarih, medtem ko so bili sekatorji preobremenjeni. V februarju so imeli nekaj težav z vložkom zaradi glavnega remonta portalnega žerjava v adjustazi Valjarne bluming-štekel, v marcu so zaradi kvalitetnejšega asortimenta z naročili imeli preobremenjeno Custodis peč za toplotno obdelavo, v poletnih mesecih pa so v adjustazi imeli probleme zaradi izkopa temeljev za nov stroj za ravnanje pločevine. Občasno so imeli

Izdelava VAC žice (foto I. Kučina)

li težave tudi pri rezanju na Sack škarih zaradi majhnih formatov pločevine, namenjene izvozu.

TOZD HLADNA VALJARNA BELA

V tej temeljni organizaciji so v glavnem delali dobro in so z družbenim planom predvideno skupno proizvodnjo dosegli 108,1 %. Preskrba z vložkom je bila dobra, razen v času glavnega remonta Valjarne bluming-štekel in v juliju ter avgustu zaradi premajhnih količin vložka, dobavljenih iz tujih virov. Občasno so imeli tudi težave zaradi premajhne proizvodnje dinamo in nerjavnih vrst jekla v TOZD Jeklarna, na kar je vplivalo, poleg nekaterih drugih problemov, tudi pomanjkanje potrebnih zlitin.

TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE

Glavni problem te valjarne so zelo izrabljene in stare naprave in so zato imeli precej obratovalnih zastojev. Za obdobje januar—september so z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 96,6 %, nekoliko znižani operativni program pa 99,3 %.

TOZD ŽIČARNA

V tej temeljni organizaciji, v kateri so z družbenim planom načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 88,6 %, znižani operativni program pa 92,2 %, so imeli predvsem veliko odsotnost in pomanjkanje žičarjev.

Probleme jim je povzročalo tudi slabo stanje lužilne naprave, pa tudi naročil za nekatere vrste vlečene žice jim je občasno primanjkovalo.

TOZD PROFILARNA

Družbeni plan skupne proizvodnje so dosegli 99,0 %. Občasno so imeli nekaj manjših težav pri preskrbi z vložkom, pa tudi s prebiranjem in adjustiranjem materiala, namenjenega izvozu.

TOZD VRATNI PODBOJI

Težave so imeli zaradi občasne pomanjkanja in velike razdrobljenosti naročil. Družbeni plan skupne proizvodnje so dosegli 99,8 %, znižani operativni program pa 119,1 %.

TOZD JEKLOVLEK

V tej temeljni organizaciji so v obdobju januar—september načrtovano skupno proizvodnjo dosegli 104,0 %. Problemov z vložkom praktično niso imeli.

TOZD ELEKTRODE

Nekaj težav so imeli zaradi občasne okvare naprav, pomanjkanja vodnega stekla in tudi premajhnih količin valjane žice. Družbeni plan so dosegli 103,0 %.

TOZD ŽEBLJARNA

Težave so imeli zaradi mehanskih okvar žebeljarskih strojev, pa tudi zaradi začasnih odsotnosti in pomanjkanja delavcev. Družbeni plan skupne proizvodnje so dosegli 94,9 %.

Avugst Karba

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE ZA PRODAJO TER ODPREMA JANUAR—SEPTEMBER

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA						GOTOVA PROIZVODNJA						ODPREMA
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3		Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8		za prodajo
1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11		12
PLAVŽ	120.000	115.000	118.807,2	99,0	103,3		—	—	—	—	—		—
JEKLARNA	366.850	359.850	355.411,2	96,9	98,8		—	—	—	—	—		—
— SM	235.100	228.050	231.189,9	98,3	101,4		—	—	—	—	—		—
— EL	131.750	131.800	124.221,3	94,3	94,2		—	—	—	—	—		—
— ASEA	57.400	57.250	57.269,0	99,8	100,0		—	—	—	—	—		—
— LM	72.900	73.100	65.259,2	89,5	89,3		—	—	—	—	—		—
— BBC	1.450	1.450	1.693,2	116,8	116,8		—	—	—	—	—		—
LIVARNA	1.430	1.430	1.501,9	105,0	105,0		450	450	489,1	108,7	108,7		489,0
— jeklo	1.408	1.408	1.481,2	105,2	105,2		450	450	488,7	108,6	108,6		488,7
— kovino	22	22	20,6	93,6	93,6		—	—	0,4	—	—		0,3
BLUMING-ŠTEKEL	287.500	288.000	268.400,1	93,4	93,2		49.190	46.440	41.727,8	84,8	89,9		42.038,1
— Bluming	148.200	148.700	141.449,2	95,4	95,1		3.000	3.000	2.836,2	94,5	94,5		2.888,2
— Štekel	113.110	114.950	103.942,3	91,9	90,4		24.440	21.690	19.304,3	79,0	89,0		19.111,5
— Štekel storitve	4.440	2.600	3.391,4	76,4	130,4		—	—	—	—	—		—
— Termična obdelava	21.750	21.750	19.617,2	90,2	90,2		21.750	21.750	19.587,3	90,1	90,1		20.038,4
VALJARNA ŽICE	76.640	79.930	77.359,3	100,9	96,8		16.820	13.270	15.205,7	90,4	114,6		15.337,4
— Valjarna žice	76.640	79.930	77.359,3	100,9	96,8		—	—	—	—	—		—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	55.600	55.600	53.497,3	96,2	96,2		48.090	48.090	47.979,0	99,8	99,8		49.039,0
— Valjarna debele pločevine	49.590	49.590	49.286,6	99,4	99,4		—	—	—	—	—		—
— Valjarna debele pločevine storitve	6.010	6.010	4.210,7	70,1	70,1		—	—	—	—	—		—
HLADNA VALJARNA BELA	75.200	75.200	81.310,7	108,1	108,1		64.980	58.730	63.125,4	97,1	107,5		63.315,9
— Hladna valjarna Bela	66.250	59.900	63.614,4	96,0	106,2		—	—	—	—	—		—
— Hladna valjarna Bela storitve	8.950	15.300	17.696,3	197,7	115,7		—	—	—	—	—		—
HLADNA VALJARNA JESENICE	22.900	22.259	22.112,7	96,6	99,3		19.270	17.770	16.823,7	87,3	94,7		16.597,3
— Hladna valjarna Jesenice	21.040	19.059	18.387,9	87,4	96,5		—	—	—	—	—		—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	1.860	3.200	3.724,8	200,3	116,4		—	—	—	—	—		—
ŽIČARNA	40.000	38.470	35.453,6	88,6	92,2		27.880	26.660	25.050,1	89,8	94,0		25.339,7
— Žičarna	40.000	38.470	35.448,6	88,6	92,1		—	—	—	—	—		—
— Žičarna storitve	—	—	5,0	—	—		—	—	—	—	—		—
PROFILARNA	15.180	15.180	15.021,2	99,0	99,0		12.750	12.795	13.207,9	103,6	103,2		13.254,6
— HOP	13.335	13.395	13.910,7	104,3	103,8		12.220	12.270	12.748,8	104,3	103,9		12.772,9
— HOP storitve	220	160	88,7	40,3	55,4		—	—	—	—	—		—
— rondele	380	385	251,3	66,1	65,3		380	385	251,3	66,1	65,3		271,9
— rondele storitve	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—		—
— diski storitve	880	930	512,4	58,2	55,1		—	—	—	—	—		—
— deli za cestno ograjo	365	310	258,1	70,7	83,3		150	140	207,8	138,5	148,4		209,8
SKLADIŠČE 38	1.120	1.120	—	—	—		1.120	1.120	—	—	—		—
VRATNI PODBOJI	1.080	905	1.077,9	99,8	119,1		1.080	905	1.077,4	99,8	119,0		1.040,4
JEKLOVLEK	17.540	17.540	18.237,0	104,0	104,0		17.390	17.390	17.779,3	102,2	102,2		17.546,9
ELEKTRODE	16.380	16.380	16.875,7	103,0	103,0		14.580	14.580	14.873,8	102,0	102,0		14.618,6
— elektrode + varilna žica	13.260	13.260	12.940,2	97,6	97,6		13.210	13.210	12.901,1	97,7	97,7		12.671,7
— varilna žica storitve	—	—	27,2	—	—		—	—	—	—	—		—
— varilni prašek	590	590	636,4	107,9	107,9		590	590	629,4	106,7	106,7		603,6</

PROGRAM DELA ZVEZE IZNAJDITELJEV JUGOSLAVIJE V MANDATU 1984—1985

Osnovi za oblikovanje programa aktivnosti in nalog Zveza iznajditeljev Jugoslavije v obdobju od 12. oktobra 1984 do 12. oktobra 1985 sta: dolgoročni program aktivnosti, sprejet v letu 1984 na volilni konferenci, za obdobje 1983 do 1985 in statut zveze.

Izhodišče in stališče predsedstva zveze sprejeto malo letos, da bodo na vsaki seji sproti določali prioritete naloge in vsebino programa aktivnosti v naslednjem obdobju, opredeljujejo objektivni družbeni pogoji, ki zahtevajo močnejšo in organiziranejšo družbeno aktivnost Zveze izumiteljev Jugoslavije v bazi oziroma temeljnih organizacijah združenega dela. Dolgoročne naloge bo zveza lahko uresničila le, če bo uspešno nadaljevala z organizacijskim in kadrovskim izpopolnjevanjem in s sodelovanjem z organiziranimi družbenimi silami v naši socialistični samoupravni družbi.

V tem pogledu je še posebej pomena za razvoj iznajditeljstva in zveze, kot sestavnega dela fronte SZDLJ, še bolj tesno sodelovanje z Gospodarsko zbirnico Jugoslavije, ZKJ, SZDLJ, Zvezo sindikatov Jugoslavije, Ljudsko tehniko Jugoslavije in drugimi.

Tudi v naslednjem mandatu bo osnovna pozornost namenjena razvijanju in bogatenju organizacijskih oblik delovanja zveze, zaradi širjenja gibanja iznajditeljstva in vključevanja čim večjega števila delavcev v inovacijske procese v združenem delu ter uveljavljanja ustvarjalnega in kreativnega dela v proizvodnji.

Organizacije zveze morajo v prihodnje še več prispevati k bogatitvi programov usposabljanja in šolanja mladih za bodoče naloge in to od najnižje do najvišje stopnje izobraževanja. Prav tako morajo delovati in spodbujati procese organiziranega inoviranja znanja, koriščenja najnovejših znanstveno tehnoloških informacij, da bi se tako pospešilo osvajanje nove in racionalnejše tehnologije.

To zahteva še bolj organizirano in povezano delo aktivov, društev in republiških ter pokrajinskih zvez in Zveze iznajditeljev Jugoslavije.

Zveza je s pristopom k družbenemu dogovoru za pospeševanje in vrednotenje ustvarjanja v Jugoslaviji, v okviru družbene akcije za razvoj iznajditeljstva, prevzela določene naloge pri razvijanju novatorstva in racionalizatorstva in tehnološkega ustvarjanja v najširšem smislu v naši državi. Za doseganje boljših pogojev na tem področju bo potrebno dopolnjevati samoupravne dokumente, da se še bolj spodbudi delavce za inventivno delo in ustvarjanje, čemur bo tako kot v preteklosti tudi v naslednjem obdobju potrebno nameniti vso pozornost.

Posebno bo treba vztrajati, da se materialno in družbeno vrednotijo delovni rezultati novatorjev in racionalizatorjev in da se širše uveljavijo njihov prispevek k povečanju materialne osnove združenega dela in s tem k skupnemu družbenemu razvoju. V tem smislu bo treba dosledno uveljaviti zakon o zaščiti iznajdb, tehničnih izboljšav in zaščitnih znakov in zakon o prenosu tehnologije.

Zveza bo še nadalje razvijala samoupravno združevanje na skupnih razvojnih nalogah med organizacijami združenega dela v panogah proizvodnje in z organizacijami združenega dela iz panog znanstveno-raziskovalnega dela in izobraževalnimi institucijami ter s tem prispevala k raz-

cionalnemu angažiranju razvojno-raziskovalnih in proizvodnih kapacitet za razvoj in napredek domače tehnologije.

S tem ciljem si bo zveza še bolj neposredno prizadevala za izdelavo sistema znanstvenih in tehnoloških informacij, da bi se čimbolj uspešno koristili sodobni znanstveni dosežki v praksi.

Strategija tehnološkega razvoja je ključno vprašanje dolgoročne usmerjenosti naše države v razvoju gospodarstva z maksimalnim koriščenjem lastnih dosežkov in prednosti, katere dajejo za skupni družbeni razvoj socialistični samoupravni družbeni odnosi. Ta naloga je toliko bolj zahtevna, ker utrjevanje strategije tehnološkega razvoja Jugoslavije zahteva sintezo ne samo strategije tehnološkega razvoja republik in pokrajin, ampak predvsem gospodarskih vej in grupacij in prioritetenega razvoja postavljenih strateških ciljev v smeri celotnega gospodarskega in družbenega razvoja Jugoslavije.

Ena izmed ključnih nalog v naslednjem obdobju, pri kateri se mora angažirati zveza s svojimi organizacijami, je uveljavljanje boljšega vrednotenja inventivnega in kreativnega dela v vseh okoljih. Novatorstvo in racionalizatorstvo, kot najizrazitejša dejavnika tehnološkega ustvarjanja, morata biti znatno bolj materialno in družbeno vrednotena, njihovi nosilci pa širše družbeno afirmirani.

V dosednji aktivnosti zveze, ob veliki pomoči sindikatov, je bil poseben poudarek dan razvijanju samoupravnih aktov za vrednotenje rezultatov dela in posebnim pravilnikom za spodbujanje in vrednotenje iznajditeljskega dela. V nadaljevanju aktivnosti v tej smeri mora zveza s svojimi organizacijami s še večjo upornostjo zahtevati in doseči dosledno uporabo samoupravno postavljenih kriterijev in norm v praksi, pri tem pa tesno sodelovati s sindikati.

Za uveljavljanje novatorstva in iznajditeljstva je tudi v naslednjem obdobju treba razvijati razstave inovacij, racionalizacij in novih tehnologij ter drugih oblik ustvarjalnega dela, od razstav v delovnih organizacijah, v občinah, regijah, republikah in pokrajinah, do specialnih, med katerimi RAST YU vse bolj predstavlja zbir najuspešnejših inovacij v jugoslovanskem gospodarstvu. Ta dejavnost mora biti namenjena tudi povečanju cirkulacije znanja, izmenjavi izkušenj in kar najširši uporabi inovacij v proizvodnji in uspešnem prenosu tehnologije v svet.

Tema 17. srečanja samoupravljalcev »Rdeča zastava« bo: znanost, tehnologija in inovacije, za kar bo zveza pripravila idejno politične osnove, o čemer bo pred srečanjem morala potekati razprava v aktivih iznajditeljev v organizacijah združenega dela. To bo prav gotovo velika akcija, katero je treba izkoristiti za ustvarjanje še ugodnejših pogojev za razvoj inovatorstva. Zveza mora na tem srečanju z izkušnjami republik in pokrajin pokazati, da se z uvajanjem domačih inovacij posebno dviga produktivnost dela.

Evidenco inovacij bo potrebno v tem letu še pospešiti, zato bosta morala zakona, ki sta v postopku sprejemanja, to je zakon o skupnih prihodkih ter dohodkih in zakon o davkih, zagotoviti take rešitve, ki bodo pospešile evidenco in razvoj inovacij v tovarnah.

V naslednjem letu bo zveza spodbudila širšo akcijo za zgraditev spominskega centra Nikola Tesla v Smiljanu.

S proglasitvijo dneva novatorjev Jugoslavije je zveza dala koristno osnovo podpisnikom družbenega dogovora o pospeševanju in vrednotenju iznajditeljstva, za vsakoletno analizo doseženih rezultatov, za organizacijo različnih akcij in za popularizacijo iznajditeljstva. Ta dan bi morali proslavljati tako v šolah kot v delovnih organizacijah in institutih, kjer se iznajditeljstvu daje poseben pomen.

Stane Torkar

ZDRAVJE IN DRUŽBENI RAZVOJ

Zdravje je pomembna prvina proizvodnih sil in eden izmed temeljnih pogojev za družbeni razvoj. Zdravje ter gospodarski oziroma socialni razvoj sta med seboj tesno povezana in drug od drugega odvisna, na to dejstvo pogosto pozabljamo, ko snujemo razvojne načrte, dogaja pa se tudi, da ga napako razumemo. Od tod tudi pobude, predlogi in celo ukrepi, za katere ne bi mogli vselej reči, da naj zagotovijo kar najboljše zdravje prebivalstva in hkrati čim ugodnejši gospodarski razvoj.

Na zdravje vplivajo dedne lastnosti človeka, vplivajo pa tudi številni znani in še neznani dejavniki človekovega okolja. Zdravniki in drugi strokovnjaki, ki proučujejo soodvisnost zdravja in gospodarskega ter socialnega razvoja, med temi dejavniki opozarjajo tudi na tiste, ki na prvi pogled nimajo veliko skupnega z zdravjem. Tako opozarjajo, denimo, na višino narodnega dohodka, na zaposlenost prebivalstva, na njegovo izobrazbo, na možnosti in navade prehranjevanja, na bivalne razmere, na naravno okolje, na družbeno ureditev in medčloveške odnose, na vzgojenost prebivalstva, na nekatere tradicije in drugo.

Kot vidimo, gre pri teh dejavnikih predvsem za vplive ekonomske ali sociološke narave. Zato tudi ni naključje, da dosegajo najboljše zdravstveno stanje (merjeno s posebnimi kazalci) prav države ali skupine prebivalstva v njih z najvišjim osebnim standardom, z najvišjim odstotkom zaposlenosti, z najvišjo ravni izobrazbe, v družbeni ureditvi, ki jim zagotavlja primerno socialno varnost, svobodo in enakopravnost ter mir.

Že v posamezni državi so občutne razlike v zdravstvenem stanju med posameznimi skupinami, ki živijo v različnih razmerah. Po pravilu so kazalci zdravstvenega stanja ugodnejši pri skupinah z višjo izobrazbo, z višjim osebnim standardom, z boljšimi stanovanjskimi razmerami, z večjimi možnostmi za rekreacijo, počitek ter podobno. Podatki iz drugih držav sveta in primerjava z njimi kaže, da sta gospodarska moč in z njo povezan razvoj posameznih področij družbenega razvoja pomembna tudi za zdravje prebivalstva. Zato tudi lahko razumemo, da imajo Švedska, Zvezna republika Nemčija, Velika Britanija, Francija in druge gospodarsko razvite države nizko umrljivost dojenčkov in dolgo pričakovano povprečno življenjsko dobo,

stanja med vodilnimi državami. Zato nas tudi ne preseneča, da imajo najvišjo umrljivost dojenčkov in najkrajšo življenjsko dobo prav države v razvoju z nizkim narodnim dohodkom na prebivalca.

Med dejavniki okolja, ki vplivajo na zdravje prebivalstva, sta tudi sistem zdravstvenega varstva in dejavnost zdravstvenih organizacij ter zdravstvenih delavcev. V nasprotju s splošnim prepričanjem pa je njihov vpliv na zdravstveno stanje sorazmerno majhen. Za vpliv je večji in bolj zaznaven na območjih, kjer še vedno prevladujejo nalezljive bolezni in problemi neurejenih sanitarnih-higienskih razmer. Ko pa teh problemov ni več, je vpliv prizadevanj zdravstvenih delavcev na zdravstveno stanje veliko manjši. Prav to pogojuje današnje usmerjenost zdravstvenih delavcev predvsem v zadovoljevanje individualnih zahtev občanov. S tem v glavnem prispevajo k boljšemu počutju ljudi, njihovega zadovoljstvu in občutku varnosti, na delovno zmoglost in pripravljenost ljudi, vendar je ta njihov prispevek težko izmeriti.

Zdravstveni ekonomisti iz gospodarsko razvitejših držav ugotavljajo, da stalno povečanje deleža sredstev za zdravstveno varstvo v družbenem proizvodu ne vpliva sorazmerno na zdravje prebivalstva (kot celote), da so kazalci tega stanja približno enaki v državah, ki namenjajo za zadovoljevanje potreb na tem področju zelo različna sredstva (med 4,5 % in 8,2 % družbenega proizvoda).

Tako se zastavlja vprašanje, kakšna je prava stopnja povezanosti med kazalci zdravstvenega stanja in gospodarskega razvoja. Pri nas smo v povojnem obdobju nedvomno dosegli velik napredek v družbenem razvoju, ki se je kazal tudi v ustvarjenem proizvodu in v zdravstvenem stanju prebivalstva. Poslabšanje gospodarskih razmer v zadnjih letih pa je nedvomno vpliva-

KADROVSKO GIBANJE V SEPTEMBRU

STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Janez GABRŠČEK, 1931, Žičarna — 32 let v ŽJ; Rudolf JEREB, 1926, Žičarna — 31 let v ŽJ; Janez KLINAR, 1928, Valjarna žice — 34 let v ŽJ; Franc KRNIČAR, 1925, Vzdrževanje — 38 let v ŽJ; Gabrijel OLIP, 1929, Remontne delavnice — 37 let v ŽJ; Alojz PEGAM, 1929, Valjarna debele pločevine — 31 let v ŽJ; Franc PINTAR, 1928, Remontne delavnice — 33 let v ŽJ; Jakob POKLUKAR, 1924, KSI — 34 let v ŽJ; Mira PRETNAR, 1934, Hladna valjarna Jesenice — 35 let v ŽJ; Cvetko VESEK, 1929, Remontne delavnice — 31 let v ŽJ in Valentin ŽVEGELJ, 1927, KO-FI — 37 let v ŽJ.

INVALIDSKO SO BILI UPOKOJENI: Anton KOZJEK, 1926, Vzdrževanje — 23 let v ŽJ; Alojz ROBIČ, 1933, KSI — 36 let v ŽJ; Srečko THALER, 1927, Strojne delavnice — 37 let v ŽJ in Vera ZAMIDA, 1941, Vzdrževanje — 10 let v ŽJ.

Vsem upokojenim sodelavcem želimo, da bi še dolgo uživali težko zaslužen pokoj!

UMRL: Idriz MEDIČ, 1930, Plavž — 26 let v ŽJ. Svojem naše iskreno sožalje.

	SKLENILI DELAVNO RAZMEJJE				PREKINILI DELOVNO RAZMEJJE				Planirano število zaposlenih
	iz JLA	študenti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepu odb. za DR	upokojeni	
PLAVŽ		1	4	5	1	2		1	220
JEKLIARNA	2	2	9	13	7	1		8	723
LIVARNA									86
VALJARNA HL.ŠT.			3	3	1	2		3	380
VALJARNA ŽICE			2	2		1	1	2	165
VALJ. DEB. PLOČ.			2	2	1	1	1	3	170
HL. VALJARNA BELA	4		2	6	1	1		2	279
HL. VALJARNA JES.	1		1	2	2		1	3	216
ŽIČARNA	2	3	2	7	1	2	2	5	250
PROFILARNA									70
VRATNI PODBOJI									48
JEKLOVLEK	2	1	2	5	1	1		2	143
ELEKTRODE	1		1	2	1	2		3	255
ŽEKLARNA	1			1					95
STROJ. DELAVNICE	2	3	2	7	1	2	1	6	335
REMONT. DELAVNICE	5	5		10	1	1	3	5	505
VZDRŽEVANJE	1	1	1	3	1	1	3	5	556
ENERGETIKA	2		1	3	1	1		2	247
TRANSPORT	1	2	1	4	1	6		7	374
KS KO-FI			2	2			1	1	281
DS K S I	1			1		21	2	23	330
PRIPIRAVNIKI S.V. VS ŠOLA			14	14			1	1	32
DS E T N	1		1	2			2	2	490
DRUŽBENA PREHRANA			4	4	1	1		2	171
SKUPAJ	20	16	54	96	3	22	48	15	6266

KADROVSKO GIBANJE V DEVETIH MESECIH

	SKLENILI DELAVNO RAZMEJJE				PREKINILI DELOVNO RAZMEJJE				Planirano število zaposlenih
	iz JLA	študenti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklepu odb. za DR	upokojeni	
PLAVŽ	2	1	18	22	3	5	7	6	220
JEKLIARNA	9	11	55	75	7	40	31	13	723
LIVARNA	1		2	3	1	2	2	6	86
VALJARNA HL.ŠT.	3	1	21	25	8	13	10	4	380
VALJARNA ŽICE			13	13	2	2	2	6	165
VALJ. DEB. PLOČ.	1		11	12	1	3	2	6	170
HL. VALJARNA BELA	11	4	18	33	4	8	21		279
HL. VALJARNA JES.	3	3	9	15	2	5	7	8	216
ŽIČARNA	6	7	12	24	3	6	6	8	250
PROFILARNA			2	2			2		70
VRATNI PODBOJI					1				48
JEKLOVLEK	4	1	8	13	1	3	6	5	143
ELEKTRODE	2	3	9	14		3	6	7	255
ŽEKLARNA	1		3	6	1	5	2		95
STROJ. DELAVNICE	10	15	10	35	9	7	7	12	335
REMONT. DELAVNICE	15	6	13	34	11	2	5	14	505
VZDRŽEVANJE	20	4	14	38	12	5	9	10	556
ENERGETIKA	3	1	4	8	3	1	8	1	247
TRANSPORT	7	6	12	25	3	11	10	4	374
KS KO-FI			7	7		1	8	14	281
DS K S I			34	34		4	25	7	330
PRIPIRAVNIKI S.V. VS ŠOLA	5	8	18	31	2		2		32
DS E T N	1		5	6	1		7	3	490
DRUŽBENA PREHRANA			19	19		3	7	2	171
SKUPAJ	104	71	319	494	73	126	193	143	6270

Na področju zdravstvenega varstva smo se soočili z zmanjšanjem deleža sredstev v družbenem proizvodu, kar je poslabšalo razvojne možnosti in tudi pogoje poslovanja zdravstvenih organizacij. Hkrati s tem je predvsem v letu 1983 prišlo do poslabšanja zdravstvenega stanja na nekaterih področjih (na primer nekoliko večja umrljivost dojenčkov). Nekateri ta pojava neposredno povezujejo, za kar pa ni dovolj dokazov. Prej bi lahko rekli, da je lahko poslabšanje zdravstvenega stanja (oziroma kazalcev, s katerimi ga meri-

standarda oziroma življenjskega standarda, nasploh je to povzročilo poslabšanje nekaterih drugih pogojev, pomembnih za zdravje. Med temi velja omeniti predvsem kvaliteto prehrane, stanovanjske razmere, možnosti zaposlitve in druge sociološke in psihološke pojave, ki spremljajo gospodarsko krizo. Povsem na pak bi bilo, da bi poslabšanje (ali izboljšanje) zdravstvenega stanja pri pisali zgolj delu zdravstvenih delavcev ali sredstvom, ki jih namenjam za zdravstveno varstvo.

V SLOVO SABINI KOLARIČ

Zelo nas je prizadela vest, da nas je naša Sabina za vedno zapustila. Še na običnem zboru sindikata je bila vesela in polna upanja v bodočnost. Pripovedovala nam je o minulosti, da bi nam prikrla resnično stanje svoje bolezni, da nam ne bi pokvarila našega razpoloženja, saj je gotovo vedela za resnost svoje težke zdravstvene bolezni.

Sabina Kolarič se je rodila pred 47 leti v številni družini v Planini pod Golico. Otroci so zelo zgodaj izgubili starše. Tako se je Sabina morala zapostiti še zelo mlada v Železarni. Poznali smo jo kot zelo pridno in pošteno delavko. Delovala je tudi v sindikatu. S svojimi toplimi človeškimi odnosi si je znala utreti pot do src vseh sodelavk in sodelavcev. Pogrešali jo bomo vsi, tako njeni svojci kot njene sodelavke in sodelavci.

Slodelavke iz
TOZD Elektrode

BRALCI ŽELEZARJA O ŽELEZARJU (3)

V prejšnji številki smo predstavili interpretacijo mnenj bralcev Železarnja o posameznih rubrikah. Več kot polovica anketirancev prebira uvodnik le površno, četrtina pa natančneje, največ jih je mnenja, da uvodnik dovolj aktualno in kritično spremlja družbeno dogajanje s posebnim poudarkom na Železarni Jesenice. Pri vprašanju, ki se je nanašalo na ustreznost prepisov iz posameznih revij, se jih je največ odločilo za modaliteto, »prepiši se preobsežni, treba bi bilo napraviti povzetke«. Najbolj brani so prispevki, v katerih je zajeta problematika proizvodnje (produktivnost, izpolnjevanje plan-skih obveznosti, inovativnost) in skoraj polovici anketirancev se zdijo ti pri-spevki ustrezni. Precej anketirancev se zavzema za razlago številčnih poda-tkov. Zadnje vprašanje, ki smo ga interpretirali v prejšnjem prispevku, se je nanašalo na zastopnost problematike SOZD Slovenske Železarnje v našem glasilu. Največ jih meni, da je tovrstne problematike premalo v Železarnju, še posebej to navajajo delegati delavskih svetov in drugih samoupravnih orga-nov na različnih nivojih.

Že več let je v Železarnju uvedena redna rubrika »Pregled sestankov SDS«, kjer so objavljeni povzetki za-pisnikov, ali pa samo najbolj zanimi-

vih oziroma pomembnih točk s se-stankov samoupravnih delovnih skupin po temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

»ALI PREBIRAŠ RUBRIKO "PREGLED SESTANKOV SDS"?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. redno	39,0	35,5	65,5	32,2	15,4
2. pogosto	22,7	19,4	13,5	19,4	34,6
3. občasno	30,2	25,7	15,8	38,7	44,2
4. ne prebiram	8,1	19,4	3,5	9,7	5,8

Odstotek tistih, ki so se odločili za »občasno« in »ne prebiram« je nad pričakovanim, še posebej v delovni skupnosti, kjer se je polovica anketirancev odločila za ti dve modaliteti. Najbolj je ta rubrika brana med anketiranci v TOZD Hladna valjarna Bela, kjer jih kar tretjina prebira to rubriko »redno«. Največ so se za mo-daliteto »redno« odločali anketiranci z nepopolno osemletko (50,0 %), naj-manj pa z višjo (8,3 %) in visoko (21,4 %) šolo. Najbolj je ta rubrika

brana med anketiranimi člani ZZB NOV in člani zveze komunistov, naj-manj pa med mladimi. Pričakovali smo, da je med samoupravno aktiv-nejšimi anketiranci ta rubrika naj-bolj brana prav pri delegatih delav-skih svetov in drugih samoupravnih organov v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, a se je izka-zalo, da to velja za delegate na nivo-ju sestavljene in delovne organizaci-je (skoraj tri četrtine jih redno pre-bira to rubriko).

»KAJ MENIŠ O TEJ RUBRIKI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. zdi se mi dobra, ker na ta način zvem vse o delu SDS tako v svoji TOZD kot v Železarni	52,9	45,2	60,3	54,8	48,1
2. preberem le povzetke s se-stankov SDS v svoji TOZD (delovni skupnosti)	27,3	19,4	27,6	32,2	28,9
3. te rubrike ne prebiram in nimam mnenja o njej	11,1	25,8	6,9	12,9	5,9
4. to rubriko bi morali kako drugače zastaviti.	8,7	9,7	5,2	0	17,3

Več kot polovica anketirancev je zadovoljna s sedanjo vsebino te ru-brike. Odstotek tistih, ki so se pri prejšnjem vprašanju v TOZD Je-klarna izjasnili za modaliteto »ne prebiram«, se je z 19,4 % povečal na 25,8 %. Največ predlogov, boljše reče-no pripomb, so imeli anketiranci z višješolsko izobrazbo, ki so tudi naj-manj zadovoljni z rubriko. Težko bi podali ustrezno razlago za 66,7 % anketirancev z nepopolno osemletko in 78,6 % anketirancev z visoko šolo, ki so se odločili za prvo modaliteto.

Pripombe na to rubriko so imeli le anketiranci iz TOZD Hladna valjar-na Bela in delovne skupnosti E-TKR-NG in so precej različne: od tega, da je rubrika preobsežna, da je preveč strokovnih izrazov, do bolj konstruktivnih predlogov, iz katerih bi lahko izoblikovali konkretne predloge za nadaljnje vsebinsko oblikovanje te rubrike. Medtem ko en anketiranec meni, da bi bilo po-trebno v tem pregledu poudariti le pereče zadeve iz posameznih SDS, pa drugi takemu načinu nasprotuje-jo. Več anketirancev je bilo mnenja,

da je pri tej rubriki potrebna analiza problematike s komentarjem, torej so na nek način proti povzetkom za-pisnikov; ob posameznih problemih, ki se pojavljajo v večjem številu sa-moupravnih delovnih skupinah, pa naj bi bile podane že ustrezne reši-tive, ali vsaj nakazane.

Uresničitev te pobude bi bila mo-žna, če se ne bi stalno srečevali z za-stoji pri povratnem informiranju, na katere smo delavci CPSI že večkrat opozarjali v raznih prispevkih v Že-lezarnju.

Pri križanju odgovorov na obe vprašanji, ki se nanašata na »Pregled sestankov SDS«, smo ugotovili, da je večina »rednih« bralcev te ru-brike zadovoljna z obstoječo rubri-ko, največ »občasnih« bralcev pa »prebere le povzetke s sestankov SDS v svoji TOZD oz. delovni skup-nosti«.

Največ rednih dopisnikov, ki so pa praviloma tajnice temeljnih organi-zacij in delovnih skupnosti, oblikuje rubriko »Samoupravni organi v pre-teklek tedna«. Tudi pri tej rubriki smo postavili dve vprašanji.

»ALI PREBIRAŠ INFORMACIJE O DELU SAMOUPRAVNIH ORGANOV TEMELJNIH ORGANIZACIJ IN DELOVNIH SKUPNOSTI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. redno	18,6	22,6	29,3	12,9	5,8
2. pogosto	26,7	16,1	29,3	19,0	28,9
3. včasih	50,0	51,6	39,7	48,4	61,5
4. nikoli	5,2	9,7	1,7	9,7	3,9

Naša predpostavka o majhni bral-nosti te rubrike je bila pravilna, zato smo že v vprašalniku postavili dve vprašanji, saj so se anketiranci veči-

noma izjavljali za modaliteto »vča-sih«. Zanimivo je, da so se anketira-ni upokoenci največkrat odločili prav za odgovor »redno«.

»KAJ MENIŠ O TEJ RUBRIKI?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. nimam pripomb, taka kot je, se mi zdi dobra	34,9	41,9	37,9	35,5	26,9
2. iz teh informacij zvem le, kaj je bilo na dnevnem re-du sej posameznih samou-pravnih organov, premalo je izpostavljena najbolj pereča problematika	39,0	16,1	41,4	35,5	51,9
3. teh informacij ne prebi-ram, ker o delu samou-pravnih organov zvem iz drugih virov (zapisniki, oglasne deske ...)	15,7	22,6	15,5	16,1	11,5
4. te rubrike ne prebiram, ni-mam svojega mnenja o njej	6,4	16,1	1,7	9,7	3,9
5. drugo (napisi)	4,1	3,2	3,5	3,2	5,8

S temi rezultati je na nek način že podan odgovor na vprašanje o majh-ni bralnosti te rubrike, saj so se v vseh treh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti, razen v TOZD Je-klarna, odločili za modaliteto: »iz teh informacij zvem le, kaj je bilo na dnevnem redu sej posameznih sa-moupravnih organov, premalo je iz-postavljena najbolj pereča proble-matika«. Tudi večina »samoupravno aktivnih« anketirancev se je odloča-la za drugo modaliteto. Ko smo kri-žali obe vprašanji o bralnosti te ru-brike, smo ugotovili, da največ »red-nih« bralcev te rubrike meni, da se jim taka, kot je, zdi dobra, medtem ko se je večina »občasnih« bralcev odločala za drugo in tretjo modalite-to. Kot vzrok za take rezultate pri teh vprašanjih bi lahko navedli le to, da so ti prispevki le povzetki zapisni-kov s sej posameznih samoupravnih

Preseneča relativno visok odstotek tistih, ki ne prebirajo tovrstnih član-kov, v TOZD Jeklarna celo 45,2 %. Največ je tistih anketirancev, ki me-nijo, da bi kljub izhajanju DELEGA-TA bilo potrebno posamezne zadeve objaviti v Železarnju, ker vsi ne dobi-vamo DELEGATA. Člani delegacije za zbor združene-ga dela Skupščine občine, ali delega-cije katere od samoupravnih interes-nih skupnosti, so se večinoma odlo-čali za drugo modaliteto (57,8 %), kar velja tudi za delegate delavskega sveta in drugih samoupravnih orga-nov na nivoju temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, medtem ko polovica delegatov na ravni delovne ali sestavljene organizacije meni, da

Polovica anketiranih članov sindi-kata se je odločila za drugo modali-teto, enak odstotek je tudi pri nečla-nih te družbenopolitične organizaci-je. Še posebej je visok odstotek an-ke-tiranih članov Zveze komunistov (64 %), ki so se odločili za to modali-teto. Rezultat pri prvi modaliteti za člane ZK (8,0 %) in »nečlane« ZK (37,2 %) kaže, da družbenopolitično

Niti četrtina anketirancev se ni odločila za prvo modaliteto. Še pose-bej so do te rubrike kritični anketi-ranci iz delovne skupnosti, kjer jih več kot polovica redkokdaj ali sploh nikoli ne prebere te rubrike, 40,3 % pa pogreša v tej rubriki več problem-sko napisanih člankov. Anketiranci v TOZD Jeklarna imajo še najbolj pozitiven odnos do te rubrike.

S križanjem odgovorov na posa-mezna vprašanja smo ugotovili:

— da so najbolj kritični do tovrst-nih člankov anketiranci v starosti »do 27 let« in »28 do 35 let«, — vzporedno s starostjo narašča tudi odstotek tistih, ki so se odločili za tretjo modaliteto,

— najbolj so kritični do te rubrike anketiranci z nepopolno osemletko in višjo šolo, niti enemu anketirancu z višjo ali visoko šolo pa se ta rubri-ka ne zdi dobra,

— 51,7 % anketiranih članov ZSMS v tej rubriki pogreša več pro-blemsko napisanih člankov in meni-jo, da je preveč člankov o delu foru-mov mladinske organizacije.

Rezultati kažejo, da je ta rubrika ena najbolj šibkih točk v glasilu. In-formacije s posameznih sestankov

Največ anketirancev pri polemi-čnih člankih pogreša mnenje »druge-plati«, najbolj pa ti članki vznemirja-jo anketirance iz TOZD Jeklarna, še najmanj pa spodbujajo h kritičnemu razmišljanju anketirance iz delovne skupnosti.

Pri križanju odgovorov smo ugotovi-li, da so največ pripomb na te član-ke imeli anketiranci stari »do 27 let«, da najbolj pogrešajo mnenje »druge-plati« anketiranci stari »36 do 45 let« in da najbolj vznemirjajo tiste v ra-zredu »28 do 35 let«.

Pri izobrazbeni strukturi smo ugo-tovili:

— da ti članki najbolj vznemirja-jo anketirance z dokončano osnovno šolo (54,6 %),

— da najbolj spodbujajo k raz-mišljanju anketirance s srednješols-ko izobrazbo (27,5 %),

— da jih pozitivno ocenjujejo in menijo, da jih je potrebno še več, an-ke-tiranci z visoko šolo, ki pa tudi najbolj pogrešajo mnenje »druge-plati«,

— niti enega anketiranca z višjo ali visoko šolo polemični članki ne vznemirjajo.

Več kot tretjina članov ZK meni, da so ti članki dobri in da jih spodbu-jajo k bolj kritičnemu razmišljanju. Za prvo modaliteto se je določil le vsak deseti anketirani član ZK, pri nečlanih ZK pa je ta odstotek nekoli-ko višji (14,8 %), veliko manj pa so se ti anketiranci odločali za tretjo mo-daliteto. Polovica anketiranih članov

organov. V prihodnje bi kazalo v teh prispevkih izpostaviti posamezne najbolj pereče in »vroče« točke na sejah, ob posameznih problemih pa

objaviti tudi že same rešitve, kar so bile tudi pripombe posameznih an-ke-tirancev.

»Z IZHAJANJEM "DELEGATA" (GLASILO SKUPŠČINE OBČINE JESENICE IN SAMOUPRAVNIH INTERESNIH SKUPNOSTI) JE V ŽELEZARJU VEDNO MANJ ČLANKOV, KI SO NAMENJENI DELEGATOM KOT POMOČ PRI NJIHOVEM DELU?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. teh člankov že prej nisem prebiral in jih tudi sedaj ne pogrešam	29,1	45,2	25,9	25,8	25,0
2. kljub izhajanju DELEGA-TA bi bilo potrebno posa-mezne zadeve objaviti v Železarnju, ker vsi ne dobi-vamo DELEGATA	50,0	45,2	53,3	48,4	50,0
3. sedaj, ko izhaja DELE-GAT, ti članki niso potreb-ni	19,2	6,4	19,0	25,8	23,1
4. drugo (napisi)	1,7	3,2	1,7	—	1,9

(forma)no aktivnejši anketiranci bolj prebirajo tovrstne članke; izka-zalo se je, da več članov ZK prejema DELEGATA.

Člani delegacije za zbor združene-ga dela Skupščine občine, ali delega-cije katere od samoupravnih interes-nih skupnosti, so se večinoma odlo-čali za drugo modaliteto (57,8 %), kar velja tudi za delegate delavskega sveta in drugih samoupravnih orga-nov na nivoju temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, medtem ko polovica delegatov na ravni delovne ali sestavljene organizacije meni, da

sedaj, ko izhaja DELEGAT, ti članki niso več potrebni. Pri anketirancih brez samoupravnih funkcij je precej visok odstotek tistih, ki teh člankov že prej niso prebirali in jih tudi se-daj ne pogrešajo (42,5 %).

Od šestnajstih anketiranih upoko-jencev se jih je kar devet odločilo za drugo modaliteto.

Ce sklenemo: kazalo bi razmišljati o tem, da bi posamezne zadeve, ki so še posebej pomembne za delavce Že-lezarnje, objavljali v Železarnju ali kot povzetek ali kot prepis s komentar-jem.

»KAJ MENIŠ O RUBRIKI "MLADI O SEBI ..."?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. zdi se mi dobra, ker me in-formira o delu mladih v Železarni in celotni občini	23,3	45,2	25,9	29,0	3,9
2. v rubriki pogrešam več problemsko napisanih člankov, preveč je člankov o delu forumov mladinske organizacije	37,2	29,0	37,9	38,8	40,4
3. redkokdaj ali nikoli je ne prebiram	37,2	25,8	34,5	29,0	51,9
4. drugo (napisi)	2,3	0	1,7	3,2	3,9

naj bi bile krajše in ne povzetki za-pisnikov s posameznih sej osnovnih organizacij; presenečenje prve vrste so problemsko napisani članki na tej strani Železarnja.

Že v lanskoletni javni razpravi o informiranju in komuniciranju v Že-lezarni je bilo po samoupravnih de-lovnih skupinah precej pripomb na polemičnost in kritičnost posamez-nih člankov v Železarnju. Tri SDS so menile, da bi članki v glasilu morali biti manj polemični, da posamezniki

v Železarnju ne bi smeli obračunavati med seboj in da je v posameznih člankih preveč obrekovanj. Na dru-gih SDS pa so bili mnenja, da je po-trebno v Železarnju objavljati več kri-tičnih tem in da je glasilu premalo kritično do problemov v Železarni. Menili so, da polemični in kritični članki pomagajo pri reševanju posa-meznih perečih problemov. Vse te pripombe so bile eden od vzrokov, da smo našim anketirancem postavili vprašanje:

»KAJ MENIŠ O "POLEMIČNIH ČLANKIH"?«

	ŽJ	JEK	HVB	SD	E-TKR-NG
1. takih člankov ni treba, ker nas le vznemirjajo	13,4	22,6	20,7	6,4	3,9
2. takih člankov ni treba, ker (napisi)	1,2	3,2	0	0	1,9
3. taki članki so dobri, ker nas spodbujajo k bolj kri-tičnemu razmišljanju	22,6	25,8	25,9	25,8	15,3
4. »polemični članki« se mi zdijo dobri in jih je pre-malo	23,3	9,6	25,9	22,6	28,9
5. pri teh člankih pogrešam mnenje »druge plati«	33,1	25,8	27,5	45,2	36,5
6. drugo (napisi)	6,4	12,8	0	0	13,5

nje druge plati, več kot petina pa jih meni, da je tovrstnih člankov pre-malo.

Anketirani upokoenci so se naj-večkrat odločili za modaliteto: »taki članki so dobri, ker nas spodbujajo k bolj kritičnemu razmišljanju«.

Anketirani bralci iz TOZD Hladna valjarna Bela in TOZD Strojne delavnice niso imeli pri tem vprašanju pisnih pripomb; največ pripomb je bilo med anketiranci iz delovne skupnosti (7). Anketiranci menijo, da so tovrstni članki potrebni, ven-dar da ne smejo biti dolgovezni in da velikokrat »ne zadenejo v srž stvari«. Eden od anketirancev meni, da so taki članki v demokratični družbi »nekaj povsem logičnega« in da je kakršnakoli razprava o (ne)potreb-nosti teh člankov odvečna.

Iz rezultatov je razvidno, da je ze-lo malo anketirancev proti polemi-čnim člankom, da jih večina želi ob posameznih »izzivih« slišati (ali bo-lje: prebrati) tudi mnenje »druge pla-ti«, kar bi dalo novo kvaliteto polemi-čnosti in kritičnosti v našem glasilu.

V naslednji številki bomo predsta-vili odgovore anketirancev o bralno-sti člankov o kulturnih dogajanjih. V anketi je bilo postavljeno vpraša-nje o bralnosti strani, kjer so obja-vljeni romani, kronike, potopisi in drugo. Zbrali smo odgovore o bral-nosti rubrike »Novice iz radovljiške občine«, o potrebnosti take rubrike za jeseniško občino, koliko anketi-ranci prebirajo športno stran in

člankov o delovanju družbenopoliti-čnih organizacij v temeljnih organi-zacijah in delovnih skupnostih in v Železarni. V zadnjem delu prispev-ka bomo predstavili odgovore na vprašanja o kulturno-umetniški pri-logi LISTI.

Mile Crnović

Tudi delavci PIV Energije so na po-budo poslovnega odbora že opravi-li prostovoljno delo tam, kjer bi si-cer delo opravile zunanje firme. Na sliki je del očistne trase visokotla-čnega cevovoda v Javorniških rov-

ZDRUŽENO
PODJETJE
SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

ZDRUŽENO
PODJETJE
SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

ZDRUŽENO
PODJETJE
SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

64270 Jesenice, Cesta železarjev 8

telefon: (064) 81231, 81341, 81441; telegram: Železarna Jesenice, teleks: 34526
ZELJSN

Proizvaja:

debelo, srednjo in tanko pločevino

dinamo trakove

hladno valjane trakove

vlečeno, brušeno in luščeno jeklo

vlečeno žico

vlečeno žico -- patentirano

pleteno patentirano žico za prednapeti beton

hladno otlikovane profile

cestne varnostne ograje

jeklene podboje za vrata

odpadni material za varjenje

— oploščene nelegirane elektrode za obločno varjenje

— oploščene nizkolegirane elektrode za obločno varjenje

— oploščene visokolegirane elektrode za obločno varjenje

— oploščene elektrode za navarjanje

— oploščene posebne elektrode za obločno varjenje

— žice za plamensko varjenje

— žice za varjenje v zaščitnem plinu

— žice za avtomatsko obločno varjenje pod praškom

— praški za avtomatsko varjenje

— tehnični plin ARGON

žičnike

jekleni sekanec

Petrol, delovna organizacije Rafinerija Maribor, vam iz svojega proizvodnega programa nudi:

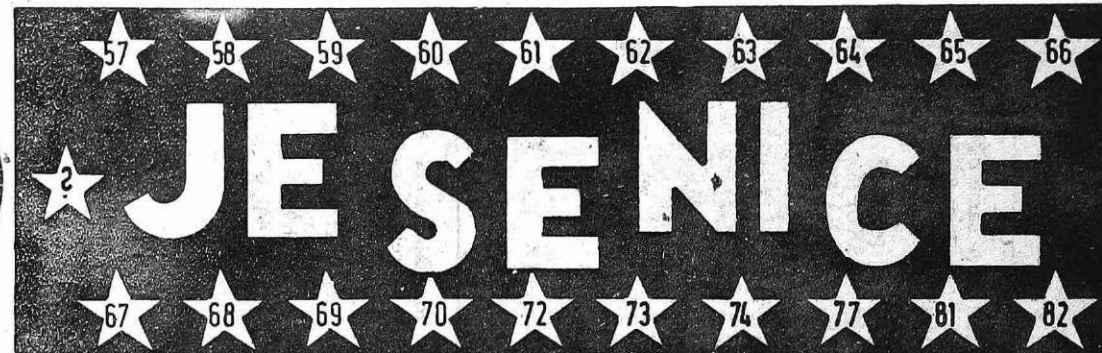
- motorna olja za dieselske motorje
- Motorol
- motorna olja za dvotaktne motorje
- Dvotaktol Mix
- olja za zobniške prenose — Hipoidol in Duxol
- transmisijaska traktorska olja — Unitraktol
- olje za verižne žage — Estrol
- sredstva za hlajenje motorjev z notranjim zgorevanjem — Petrofriz in Glysanthin

Vse večji delež svoje dejavnosti posveča mariborska Rafinerija ekologiji — ODKUPU IN PREDELAVI RABLJENIH OLJ Z NAMENOM:

- da zaščitimo pred onesnaževanjem človekovo življenjsko in delovno okolje,
- da prihranimo znatna devizna sredstva za uvoz naftnih derivatov.

JESENICE, 18. OKTOBRA 1984

ŠTEVILKA: 1/V

ZAČELO SE JE

S pričetkom treningov na ledeni ploskvi so se pričeli zbirati ob njej tudi navijači, simpatizerji, ki ocenjujejo treninge moštev, prve tekme in pripravljenost moštev. Ugibanja ob pričetku državnega prvenstva, strokovne ocene za posamezne selekcije, igralce, postajajo vsakodnevna tema razgovorov.

Priprave na sezono 1984/1985 pa so se pričele že znatno prej. Upravni odbor je s sprejetjem finančnega načrta sprejel tudi zadolžitve. Primanjkljaj sredstev za delovanje kluba je stalna velika skrb, ki visi nad prihodnostjo jeseniškega hokeja.

Porast stroškov za opremo, prevoze in ostalih stroškov, ki so nujni, so postavili pred upravni odbor težke naloge, ki jih skuša rešiti v okviru možnosti.

Poleg zvišanja cene vstopnic, s čimer prelagamo del težav tudi za ljubitelje hokeja, so akcije usmerjene tudi na pridobivanje sredstev z reklamnimi oglasi in na zmanjševanje stroškov znotraj kluba z večjo skrbjo igralcev za opremo in njeno vzdrževanje.

Ob pričetku prvenstva hokejski klub nima zagotovljenih potrebnih sredstev za dejavnost, ki jo načrtuje. Posamezne akcije, ki smo jih že izvedli in ki jih imamo še v načrtu v času državnega prvenstva, sicer dajajo rezultate, moti pa velika razdrobljenost interesov klubov znotraj športnega društva Jesenice, ki se ukvarjajo vsak s svojimi težavami in še vedno nerešeno vprašanje sistemskega financiranja vrhunškega športa, ki ga bomo morali rešiti z razumevanjem in pripravljenostjo na sodelovanje.

Rad bi zaželel vsem selekcijam, od najmlajših, ki so šele pričeli s prvimi koraki na ledeni ploskvi, do članskega moštva Jesenic, obilo športnih uspehov, gledalcem pa, da bi se jim uresničili optimistični deli prognoz v prihajajoči sezoni.

PREDSEDNIK UO HOKEJ KLUBA JESENICE
BOŽO BARTELJ

SOBOTA, 20. OKTOBRA OB 18.30

HK JESENICE : HK OLIMPIJA LJUBLJANA

Moštvo HK Jesenice v sezoni 1984/85 (foto I. Kučina)

KOŠIRJEVI

BODIČKI

Tisti, ki so na Jesenicah proti hokeju, razumejo le draginjo kurjave, zato tudi z veliko vneto mečejo hokeju polena pod noge.

Dva naša hokejista sta se odločila, da bosta letošnji dopust prežvela v bratski avtonomni pokrajini Vojvodini.

Po zadnjih igrah naših hokejistov bo treba hranarino preimenovali v preživnino.

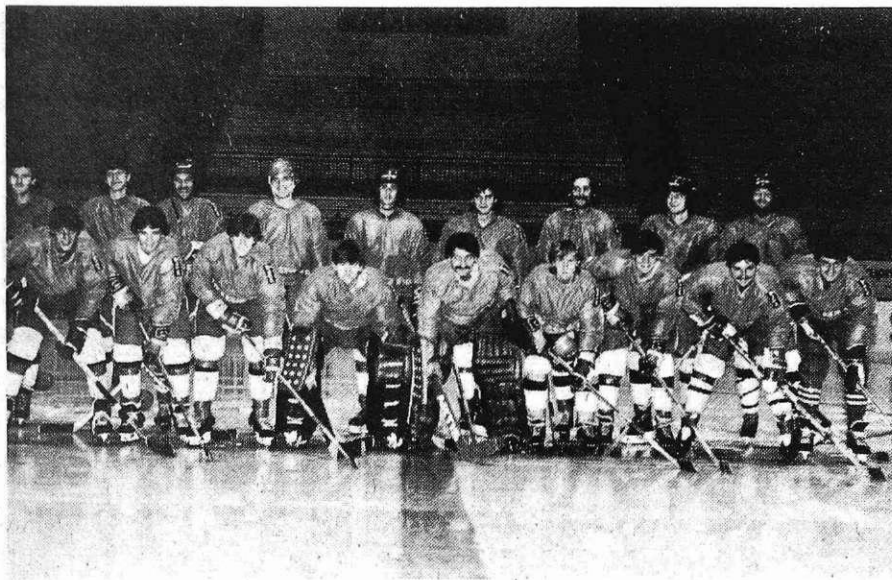
Najbolj dognan strokovni predlog pristojne strokovne službe v zvezi z nadaljnjim razvojem jeseniškega hokeja je bil: ukinitve HK Kranjska gora.

Moja žena ne gleda rada hokej, ker pravi, da na Jesenicah premalo igrajo na telo, vedno pa hoče na kegljišče na asfaltu, kjer se vedno slišijo pripombe: »Eden mu še stoji«.

Neka mama pripelje sineta v hokejsko šolo in vpraša, koliko časa bo rabil, da bo lahko igral v napadu. Trener ji odgovori, da dve do tri leta. Mami se to zdi dolgo in nato vpraša, koliko časa bi rabil za igro v obrambi. Trener ji odgovori, da eno leto. Tudi to se mami zdi precej dolgo. Trenerju so pošli živci, pa ji pravi: »Potem bo pa vratar, pa kar počakajte, bo takoj gotov.«

Kljub vsemu pa ostanimo zvesti našemu železarskemu hokeju
vaš
Franc Košir

Prilogo tednika ŽELEZAR
»JE — SE — NI — CE« ureja
propagandno-reklamna komisija pri Hokejskem klubu Jesenice. Priloga od leta 1975 dalje izhaja priložnostno, najmanj pa dvakrat v sezoni.

Moštvo HK Kranjska gora v sezoni 1984/85 (foto J. Rabič)

STANJE V JESENIŠKEM HOKEJSKEM TABORU OB ZAČETKU PRVENSTVENIH TEKMOVANJ V SEZONI 1984/85

Uvertura v letošnji prvenstveni hokejski ples se je končala prejšnji teden, ko so se reprezentantje vrnili z enotedenske turneje po ZDA. Pripravljalno obdobje, dolgo dober mesec dni, je odkrilo veliko nihanje v formi Jeseničanov. Temu primerna je tudi uvrstitev na tretje mesto v tekmovanju za pokal Alpe-Jadran, kjer smo bili priča dobrih iger proti KAC doma in Olimpiji in Auronzu v gosteh ter prave katastrofe v Celovcu.

Moštvo Kranjske gore je odigralo manj tekem in vse kaže, da se forma igralcev iz dneva v dan dviga.

Že v soboto, 13. oktobra, se je začelo zares; najprej v članski ligi, kjer tekmujejo moštvi Jesenic in Kranjske gore. V prvem delu bodo do 12. decembra odigrali 12 kol in to v zelo hudem tempu za naše razmere, saj bodo tekme skoraj vsako sredo in soboto. V drugem delu bodo igrali ločeno: moštva od 5. do 8. mesta se bodo pomerila med seboj še po dvakrat (šest kol), najboljša štiri moštva pa v dvanajstih kolih še po štirikrat. Državnega prvaka bo odločil superfinale, ki bo v času od 9. do 23. februarja 1985.

Po svetovnem prvenstvu v Franciji bo po dolgih letih spet finale tekmovanja za pokal maršala Tita, zato se bo hokejska sezona zavlekla v april 1985. Najboljšim se torej obeta dolgo in naporno tekmovanje.

Mladinci in pionirji bodo odigrali tekme za naslov republiških prvakov v času od 10. novembra do 24. februarja 1985. V vsaki konkurenci bo po osem moštev, igrali pa bodo ob sobotah in nedeljah. Zaradi neizenačene konkurence v Jugoslaviji je letos spremenjen finalni turnir za mladinskega državnega prvaka. Od 8. do 10. marca 1985 bodo tekmovali: prvak Hrvatske, prvak lige, v kateri nastopajo klubi iz Srbije in Vojvodine in dva najboljši moštvi iz Slovenije.

Mladinska državna reprezentanca bo od 24. do 30. aprila 1985 igrala na evropskem prvenstvu skupine B, ki bo v Evropi.

Letos je na novo vpeljan tudi turnir najboljših pionirskih moštev, ki se bodo od

15. do 17. marca 1985 borila za neformalni naslov državnega prvaka.

Če upoštevamo, da imamo pet moštev, ki bodo igrala v šestih prvenstvenih tekmovanjih, nam je lahko jasno, da dolga hali v Podmežakli ne bo, še posebej ne ob sredah, sobotah in nedeljah.

Poglejmo še nekoliko bolj podrobno, kako so pripravljeni v posameznih ekipah in kaj si lahko od njih obetamo:

ČLANSKO MOŠTVO JESENIC

Igrali bodo: Cveto Pretnar, rojen 1957, Aleksander Cigan 1961, Jože Češnjak 1954, Ivan Ščap 1955, Jože Razinger 1952, Murajica Pajič 1961, Drago Mlinarec 1960, Marjan Kozar 1962, Roman Pristov 1955, Boris Pajič 1963, Drago Horvat 1958, Štefan Ščap 1959, Peter Klemenc 1956, Matjaž Kopitar 1965, Edo Hafner 1955, Jože Borse 1963, Bojan Magazin 1961, Bernard Klemenc 1964, Bojan Raspet 1960.

Moštvo je glede na prejšnjo sezono precej oslabiljeno, saj manjkajo Bešič, Šuvak, Miha Horvat, Jug in Žbontar. Iz JLA je prišel B. Klemenc, iz Kranjske gore pa je prestopil Cigan. Tudi številčno je letos v ekipi manj igralcev — nekaj zaradi nepredvidenih odhodov, največ pa zaradi težkega gmotnega položaja.

Izpraznjeno mesto tehničnega vodje prvega moštva je pred kratkim prevzel Branko Jeršin, ki bo opravljal to naporno delo prostovoljno. Na enak način že leta dolgo skrbi za zdravje vseh jeseniških hokejistov dr. Nebojša Stojaković, ki je bil letos imenovan tudi za zdravnika hokejske reprezentance.

Trener je še naprej Boris Svetlin, čeprav je pred kratkim najavil umik s tega položaja. Kljub resnim zdravstvenim, osebnim in strokovnim vzrokom smo se po temeljiti analizi dogovorili za nekaj kompromisov glede nadaljnega dela. Upajmo, da mu bo uspelo speljati nekoliko poenostavljen in manj ambiciozen program in ob večji pomoči pripeljati moštva do uspešnega zaključka sezone.

Kljub slabemu začetku sezone mora biti cilj našega prvega moštva osvojitve najvišjega naslova. To bo letos, realno gledano, precej težje kot lani, saj poleg Olimpije pričakujemo velike težave tudi v bojih z moštvom Crvene zvezde, ki prav nič ne varčuje z naporom in denarjem za doseg najvišjega cilja. Našim fantom želimo seveda tudi nekaj sreče, ki nam je zadnja leta vztrajno obračala hrbet in več discipline, srčnosti in gorenjske trme v igri.

ČLANSKO MOŠTVO KRANJSKE GORE

»Mlajšega brata« v prvoligaški konkurenci bodo zastopali: Miran Noč 1964, Miran Borštnar 1957, Vojko Berlisk, 1956 Zoran Zidarevič 1962, Sead Čatak 1955, Robert Prestrel 1965, Boris Štros 1960, Bojan Brun 1957, Bojan Kelih 1963, Miha Lah 1962, Husein Alagič 1966, Robert Berčič 1963, Toni Tišler 1967, Andrej Razinger 1967, Marko Smolej 1968, Milan Kozamara 1966, Marko Šturm 1966, Simon Sušan 1966, Rok Kolbl 1964, Jože Šturm 1964, Jože Medved 1953, Bojan Mežnarc 1961.

V primerjavi z lansko sezono v moštvu manjkajo naslednji igralci: Cigan (Jesenice), Marenče, Kurboš, Sefič, Mižan (JLA), Šlibar, Knežević, Tersoglav, Kovačec, (nehali igrati). Prišli pa so: Noč, Alagič, J. Šturm, Kolbl (JLA), Kozamara, M. Šturm, Sušan (od mladincev).

Položaj trenerja Cirila Klinarja ni rožnat, saj se mu je letos zamenjala ena tretjina moštva; toda Lilo je takega prepriha že vajen. Verjetno daleč naokrog ni moštva v prvoligaški konkurenci, v katerem bi v petih letih bilo 72 različnih igralcev — toliko jih je namreč v zadnjih sezonah igralo za »podružnico« Jesenic. Podrobnejša analiza bi najbrž pokazala, da so pogoji dela težki, zahteve velike, ugodnosti skoraj nikakršne. Zato temu mlademu kolektivu ne moremo postaviti višjega cilja kot obstanek v družbi najboljših. Pričakujemo tudi, da bo moštvo igralo iz tekme v tekmo boljše, bolj disciplinirano, borbena in učinkovito.

Desna roka trenerja je Janez Tičar, ki dolga leta kot tehnični vodja ekipe vzorno skrbi za vse podrobnosti, ki jih pri tako številnem moštvu ni malo. Letos je pogled v mnogo premajhno garderobo bolj razveseljiv, saj nam je uspelo obnoviti vsaj nekaj najbolj dotrajane zaščitne opreme.

MLADINSKO MOŠTVO KRANJSKE GORE

To so naši »paradni« mladinci in državni prvaki za preteklo sezono. Moštvo smo lani preimenovali iz Jesenic v Kranjsko goro, in sicer zato, ker je tako najbolj normalna pot napredovanja. Pravila tudi dovoljujejo, da pri mladincih lahko nastopajo igralci istoimenskega članskega moštva, če niso starejši od 18 let. Letos lahko igrajo v tej konkurenci mladinci rojeni leta 1967 in mlajši.

Igrali bodo: Mitja Grabnar 1967, Boris Skumavc 1967, Željko Andres 1967, Igor Dremelj 1968, Marko Korošec 1967, Primož Ravnihar 1968, Marko Lah 1968, Diko Stevič 1968, Milan Tarman 1967, Janez Egart 1968, Enes Crnovič 1976, Jugoslav Grbič 1968, Beno Kadrič 1968, Semir Bešič 1967, Bojan Jan 1969, Boris Kunčič 1970, Stanko Jeklič 1969 in napadalci članskega moštva T. Tišler, A. Razinger in M. Smolej. Le-ti predstavljajo udarno moč moštva in so sposobni sami odločiti tekme v svoji konkurenci. Po dolgem času se obeta, da bo zrasel na Jesenicah cel napad izvenserijskih igralcev. Seveda pa bo njihova obremenitev letos izjemno huda, saj bodo igrali ob sredah in sobotah za člansko moštvo, ob koncu tedna pa tudi najpomembnejše tekme v mladinski konkurenci.

Cilj moštva je osvojiti vsaj drugo mesto v Sloveniji, ki še vodi v zaključni turnir za

	hokej klub	1	2	3	4	5	6	7	8	T	M
1	Jesenice										
2	Olimpija										
3	Cinkarna										
4	Kranjska gora										
5	Vojvodina										
6	Medveščak										
7	Crvena zvezda										
8	Partizan										

DRŽAVNO PRVENSTVO SFRJ ZA SEZONO 1984/85

1. kolo — 13. oktobra, sobota:
MEDVEŠČAK — KRANJSKA GORA
JESENICE — VOJVODINA
PARTIZAN — CRVENA ZVEZDA
CINKARNA — OLIMPIJA

2. kolo — 17. oktobra, sredo:
VOJVODINA — MEDVEŠČAK
CRVENA ZVEZDA — JESENICE
OLIMPIJA — PARTIZAN
KRANJSKA GORA — CINKARNA

3. kolo — 20. oktobra, sobota:
MEDVEŠČAK — CRVENA ZVEZDA
JESENICE — OLIMPIJA
PARTIZAN — KRANJSKA GORA
CINKARNA — VOJVODINA

24. oktobra-prijateljska tekma sedanje reprezentance JUGOSLAVIJE z reprezentanco iz leta 1974.

23. in 24. oktobra — mladinci
JUGOSLAVIJA : MADŽARSKA — NOVI SAD

4. kolo — 27. oktobra, sobota:
OLIMPIJA — MEDVEŠČAK
KRANJSKA GORA — JESENICE
VOJVODINA — PARTIZAN
CRVENA ZVEZDA — CINKARNA

5. kolo — 31. oktobra, sredo:
MEDVEŠČAK — CINKARNA
JESENICE — PARTIZAN
OLIMPIJA — KRANJSKA GORA
CRVENA ZVEZDA — VOJVODINA

6. kolo — 3. novembra, sobota:
PARTIZAN — MEDVEŠČAK
CINKARNA — JESENICE
VOJVODINA — OLIMPIJA
KRANJSKA GORA — CRVENA ZVEZDA

7. kolo — 7. novembra, sredo:
MEDVEŠČAK — JESENICE
PARTIZAN — CINKARNA

OLIMPIJA — CRVENA ZVEZDA
KRANJSKA GORA — VOJVODINA

Moštvi CRVENE ZVEZDE in PARTIZANA doma v Beogradu igrata tekme ob torkih in ob sredah.

8. kolo — 10. novembra, sobota:
KRANJSKA GORA — MEDVEŠČAK
VOJVODINA — JESENICE
CRVENA ZVEZDA — PARTIZAN
OLIMPIJA — CINKARNA

12. in 13. novembra ŠVICA : SFRJ

9. kolo — 17. novembra, sobota:
MEDVEŠČAK — VOJVODINA
JESENICE — CRVENA ZVEZDA
PARTIZAN — OLIMPIJA
CINKARNA — KRANJSKA GORA

10. kolo — 21. novembra, sredo:
CRVENA ZVEZDA — MEDVEŠČAK
OLIMPIJA — JESENICE
KRANJSKA GORA — PARTIZAN
VOJVODINA — CINKARNA

11. kolo — 24. novembra, sobota:
MEDVEŠČAK — OLIMPIJA
JESENICE — KRANJSKA GORA
PARTIZAN — VOJVODINA
CINKARNA — CRVENA ZVEZDA

28. do 30. novembra — TURNIR republ. mladinskih reprezentanc za pokal bratstva — enotnost!

12. kolo — 1. decembra, sobota:
CINKARNA — MEDVEŠČAK
PARTIZAN — JESENICE
KRANJSKA GORA — OLIMPIJA
VOJVODINA — CRVENA ZVEZDA

13. kolo — 5. decembra, sredo:
MEDVEŠČAK — PARTIZAN
JESENICE — CINKARNA
OLIMPIJA — VOJVODINA
CRVENA ZVEZDA — KRANJSKA GORA

14. kolo — 8. decembra, sobota:
JESENICE — MEDVEŠČAK
CINKARNA — PARTIZAN
CRVENA ZVEZDA — OLIMPIJA
VOJVODINA — KRANJSKA GORA

— moštva od 1. do 4. mesta igrajo štirikrožno,
— moštva od 5. do 8. mesta igrajo dvokrožno

15. kolo — 12. decembra, sredo:
1:4 6:7
2:3 5:8

16. kolo — 15. decembra, sobota:
2:4 6:8
3:1 7:5

17. kolo — 18. decembra, torek:
4:3 8:7
1:2 5:6

od 20. do 23. decembra — TURNIR — mladinci do 18 let v VARESEJU (Italija)

27. in 28. decembra SFRJ : Kladno (ČSSR)

od 30. decembra do 1. januarja GOSTOVANJE HOKEJISTOV iz KANADE

18. kolo — 3. januarja 1985, četrtek:
4:1 8:5
3:2 7:6

od 2. do 10. januarja — TURNIR V BUDIMPEŠTI
MADŽARSKA, ROMUNIJA, DANSKA, SFRJ

19. kolo — 12. januarja, sobota:
4:2 8:6
1:3 5:7

20. kolo — 16. januarja, sredo:
3:4 7:8
2:1 6:5

21. kolo — 19. januarja, sobota:
1:4
2:3

22. kolo — 23. januarja, sredo:
2:4
3:1

23. kolo — 26. januarja, sobota:
4:3
1:2

24. kolo — 30. januarja, sredo:
4:1
3:2

25. kolo — 2. februarja, sobota:
4:2
1:3

26. kolo — 6. februarja, sredo:
3:4
2:1

SUPER FINALE
9. februarja, sobota: 1:2
13. februarja, sredo: 2:1
16. februarja, sobota: 1:2
20. februarja, sredo: 2:1
23. februarja, sobota: 1:2

3., 4. in 5. marca — TURNEJA reprezentance SFRJ A na Norveškem

od 8. do 10. marca — FINALE mladinskega državnega prvenstva

od 11. do 23. marca — SVETOVNO PRVENSTVO GRUPE »C« V FRANCIJI

od 15. do 17. marca — TURNIR za pokal pionirskih in republ. prvakov

od 24. do 30. marca — EVROPSKO MLADINSKO PRVENSTVO skupine »B« v Sofiji

V aprilu 1985 bo FINALNI TURNIR za jugoslovanski pokal — člani

naslov državnega prvaka. Če ne bo poškodb, se nadejamo osvojiti tudi ta naslov. Najhujši nasprotniki bodo moštva Tivolija, Celja in Crvene zvezde.

Trener moštva je neutrudljivi in skromni vzgojitelj stotin jeseniških hokejistov — Matko Medja. V pomanjkanju delavoljnih ljudi tudi sam opravlja naloge tehničnega vodja ekipe, tako da skoraj ves prosti čas posveti hokeju.

MLADINSKO IN PIONIRSKO MOŠTVO JESENIC

V pionirski konkurenci lahko letos nastopajo pionirji rojeni leta 1970 in mlajši. Ker imamo na prehodu iz pionirjev v mladice precej veliko luknjo, ki je posledica premalo širokega dela z mladino pred leti, smo se leta 1982 odločili, da ne vztrajamo pri kompletnih moštvih za vsako ceno in smo eno moštvo mladincev razpustili, perspektivne fante pa vključili v druge selekcije. Ker pa nas tekmovalni sistem sili, da igramo v vseh konkurencah, smo problem rešili tako kot Olimpija, to je, da najboljši pionirji igrajo tudi kot mladinci.

To je zelo naporno za fante, saj igrajo praviloma tekme vsako soboto in nedeljo (en dan doma, en dan zunaj), od tega eno tekmo z nasprotniki, ki so »eno številko« preveliki. Lani so trenirali vsak dan zgodaj zjutraj od 6. do 7. ure pod vodstvom Ernija Medje, ki pa je letos pri vojakih. Treninge je tako prevzel Janez Mlakar, dolgoletni standardni napadalec Jesenic, ki se je svoje naloge lotil vestno in prizadevno. Letos nam je dodatne težave povzročil še dvoimenski pouk na nekaterih šolah, zato morajo tisti fantje, ki imajo šole popoldne, trenirati dopoldne, in sicer zaenkrat pod vodstvom trenerja Cirila Klinarja. Kmalu ga bo zamenjal Edo Hafner, ker bo Lilo pomagal pri treningu tudi Borisu Svetlinu in bi bila trojna obremenitev prevelika.

Igrali bodo: Borut Bergles 1970, Borut Kejžar 1969, Andrej Jakelj 1972, Miha Blagne 1970, Tom Jug 1970, Blaž Mlakar 1970, David Kamšek 1971, Simon Smolej 1971, Ernest Poženel 1971, Damjan Jan 1971, Aleš Sodja 1971, Gorazd Podlesnik 1970, Igor Arh 1970, Aleš Kalan 1972, Dejan Varl 1973, Borut Vukčević 1973, Boštjan Omerzel 1973, Mitja Blažič 1970, Slobodan Filipov 1970 in Franci Sintič 1971.

Njihov cilj je osvojiti pri pionirjih drugo mesto, ker je Olimpija precej močnejša, pri mladincih pa se čimbolj upirati in zmagati kakšno tretjino.

PIONIRSKO MOŠTVO KRANJSKE GORE

To so naši najmlajši hokejisti, ki smo jih opremili in »vrgli v vodo« pred začetkom lanske sezone. Pa so kar dobro splavali in potrdili resnico, da se na Jesenicah fantje naučijo hokeja kar mimogrede. Seveda so nekateri še zelo mladi in nesamostojni, hokejska oprema pa je težka in komplicirana, zato je imel Viki Tišler, ki se je lani z njimi ukvarjal (z delno pomočjo Ernija Medje) veliko težav. Polovica fantov v začetku leta 1983 še ni znala drsati, zaradi pomanjkanja prostih terminov pa je imel včasih na ledu tudi po 40 fantov. Problem smo skušali omiliti s tem, da smo po več desetletjih naredili naravni led na košarkarskem igrišču. Zima je bila zelo muhasta in Tišler se je tudi na tem področju zelo trudil. Kakorkoli se sliši čudno, vendar je res: na Jesenicah se otrok zelo težko nauči drsati, posebno v organizirani obliki, ker prostega ledu ni!

Letos je treninge fantov prevzel Roman Smolej, ker drugačne rešitve zaenkrat ni bilo. Seveda je to dodatna obremenitev, saj je poleg ostalih dolžnosti tudi vodja tehnične komisije pri HK Jesenice, to pa je v hokeju najbolj »naporno« področje.

Moštvo bodo sestavljali: Mohor Razinger 1971, Primož Bohinc 1971, Damir Hercogovac 1974, Edi Adamek 1970, Aleš Debenjak 1971, Klemen Urh 1971, Robert Muschet 1971, Jovica Pavlovič 1974, Loren Povirk 1975, Peter Kejžar 1971, Elvis Bešlagič 1973, Ivo Jan 1975, Jure Smolej 1974, Gaber Klinar 1975, Matej Poljanšek 1975, Anže Sodja 1974, Klemen Babič 1973, Milan Papler, 1973, Boštjan Kranjc 1976, Rok Brun 1976, Aleš Kemperle 1976, Žiga Jan 1975, Boris Lotrič 1976. Brez opreme so še: Marko Jandrič 1975, Miha Piber 1975, Primož Kristan 1974, Matjaž Malikovič 1975.

Še enkrat naj poudarim, da so vsa tri pionirska oz. mladinska moštva brez tehničnih vodij, zato izkoriščam priliko in vabim vse, ki bi bili pripravljeni prevzeti te naloge, na razgovor. Oglase naj se pri sekretarju HK Jesenice Bojanu Svetlinu, tel. štev. 81-584.

HOKEJSKA ŠOLA

Kot sem že omenil, smo letos ločili hokejsko šolo od pionirjev. Vodil jo bo še naprej Viki Tišler. Naš namen je, da sčasoma omogočimo bodočim hokejistom temeljito osnovno predznanje, nato pa normalni prehod prek vseh starostnih razredov. Postopno bomo tudi zniževali starostno mejo za vpis v šolo, ker je jasno, da mora danes deset ali enajstletni fant že znati igrati hokej, da bi bil v pionirski konkurenci kos sovrstnikom in da se zaostanek v znanju ne bi vlekel do konca mladinske kategorije. Žal je pri takem delu tudi selekcija huda in uspevajo le najbolj talentirani in navdušeni fantje.

Trenutno so v hokejski šoli: Sebastijan Ogris 1974, Goran Števič 1975, Miha Piber 1975, Igor Zlatanov 1975, Klavdij Lukežič 1975, Ermin Skendar 1975, Primož Markež 1975, Blaž Pogačnik 1975, Nikola Savov 1974, Boštjan Podgoršek 1975, Uroš Horvat 1974, Gaber Glavič 1978, Boris Kos 1976, Andrej Ivančević 1975, Klemen Žanski 1975, Uroš Drobnač 1976, Aleš Plesničar 1975, Matej Novak 1975, Robert Krmelj 1974.

Ena najtežjih nalog funkcionarjev bo, kako pridobiti dodatne ure za hokejsko šolo, saj dve uri na teden, kolikor jih imamo trenutno na voljo, praktično ne pomeni ničesar! Ker je pritisk ostalih uporabnikov ledu že sedaj velik, bomo vadbene ure morali vzeti mladincem ali članom.

Na koncu naj še dodam vabilo vodstva HK Jesenice:

— staršem in fantom, rojenim leta 1975 in mlajšim, ki imajo drsalke, ki znajo vsaj za silo drsati in ki bi se radi vključili v hokejsko šolo, da se oglasijo vsako sredo od 14. do 15. ure na igrišču pri Vikiju Tišlerju zaradi preizkusa oziroma nadaljnje dogovora.

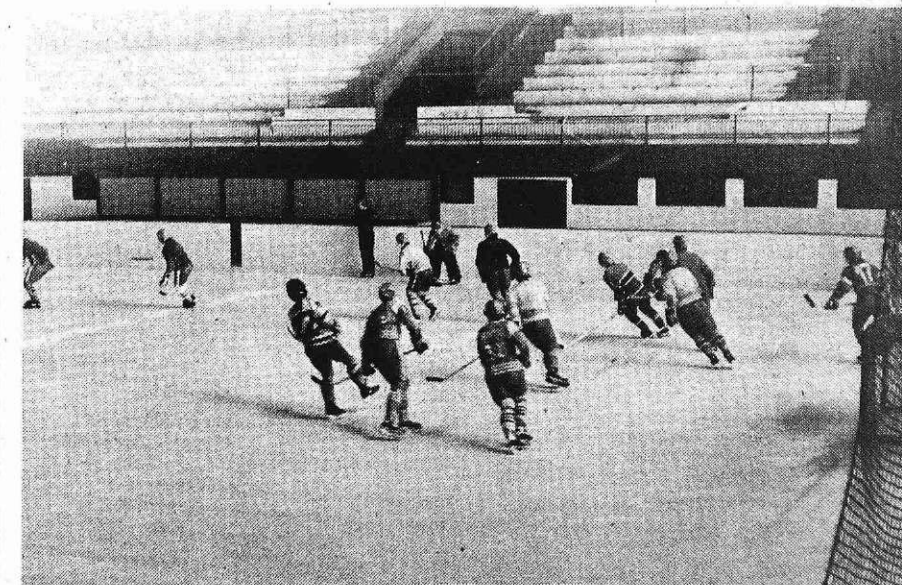
— vsem prostovoljcem, ljubiteljem hokeja, ki bi bili pripravljeni delati v klubu, da se oglasijo pri sekretarju kluba;

— vsem navijačem jeseniških hokejistov, posebno pa mladini, da pridejo gledat in spodbujat naša moštva v prvenstvenih borbah. Posebej vas vabimo ob sobotah in nedeljah dopoldne, ko bodo nastopali pionirji in mladinci. Vstop bo prost!

FRANCE SMOLEJ

Med treningom (foto I. Kučina)

Med treningom (foto I. Kučina)

TRENERJA JESENIC IN KRANJSKE GORE O PRIPRAVAH NA NOVO TEKMOVALNO SEZONO

Hokejisti Jesenic in Kranjske gore so v okviru priprav na novo tekmovalno sezono največ pozornosti namenili predvsem pridobivanju telesne kondicije. Suhi treningi so bili različno obiskani, nekaterih igralcev ni bilo zaradi službenih in drugih obveznosti, tako da se niso mogli pripravljati kot ostali. Oba trenerja sta priprave ocenila:

BORIS SVETLIN: »V pripravljalnem obdobju so nas spremljale težave. Poprečna udeležba na treningih je bila okoli 75 odstotkov. Pojavili so se stari problemi zaradi delovnih in drugih obveznosti posameznikov, tako da je včasih treniralo le po osem igralcev. Temu primerni so bili rezultati, ko smo začeli trenirati na ledu. Moram omeniti, da smo letos v pripravljalnem obdobju po daljšem času imeli tudi večdnevne skupne priprave v Kranjski gori, ki so brez dvoma izredno koristile vsem igralcem.

V novo prvenstvo štartamo precej oslajeni, saj v moštvu ne bo štirih igralcev. To se zlasti pozna pri uigravanju novih peterk, precej časa je potrebno, da se privadijo. Zadovaljen sem, da so mlajši igralci v moštvu zelo prizadevni in pripravljeni kar največ doseči v tem športu.

Ce skušam oceniti naš nastop v pokalu Alpe-Jadran, kjer smo tokrat osvojili tretje mesto, lahko rečem, da bi lahko dosegli tudi več. Bili smo sposobni ponoviti osvojitve prvega mesta kot lani, v kvaliteti je odstopal le KAC, vendar tudi to odlično avstrijsko moštvo ni bilo nepremagljivo. To priložnost smo predvsem zamudili na domačem ledu, ko smo po odličnem začetku uspeli iztržiti le točko.

V letošnjem državnem prvenstvu se nam ne obeta nič rožnatega. Pogoji dela se

spreminjajo, prestopi igralcev iz kluba v klub bodo opravili svoje. Tisti klub, ki nima dovolj denarja, ne bo mogel v korak z ostalimi in obsojen bo na propad. Prepričan sem, da bodo naslednje leto spet na delu trgovci z denarjem. Zna se zgoditi, da bo odšel še kakšen naš igralec, ker v svojem klubu dobi samo toliko, kolikor so pri nas dovoljene družbene norme.

Kljub vsem težavam upam, da bomo v prvenstvu igrali najbolje, po svojih močeh seveda.

CIRIL KLINAR: »Kot je pri Kranjski gori že navada, je tudi pred sezono moštvo precej spremenjeno. Nekaj jih je prenehalo igrati, nekaj odšlo v JLA, dva pa k prvemu moštvu Jesenic. Ker gre za tolikšne menjave igralcev, moramo zato seveda praktično z moštvom začeti delati znova. Pripravljalnemu obdobju smo namenili vso pozornost, lahko rečem, da so bili igralci praktično vse od pomladi, ko se je končalo prvenstvo, skupaj, le kratek čas smo izkoristili za dopuste.

Po suhih treningih smo nadaljevali s pripravami na ledeni ploskvi. Do začetka prvenstva smo odigrali pet prijateljskih tekem. Težji sta bili le proti moštvu Jesenic, ostali nasprotniki pa so bili kvalitativno slabši. Če ocenjujem te tekme, potem lahko rečem, da nisem najbolj zadovoljen, saj bi naši nasprotniki morali biti močnejši, da bi si lahko pridobili več izkušenj.

Naše moštvo trenira le enkrat na dan in tako v kratkem času ni mogoče pričakovati več moči in uigranosti, pa tudi fizično so igralci šibkejši. Zavedamo se, da nas v letošnjem prvenstvu čaka težka in odgovorna naloga. Naš poglobitveni cilj je obstanek v ligi, kaj več pa bo brez dvoma že uspeh. Letos bo prvenstvo očitno bolj izeučeno. Naši enakovredni nasprotniki so napredovali in se okrepili, to pomeni, da imajo dovolj denarja. Vse tekme z njimi bodo derbi, seveda bomo iz vseh tekem skušali iztržiti kar največ.

Med treningom (foto I. Kučina)

ŠPORTNI OBJEKTI IN NJHOVO VZDRŽEVANJE

Za uspešno delovanje in treniranje športnikov so potrebni ustrezni športni objekti. Za športne objekte v okviru športnega društva Jesenice skrbi delovna skupnost športnih delavcev. Kljub naporom za čim boljše vzdrževanje in obnavljanje zelo obremenjenih športnih objektov ni mogoče zadovoljiti vseh potreb, kajti razpoložljiva finančna sredstva omejujejo te dejavnosti.

S tem kratkim sestavkom bi radi seznanili športno javnost, kako so bili financirani in obnovljeni športni objekti pri športnem društvu Jesenice v letošnjem letu.

V letu 1984 bo športno društvo prejelo iz združenih sredstev za telesno kulturo za vzdrževanje objektov 5.040.000 din. Večji del teh sredstev je namenjen za vzdrževanje športne dvorane.

V športni dvorani so bila letos opravljena poleg rednega vzdrževanja še naslednja dela:

- obnovljena hokejska ograja — banda z boksi za igralce in sodnike,
- popravljene garderobe za hokejiste,
- izboljšana razsvetljava v hali,
- izvedena so bila večja popravila na čistilcu ledu — rolbi s kompresorjem za izdelavo ledene ploskve,
- v izdelavi je izboljšava ogrevanja vseh prostorov v dvorani in drugih prostorov športnega parka.

Poleg športne dvorane so bila sredstva vložena v vzdrževanje za redno obratovanje:

- letnega kopališča v Ukovi,
- balinišče v Logu Ivana Krivca,
- nogometnih igrišč,
- teniških igrišč,
- košarkarskega igrišča,
- štiristeznega avtomatskega kegljišča in
- redno vzdrževanje koč v Črnem vrhu.

Dela in obnova na navedenih objektih in igriščih so bila nujna, ker so vse leto zelo obremenjena. Samo drsališče letno obratuje sedem do osem mesecev, dnevno pa je obremenjeno od 14 do 16 ur. Tudi ostali objekti, kot kegljišče, nogometna igrišča, balinišča se nenehno uporabljajo.

Športni park bi bilo v najkrajšem času treba dopolniti še z nekaterimi objekti in igrišči, ki so nujna za normalno delo športnikov, kar pa je ta čas neizvedljivo zaradi omejitve investicij v negospodarske objekte. Objekti, ki jih bo mogoče uresničiti šele ob danih možnostih, so:

- zimski pokriti bazen, del elementov za ta objekt je bil nabavljen že pred leti;
- večnamenska telovadnica. Nekateri klubi za svojo dejavnost najemajo za vadbo in tekmovalne tako prezasedene šolske telovadnice (košarka, odbojka, nogomet v zimskem času, namizni tenis...);
- pokritje dveh balinišč v Logu Ivana Krivca;

— športno-kulturna dvorana zahteva dokončno ureditev južne in severne fasade, ki sta zaprti le začasno.

— večje obnove je potrebno nogometno igrišče s popolnoma dotrajano staro leseno tribuno.

Menimo, da so jeseniški športniki zasluzili, da delujejo, trenirajo in tekmujejo v boljših pogojih, kot jih imajo sedaj. Enako velja tudi za vse ljubitelje športa, da spremljajo boje naših športnikov v boljših pogojih, v dokončno urejenih objektih.

Med treningom (foto I. Kučina)

PREDLOG IZHODIŠČ ZA PRIPRAVO LETNEGA PLANA 1985 V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

bodo v letu 1984 večji problemi in celo večji zastoji v proizvodnji zaradi pomanjkanja surovin, polizdelkov in energije, do večjih težav v tej smeri vsaj v prvih devetih mesecih ni prišlo. Res je, da je bilo stanje z nekaterimi surovinami, zlasti posameznimi ferozlitinami, kritično in je bila kvaliteta nekaterih surovin, zlasti starega železa (kot posledica ukinitve uvoza, ki je bil vir kvalitetnega starega železa) in ognjeodporne opeke, slabo, vendar je vse to le vplivalo na spremembe v asortimentu, ne pa na bistveno znižanje proizvodnje. Ob večji količini polizdelkov bi se lahko povečale količine izdelkov v Železarni Jesenice; pomanjkanje vložka so vsaj delno rešili s storitvami. Bistveno je sicer padel uvoz surovin, vendar kaže, da smo ga uspešno nadomestili z uvozom surovin naših kupcev, ki bi sicer neposredno združevali devize.

Težko je sicer pričakovati da bo oskrbljenost s surovinami, materialom in energijo zadovoljiva tudi v naslednjem letu, ali da se bo njihova kakovost bistveno izboljšala. Zato predlagamo, da računamo z enako, torej še zadovoljivo oskrbljenostjo tudi v prihodnjem letu.

Stroji in oprema bodo verjetno zaradi velike zastarelosti in skromnega investiranja v preteklih letih v enaki ali slabši delovni pripravljenosti kot letos. Verjetno pa bo to bolj vplivalo na stroške vzdrževanja kot višino proizvodnje. Vseeno pa so bile že letos zaključene nekatere investicije, ki pa vsaj v začetku ne dajejo predvidenih rezultatov. Zato predlagamo, da se v primerih izvedenih investicijskih planiranih proizvodnja v planirani višini po investicijskem programu, razen v kolikor obstojijo za odstopanje tehnični razlogi, ki jih je treba posebej razložiti.

Večjega pomanjkanja kadra ne pričakujemo, čeprav bi lahko eventualni zaostanek v rasti OD, kot posledice izostanka zadovoljivega dohodka, vplival na fluktuacijo in motiviranost delavcev.

Pričakovano stanje proizvodnih tvorcev: kadrov, delovnih sredstev, materialov, surovin in energije govori torej, da **bistvenih sprememb v proizvodnji ni pričakovati**. Zato bi jo morali planirati v doseženi višini, malenkostno povečani na račun boljše organiziranosti in tehnoloških izboljšav. Le v primerih novih investicij (jeklarne) ali v letu 1984 izvedenih rekonstrukcij bi morali učinke le-teh polno planirati.

Poglejmo zdaj podrobneje izhodišča za planiranje proizvodnje groblja, jekla in končnih izdelkov v prihodnjem letu.

Proizvodnja belega surovega železa se je lani približala 165.000 tonam, kar je bilo delno posledica pomanjkanja koksa. Letos je zaradi remonta in rekonstrukcije plavža znašala v osmih mesecih le dobrih 105.000 ton, vendar bo ob koncu leta verjetno blizu 165.000 ton. Tako lahko ocenjujemo, da bodo v jesenskih plavžih za prihodnje leto planirali **prek 180.000 ton proizvodnje**. Proizvodnja sivega groblja v Štorah je lani zaradi večjih težav znašala le dobrih 41.000 ton. Letos v osmih mesecih znaša prek 32.000 ton in se bo ob koncu leta približala **48.000 tonam**. V tej višini bi kazalo planirati tudi proizvodnjo v prihodnjem letu.

Proizvodnja jekla je tudi letos razmeroma uspešna. V osmih mesecih je znašala okrog 553.000 ton, kar bi ob uspešnejšem aktiviranju naložb v Ravnah pa tudi na Jesenicah lahko vodilo k približanju letnega plana v višini 854.000 ton. Predlagamo, da si vse železarne za leto 1984 postavijo za svoj cilj proizvodnjo od 850.000 do 860.000 ton jekla, pri čemer bi **Jesenice planirale okrog 490.000 ton, Železarna Ravne okrog 240.000 ton in Železarna Štore okrog 135.000 ton jekla**.

Proizvodnja končnih izdelkov je letos še kar uspešna, večja kot lani, vendar ne višja kot v preteklih uspešnih letih. Lani je znašala le 735.000 ton, letos ob polletju pa 375.000 ton, medtem ko smo planirali okrog 790.000 ton za celo leto. Res je, da smo planirali manj storitev, kot jih v resnici izvajamo. Zato menimo, da bi za prihodnje leto planirali končno proizvodnjo v višini okrog 800.000 ton. To pomeni, da bi planirali nekaj več kot lani; tiste DO, ki plan dosega ali presegajo, pa nekaj več, kot sedaj dosega.

Pri tem je treba računati tudi na izboljšanje asortimenta, o katerem bo več govora pri usmeritvah prodaje. Utemeljitev navedene količine končnih izdelkov je tudi v tem, da so potrebe trga precejšnje in da so tudi druge železarne že v letu 1984 uspele doseči precejšnje premike v končni proizvodnji. Posebej pa bo treba pla-

2. Prodaja doma

V količinskem pogledu prodaja doma ne bo problematična, razen za nekatere izdelke. Tudi v asortimentnem pogledu so količine v veliki meri že določene, saj so za srednje-ročno razdobje določene s samoupravnimi sporazumi o sovlaganju kupcev v naše prednostne investicije. V okviru možnosti oziroma še prostega, nedogovorjenega asortimenta pa bi morali iskati naročila za čimboljši asortiment in se v proizvodnji truditi, da bi izdelali čim manj nenaravnih izdelkov. Prednost prodaje na domačem trgu bodo imeli:

- lastni TOZD;
- DO v SOZD;
- namenska proizvodnja;
- kupci, ki z nami združujejo z izvozom pridobljene devize;
- kupci, ki izvajajo samoupravni sporazum o združevanju sredstev za prednostne investicije;
- DO v poslovni skupnosti za jeklo;
- ostali kupci glede na dohodkovno uspešnost izdelkov.

Prednost bodo imeli kupci, ki bodo ustrezali več prednostnim kriterijem istočasno. Ti prednostni kriteriji veljajo predvsem za osnovne jeklarske izdelke. Za le-te, zlasti pa še za predelane izdelke pa bo prednost veljala izvozu namenjenim izdelkom ter dohodkovno uspešnim izdelkom.

Primerjava letošnjih osmih mesecev z lanskim istim razdobjem kaže, da so se naše prodajne cene povečale v povprečju za okrog 60%. Letos smo planirali za okrog 40–45% povečanje prodajnih cen, kar pomeni, da bi bili ob polletju za dobrih 20% pod planom. Zaradi večjega povečanja prodajnih cen smo bili le še 15%, po osmih mesecih pa le 12% pod planom in bomo planirano višino do konca leta gotovo dosegli. S kakršnokoli večjo gotovostjo oceniti gibanje prodajnih cen v prihodnjem letu je v tem trenutku nemogoče. Za letos je sicer znano — če bo držalo — gibanje prodajnih cen. Ocenjujemo, da se bo gibanje cen vsaj delno umirilo in da bo povečanje prodajnih cen v odnosu na letošnje leto le okrog 40–50%. Ker je sedanja raven cen že višja od povprečja leta, predlagamo, da **planiramo za prihodnje leto okrog 45% višje prodajne cene, kot bo povprečje letošnjega leta oziroma približno 30–35% povečanje nasproti sedanjim cenam**. Ocenjujemo, da bodo planirane prodajne cene za dobrih 50% višje kot letos planirane. Pri tem menimo, da bi delovne organizacije upoštevale približno enake odstotke, lahko pa po presoji diferencirano po izdelkih.

3. Izvoz

V osmih mesecih letos smo izvozili 108.000 ton izdelkov ali dobrih 20% vseh končnih izdelkov. Od tega je šlo 96.000 ton na konvertibilno področje. Pri tem ugotavljamo, da so z izjemo Žične vse ostale DO izvozile od 18–25% količinske proizvodnje in da med njimi v količinskem deležu niti ni velikih razlik. Delež izvoza je približno enak lanskemu, ko smo pri proizvodnji 736.000 ton izvozili 136.000 ton izdelkov, od tega 110.000 ton na konvertibilno področje.

Vrednostno smo v prvem polletju izvozili za 54 mio dolarjev, od tega 42 mio dolarjev na konvertibilno in 12 mio dolarjev na klirinško področje. Pri skupni prodaji 46 mia din smo izvozili za 7,0 mia din, kar predstavlja slabih 16% vrednosti prodaje. Pri tem smo na konvertibilnem področju dosegli 5,3 mia din. Največja razlika v deležu je pri Železarni Jesenice, kar pomeni, da le-ta izvažala cenejše izdelke kot druge DO in da je tudi v notranjem pogledu asortiment v izvozu poprečen.

V preteklem letu je SOZD izvozila za 93 mio dolarjev, od tega za 61 mio dolarjev na konvertibilno tržišče. Sledi, da je bilo letošnje razdobje nekaj boljše na konvertibilnem področju, klirinško pa precej slabše. Kaže tudi, da sta letos svoj izvoz najbolj povečala Železarna Jesenice in Tovil, ki jima sledi Železarna Ravne.

Letošnji količinski izvoz bo znašal okrog 150.000 ton v vrednosti blizu 90 mio dolarjev. Od tega bo najbrž okrog 65 mio dolarjev na konvertibilno področje. Za prihodnje leto bo v vseh planskih dokumentih dan podatek izvozu. Glede na to, da na izvoznem področju v zadnjih letih dosegamo le še manjše povečanje izvoza, tudi v prihodnjem letu ne pričakujemo bistvenih povečanj. Zato menimo, da bi SOZD planiral okrog 95 mio dolarjev izvoza, od tega 65–70 mio dolarjev na konvertibilno področje. Količinski izvoz ne bi smeli povečevati in predlagamo le plan do 140.000 ton. Večjo vrednost po toni izvoza je treba doseči na dva načina:

1. z boljšim asortimentom v okvi-

2. z boljšim asortimentom v okviru SOZD.

Ob isti količini izdelkov bi dosegli okrog 5–10% povečanje izvoza. Železarni Jesenice in Ravne bi se približali vsaka po 30 mio \$ skupnega izvoza, Železarna Štore 25 mio \$, Veriga 5–6 mio \$, Plamen in Žična 2 mio \$ in Tovil 0,5 mio \$. Svoj izvoz bi morale povečati vse delovne organizacije, z izjemo Železarne Jesenice, ki je pripravljena pokrivati izgubo pri izvozu drugim izvoznikom.

Večji poudarek kot letos je treba dati klirinškemu izvozu. Povprečna cena v izvozu SOZD mora biti vsaj 600 \$/t. Pri tem bi morali težiti k temu, da izvozna cena pokrije vsaj variabilne stroške proizvodnje, upošteva pri tem planirane vrednosti deviz.

Predlagamo, da se pri izvozu in uvozu upošteva \$ = 250 din; na klirinškem področju predlagamo \$ = 230 din. Razmerja med valutami naj veljajo iz meseca septembra (1 \$ ≈ 3 DM).

Čimveč deviz je potrebno združiti z našimi kupci in zato vztrajati na sklenjenih samoupravnih sporazumih o skupnem deviznem prihodku. Regionalno je treba povečati izvoz v dežele v razvoju in v dežele, kjer se vrednosti deviz večajo. Poudarek naj velja bolj neposrednemu izvozu. Pri tem bomo upoštevali, da zadržimo sedanji odstotek deviz. Pri klirinškem izvozu je treba dati večji poudarek blagovni menjavi za pridobivanje surovin in materialov.

4. Medsebojne dobave

Izpolnjevanje planiranih medsebojnih dobav v letu 1984 teče v redu. Skupne količine so izpolnjene; težave pa so pri dobavah žice. Pri medsebojnih dobavah, zlasti še pri valjani in vlečeni žici, veljajo dosedanje usmeritve glede dobav iz RMK Zenice in iz uvoza preko blagovne menjave. Pravčasno, še v teku priprave planov, morajo predelovalci vedeti predvidene virov oskrbe.

II. MATERIALNI STROŠKI

1. Potroški in nabavne cene

Varčevanje z materiali, surovinami in energijo ostaja še naprej izjemno pomembno, saj prav na tem področju vsi lahko prispevamo k uspešnejšemu poslovanju. V proizvodnji velja vsa pozornost zlasti izplenu in nekaterim večjim potroškom, zlasti energije. Predlagamo, da praviloma planiramo nižje potroške, kot smo jih dosegli v preteklih letih in le izjemoma, ob utemeljenih razlogih, planiramo višje.

Nabavne cene so se v letu 1983 in 1984 izjemno povečale, bolj kot pa cene naših izdelkov. Uvozne surovine bodo ostale približno v isti višini; zaradi sprememb v tečaju se bodo povečale za okrog 50 %. Predlagamo, da tako povečanje upoštevamo tudi pri cenah rude, starega železa, mazuta, elektrod, ferozlitin, elektrike, ognjevarnega materiala in drugih surovin. 40–45 % povečanje bi upoštevali pri propan-butanu, zemeljskem plinu in drugih materialih ter storitvah.

Predlog okvirnih cen za nekatere glavne surovine in energije bo dan v prilogi.

2. Nabava doma in iz uvoza

Že uvodoma smo omenili, da pri nabavi surovin in energije ne pričakujemo slabšega stanja, kot je bilo letos. To pomeni, da bo občasno primanjkovalo posameznih surovin, tudi domačih zaradi njihovega precejšnjega izvoza kot tudi uvoženih zaradi pomanjkanja deviz. Tudi kvaliteta domačih surovin bo zaradi istega vzroka pogosto problematična. Obenem bomo poskušali zadržati raven zaloga na najbolj ustreznih ravni ter s tem zagotoviti zanesljivost proizvodnje kot tudi nizko raven vezanih finančnih sredstev. V preteklem letu smo uvozili za 120 mio \$ surovin in opreme. Uvoz opreme je znašal le 10 mio \$; 97 mio \$ je bilo surovin iz konvertibilnega in 30 mio \$ iz klirinškega področja. V osmih mesecih letos smo uvozili le za 59 mio \$, od tega 41 mio \$ iz konvertibilnega področja, od tega 3 mio \$ opreme.

Podatki kažejo na znižanje uvoza iz konvertibilnega področja, ki pa je verjetno posledica tega, da kupci v večji meri uvažajo surovine za nas. Zato predlagamo, da planiramo uvoz surovin in materialov v višini okrog 100 mio \$; opremo bo treba planirati v skladu z začetkom prednostnih investicijskih. Pri tem bi konvertibilni izvoz pokrtil potrebno po konvertibilnem uvozu, medtem ko bo klirinški uvoz deloma nepokrit.

Devizno financiranje našega uvoza bo ostalo tudi v prihodnjem letu eno od najtežjih vprašanj in v veliki meri odvisno od lastnega izvoza in združevanja deviz s kupci.

Predlagamo tudi okrog 50 % pove-

mo dosegli realne obnove osnovnih sredstev, vendar pa dvig predpisane amortizacije najbrž ne bo večji.

III. INVESTICIJE

V investicijskem pogledu v odnosu na srednjeročni plan že toliko odstopamo, da primerjava ni več smiselna. V letu 1983 smo investirali okrog 3,4 mia din, v letu 1984 v prvem polletju pa 2,2 mia din. Ob nekaj večjem investiranju v drugem polletju verjetno ne bomo presegli 6 mia din. V prihodnjem letu računamo z investicijo v jeseniški jeklarni; tako bi najbrž brez jeklarne in po predvidenih cenah leta 1985 smeli planirati največ 5–6 mia din investicij, nekaj manj od tega pa še posebej za jeklarne Jesenice. Prednost pri investicijah imajo že začete investicije, prednostne investicije, izvozno usmerjene investicije in najbolj nujne amortizacijske zamenjave.

Tudi v letu 1985 bo finančnih virov za investicije primanjkovalo. Možnosti kreditov so omejene, tujih skoraj ni, razen v kombinaciji za jeklarne Jesenice. Predvidena sovlaganja kupcev tečejo in verjetno bi si za cilj morali postaviti vsaj 2 mia din.

Obenem pa moramo računati tudi z našimi vlaganji predvsem v pridobivanje surovin.

IV. USTVARJANJE IN DELITVE DOHODKA

Celoten prihodek letos je precej višji od lanskega in manjši od planiranega. Lani je znašal 73 mia din, letos ob polletju pa 54 mia din. Konec leta bo znašal okrog 120 mia din. Zunanja realizacija je znašala v polletju 33 mia din in bo konec leta okrog 75 mia din. Povprečna cena tone naših izdelkov bo letos znašala okrog 100.000 din.

Za prihodnje leto smo planirali nekaj % višjo prodajo, manjše zboljšanje asortimana in dvig prodajnih cen. Kot posledica tega bo celotni prihodek večji za dobrih 50 %, prav tako zunanja realizacija. Dvig materialnih stroškov bo 50–55 %. Dohodek bo tako planiran okrog 45 % več, kot bo letos dosežen, OD bomo planirali 35 % večje, kot bodo doseženi letos.

Prispevke za razne vrste porab bomo planirali v sedanjih deležih, oziroma povečane za iste odstotke kot njihove osnove.

V ustvarjanju dohodka bo ključnega pomena usklajena rast prodajnih in nabavnih cen. Ocenjujemo sicer, da bo rast nabavnih cen še vedno nekaj večja od prodajnih. Vendar bi pretežne del razlike lahko pokrili z notranjimi izboljšavami, ustrezno izbiri asortimana, večjo količino proizvodnje.

Gibanje realnih OD pa bomo prilagodili gibanju uspešnosti poslovanja, v tem okviru pa gibanju življenjskih stroškov in gibanjem OD v slovenskem gospodarstvu.

ZAKLJUČEK

Že v uvodu okvirno navedene ključne naloge iz preteklega razdobja lahko zdaj razširimo in prikažemo nekaj podrobneje.

Na prvem mestu omenimo prizadevanja, da zaustavimo in preprečimo hitrejšo rast materialnih stroškov kot pa prodajne vrednosti. Priprave morajo biti usmerjena zlasti v zniževanje potroškov, k čemu lahko prispevamo vsi, zlasti pa še strokovni delavci, ki iščejo rešitve za proizvodnjo, tehnologijo in podobno, kot tudi neposredni izvajalci nalog. Komercialne službe pa bodo poskušale doseči ustrezna razmerja v prodajnih in nabavnih cenah.

V proizvodnji sta osnovna količinska cilja **proizvodnje jekla preko 850.000 ton in proizvodnje končnih izdelkov preko 800.000 ton**. Pri tem pa je treba kot posebno nalogo postaviti borbo za dohodkovno čim ustrežnejši asortiman ter obnoviti oziroma izboljšati njegovo ugotavljanje. Povezava s tem pa je skrb za doseganje zahtevnih rokov in znižanje neprogramirane proizvodnje.

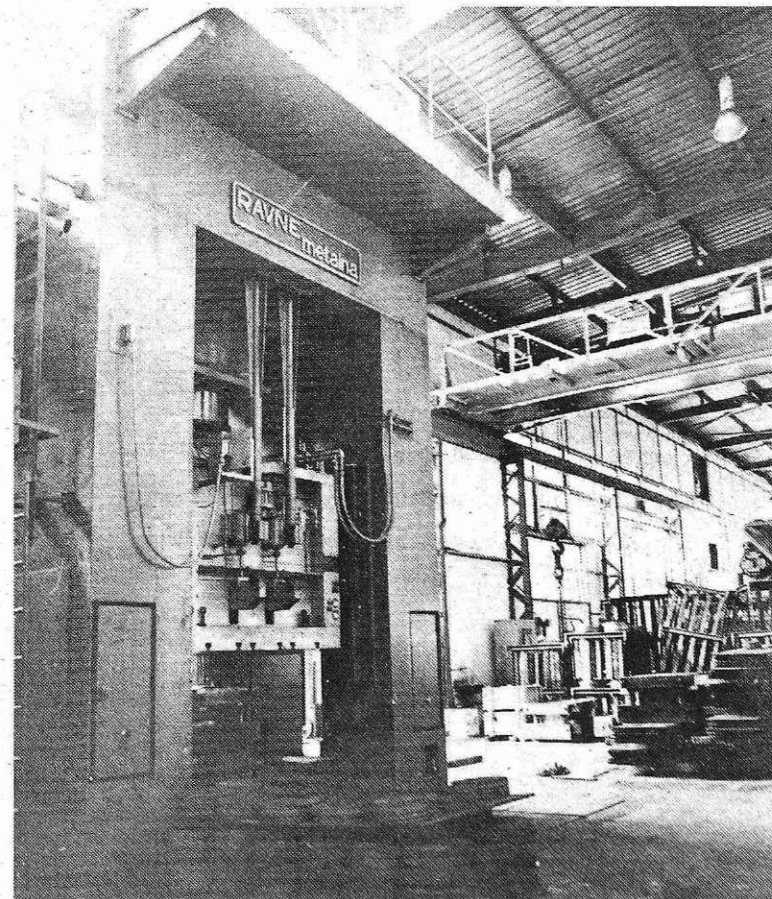
Izvozu bo v prihodnjem letu še naprej dan velik pomen. Možnosti povečevanja našega količinskega izvoza so v precejšnji meri že izčrpane, tako da bo vsa pozornost namenjena izvozu ustrežnejšega asortimana, predvsem glede na prodajno ceno. Čeprav so vse organizacije v stanju, da nimajo viška deviz, pa bi vseeno kazalo ponovno razmisliti, ali ne bi z usklajevanjem izvoznega asortimana na ravni SOZD ob ustreznih ekonomskih pogojih uspeli doseči boljše izvozne rezultate. **70 mio \$ na konvertibilno področje oziroma 95 mio \$ vsega izvoza je naš cilj**. Povečati in dosledneje je treba izpeljati združevanje deviz s kupci.

V letu 1985 moramo zaustaviti nadaljnje padanje realnih OD. Sledili bomo gibanju življenjskih stroškov, pa tudi gibanju OD v drugih organizacijah; pri tem se moramo zavedati, da je doseganje OD v veliki meri odvisno od nas samih: od delovne storilnosti, predvsem pa od uspešnosti poslovanja kot celote.

Nazadnje, čeprav ne najbolj nepomembno, pa je **zmanjšati zaostanek v investiranju**, v našem razvoju. Prav na tem področju smo najbolj zaostali v preteklih letih zaradi vrste razlogov. Začetek gradnje jeklarne na Jesenicah, pa tudi zaključitev ali uvedba manjših, po drugih kriterijih pomembnih investicijskih, bodo v ospredju naših prizadevanj v letu 1985.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Nova 1250-tonska stiskalnica v TOZD Profilarna (foto I. Kučina)

USTANOVITEV POVELJSTVA »OBERKRÄINER SELBSTSCHUTZ« (GORENJSKE SAMOZAŠČITE) ALI »GORENJSKEGA DOMOBRANSTVA«

Seveda z Rösenerjevim dovoljenjem. K. Rupniku je že 1. maja 1945, ko je bil Hitler že mrtev, prišlo odposlanstvo gorenjskega domobranstva. Prosili so ga, naj poskrbi, da tudi gorenjski domobranci čimprej in praktično pridejo pod skupno poveljstvo. To jim je Rupnik z veseljem obljubil.

A že 3. maja 1945, na dan, ko so sestavili Narodni odbor, je Leon Rupnik v interesu vodstva slovenske buržoazije moral odstopiti s položaja šefa pokrajinske uprave kot tudi od funkcije komandanta slovenskega domobranstva. Toda Rösener je 5. maja 1945 prepustil oblast Rupniku — tudi nad Gorenjsko — ta pa še isti dan Narodnemu odboru.

Drugo dejanje, za katerega je po nalogu svojih gospodarjev poskrbel propagandist gorenjskega domobranstva Alojz Perne, je bilo zborovanje vodilnih gorenjskih domobrancev 19. aprila 1945 v Kranju.

Sestanek je bil napol ilegalen in je bil namenjen instruktaži domobranskih propagandistov, ki so prišli iz 27 postojank.

Vse je potekalo v duhu domobranskega pozdrava: Bog, narod, domovina! Vse proti »brezbožnemu komunizmu, vse proti protinarodnemu, banditskemu partizanstvu«, vse v smislu njihove na razrede razdeljene domovine.

Najbolj jasan pa je tretji dokument: zaupno in tajno pismo poveljstva gorenjskega domobranstva, okrožnica »proti terencem«, ki ga je Franc Erpič 28. aprila 1945 v imenu poveljstva naslovil na poveljnike in propagandiste domobranskih postojank.

Nekaj ugotovitev:

Okrožnica pravilno ugotavlja, kakšna je moč komunistov in »terencev« med ljudmi.

Okrožnica kaže, kako načrtne pregled o komunistih, »terencih« in sploh o vseh ljudeh je pripravljalo vodstvo gorenjskega domobranstva le deset dni pred koncem vojne oziroma pred nemško kapitulacijo.

Nekaj posebnega pa je v tem obveščevalnem sklopu pomenil dr. Viljem Elbert iz Trčiča.

Dr. Viljem Elbert (rojen 1898, avstrijski oficir v prvi svetovni vojni), je bil davčni, pravni in personalni šef predilnice ter vodilni kulturbundovec v Trčiču. Znan nam je že iz 1941, leta in že od prej. Ni bil le zagrižen nacist, temveč tudi sovražnik delavskega razreda. On je bil tisti, ki je v imenu vodstva predilnice v Trčiču med stavko avgusta 1936, leta odklanjal razgovore z delavsko deputacijo ter stavkojočim grozil s kaznimi. In prav on je bil tisti, ki je potem

okrajnemu glavarstvu predlagal, katere vodilne delavce naj aretirajo in zahteval, naj tovarno obkolijo, da delavcem ne bi prinašali hrane, ali pa naj »nasilno izpraznijo obrate«. Šel je celo dalje kot glavar, ki teh predlogov ni sprejel.

Dr. Viljem Elbert je bil med vso okupacijo odločujoča nacistična osebnost Trčiča, njegove zveze pa so segale na Bled, v Nemčijo in tudi na Balkan. Od poletja 1944. leta dalje je bil formalno tudi svetnik na gospodarstvu pri nemški pokrajinski upravi v Ljubljani. Na zunaj se je kazal, da ni za najostrejšo okupatorjevo linijo, v resnici pa je zagrizeno deloval v ozadju ter se pokazal kot obveščevalni strokovnjak, pri katerem »čas ne igra vloge, temveč uspehi«, kot je odrednim obveščevalcem razlagal sam.

Na pomlad 1944. leta — torej proti koncu vojne — je navezal stike z obveščevalci najprej Gorenjskega in kasneje Kokrškega odreda. (Vzpostavitev zveze z dr. Viljemom Elbertom je vodstvo obveščevalnega centra Kokrškega odreda zaupalo Franciški Jež-Vandi iz Podlublja, ki je bila domiselna, dosti drzna in zanesljiva partizanka, politična delavka.) V odrednem obveščevalnem centru so računali, da bi tak človek tudi njim lahko dosti koristil. Tako se je glede na izjemne okoliščine zgodilo, da so dr. Viljema Elberta pustili živeti, čeprav so ga hoteli justicirati že v začetku leta 1942.

Šef obveščevalnega centra Kokrškega odreda Janez Jan-Svoboda je dr. Viljema Elberta vodil kot »številko 68«. Z njim je lahko vzdrževal zvezo samo šef obveščevalnega centra Kokrškega odreda ali po njem določena oseba. Tako je dr. Viljem Elbert odredu občasno dostavljaj poročila in podatke, kaj posebnega pa je bilo od njega težko dobiti.

Tedanjí šef obveščevalnega centra Janez Jan-Svoboda pravi, da jim je predvsem pošiljal podatke o tistem, kar se je že zgodilo ali pa ni bilo pomembno.

Konec septembra 1944 je šel na sestanek z dr. Elbertom, mu to tudi povedal in ga opozoril, »da so nam potrebna predvsem taka sporočila, ki odkrivajo sovražnikove namere«.

Dr. Elberta pa so vedno bolj zanimali pddatki o Kokrškem odredu. Na osnovi vsega je šef obveščevalnega centra Kokrškega odreda sklepal, da dr. Viljem Elbert verjetno dela na dve strani, na kar je opozoril tudi svojega pomočnika, ta pa ostale prižadete.

Do podobnih slepov je v zvezi s poročili dr. Viljema Elberta prišel tudi drugi šef obveščevalnega centra Kokrškega odreda, podporočnik

Franc Jagodic-Krstan, vendar zveze z njim niso pretrgali.

V štabu Kokrškega odreda so dr. Elberta poznali kot »številko 14« in kot obveščevalca virov, ki so dobri in natančni. V resnici pa so bila njegova pogostna poročila dezinformatorska in take vsebine, da so povzročala negotovost. Eno takih Elbertovih sporočil je bilo npr., da je kaznilnica v Begunjah podminirana in da jo bodo Nemci z jetniki vred pogrnili v zrak, če jo bodo partizani napadli, oziroma če se bodo oni morali umakniti. V Elbertovih poročilih bode v oči predvsem dvojje: na eni strani vse večje zanimanje za razmere v Kokrškem odredu in hkrati resnično visoke zveze s sovražnikom, na drugi strani pa veliko alarmantnih vesti iz oddaljene Ljubljane ali Dolenske, o dogajanju v Trčiču in na sektorju Kokrškega odreda pa le malo. Kolikor pa je tega bilo, je bilo takega značaja kot tisto o »minirani graščini v Begunjah«.

Posebno zvezo z dr. Elbertom pa je vzpostavil pomočnik odrednega politkomisarja Andrej Bohinc. To so vedeli tudi drugi člani ožjega odrednega štaba, niso pa vedeli, kako je to dosegel.

Ko je pomočnik odrednega politkomisarja odhajal na te zveze, sta nekajkrat hotela z njim tudi komandant in politkomisar, pa do tega ni nikoli prišlo.

Pomočnik odrednega politkomisarja je dejansko že prej nekajkrat šel na razgovor z dr. Elbertom in to skupaj z odrednimi obveščevalci, vendar je to zvezo iz različnih razlogov izgubil. Zato jo je potem poiskal in vzpostavil sam. (Po arhivu RSNZ in izjavah Franca Jagodica-Krstana, šefa OC Kokrškega odreda.)

K vzpostavljanju te zveze je bil pritegnjen Ignac Ahačič-Nikolajev, v 1944. letu član okrajnega odbora OF Trčič-Brezje, ki ga je dr. Elbert dobro poznal še iz tržiške predilnice.

Zadnje dni novembra ali prve dni decembra 1944 se je v bunkerju tržiških političnih delavcev pojavil pomočnik politkomisarja Kokrškega odreda Andrej Bohinc in poklical Ignaca Ahačiča-Nikolajeva, ki ga od prej osebno ni poznal. Zunaj mu je rekel, da mu je znano njegovo poznanstvo z dr. Viljemom Elbertom in mu velel, naj ga odvede do njegove vile.

Ignac Ahačič se je temu čutil, vendar sta takoj odrinila.

Deževalo je in tema je bila, vendar sta kmalu prišla nad cesto, nad elektrarno in žago nad Čegeljami. Tam bi bila morala čez most, zato je Ignac Ahačič-Nikolajev Andreja Bohinca opozoril, da so tod vedno nemške zasede. Toda Bohinc je vodilca potolažil in prvi šel čez most. Ahačič je trepetal, da bo vsak hip zaropotalo, a nič se ni zgodilo. Nato je šel še on.

Dr. Viljem Elbert je potem med veselim vzkliki spustil prišleca v vilo, tedaj pa je Ahačič ugotovil, da se Elbert in Bohinc verjetno že poznata. Takoj po prihodu v Elbertovo vilo sta dr. Elbert in Bohinc odšla v prvo nadstropje, Ahačič pa je ostal pri gošpodinji v spodnjih prostorih. V vili sta ostala vse do drugega večera.

Nadaljevanje

»Hočem se klati!« je zakričal. »Krvav hočem biti! Naj pride že enkrat kakšen hudič, ki se bo hotel klati z menoj!« Že se je videl, kako leži z nožem v srcu sredi polja in kako kri rdeči travo okoli njega. To ga je tako ganilo, da so mu prišle solze v oči. Zgrabil je nož in se dvignil na noge. Nedaleč od njega je rasla neka breza. Bila je čudno skrivljena in od daleč prav nič podobna brezi. Ampak lubje je imela tako kot breza — belo in nežno. Serž si je zamislil, da stoji pod tisto brezo njegov sovražnik, s katerim se mora boriti. Na življenje in smrt. Močnejše je stisnil nož v roki in začel previdno krožiti okoli drevesa. »Visok je in močan, in veliko sabljo ima v roki. Težko ga bo ubiti.« Zdelo se mu je, da vidi odblesk sonca na rezilu njegove sablje in mrzlo sinjino njegovih oči. V zmeraj ožjih krogih se je plazil okoli drevesa. »Preklel si vse, kar imam lepega na tem svetu,« mu je govoril s stisnjenimi ustnicami. »Hišo si mi zažgal. Njive si mi poteptal. Starše in brate si mi pobil. Zdaj boš plačal za vse!« Planil je k drevesu in začel divje zasajati nož v mehko brezovo lubje. »Na! ... Na! ... Tu imaš! Umri! Crkni kot pes!«

Ves zasopel je obležal pod drevesom. Jata vran je z glasnim kranjem preletela nebo. Zdelo se mu je, da se vrane smejejo. »Prekletu prav imajo, da se smejejo,« je pomislil in si s trudnim jezikom obliznil izsušene ustnice. Vstal je, izpulil šop suhe trave, obrisal nož in ga spravil nazaj za pas.

7

Zvečerilo se je, ceste pa ni hotelo biti konec. Zgoraj v bregu so se tu in tam belile krpe južnega snega. Vse drugo: drevesa, trava, cesta, nebo, se je zagrinjalo v temno sivino. Kot da bi to grapo zapisal pepel, se je zdelo Seržu. Kot da bi zasipal pepel to cesto in vse ceste, po katerih se kam pride. Kot da bi tudi njega samega zapisal pepel. Najraje bi nekam legel in prespal vse skupaj. Obup se ga je loteval ob misli, da ni nikjer nobene mehke postelje zanj, nobene peči, kjer bi si lahko posušil svoje mokre in blatne sunje, nobenega ognja, na katerem bi si lahko skuhal toplo juho ali spekel meso.

Kaj ga je zvalo s ceste k tisti luči zgoraj na hribu? Nikoli, pa naj mu je bilo kdaj še tako hudo, se ni zatekal v tuje hiše in k tujim ljudem. Ampak ta luč zgoraj se mu je zdela prijazna. Tako medla in plaha se mu je zdela in tako izgubljena v tej gluhi zimski noči. Kot on sam.

EDO TORKAR

11

ZIMA SERŽA POLAJNARJA

Že od daleč je bilo slišati mukanje krav in žuborenje vode v lesenem koritu na dvorišču. Hiša je bila majhna in pokrita s slamo. Iz njenih oken je lila medla svetloba petrolejke. Prav tako tudi iz hleva. Kmetija je ležala na izpostavljenem parobku na robu hriba. Za njo so se v zavetrju razprostirali pašniki in polja, v nekakšni veliki kraterski kotanji sredi skal in pečevja. Okrog te vrtače so se namreč vzpenjale prepadne skalnate stene, tako da se je zdelo, da je pot, po kateri je prišel Serž, edini dostop do kmetije.

Stopil je k vratom in odločno potrkal. Nihče ni prišel odpret. Potrkal je še enkrat. Spet molk. Prislonil je uho k vratom, da bi ujel kakšne glasove. Vse je bilo tiho, slišal je samo utripanje lastnega srca.

Odločil se je, da bo počakal. Odložil je boršo in sedel na leseno tnalno pred kozolcem. V tnalno je bila zasajena sekira in ob steni so bila zložena še sveže nacepljena drva, ki so dišala po smoli. V koritu je plaval živorezen plastičen lavor, v njem je bilo nekaj mokrega perila in kos pralnega mila.

Ko je pogledal navzdol v dolino, je v mesečini jasno videl cesto in potok, ki sta se v velikih okljukah vijugala tam po dnu grape med drevesi. Na koncu soteske so se svetlikale luči neke večje vasi ali manjšega trga. Tudi okrog po hribih, na robovih zasneženih senožeti je sem in tja utripala kakšna lučka; to so bile samotne kmetije, podobne tej, kjer je bil zdaj on.

V hlevu je nekaj zaropotalo in odprla so se vrata. Ven je prišla ženska v stari moški suknji in z gnojnimi škornji na nogah. S kango v eni in s prižgano petrolejko v drugi roki se je napotila proti hiši. Ker je imela ruto pomaknjeno globoko nad oči, ji prvi hip ni mogel videti obraza. Tudi ona njega ni mogla opaziti, ker je sedel v senci pod kozolcem.

Vstal je in stopil iz sence na svetlobo.

»Dober večer!« je glasno pozdravil.

»Jezus!«

Ženska je stopila dva koraka nazaj. Spotaknila se je in skoraj bi izgubila ravnotežje. Petrolejka je padla na tla. Steklo se je razbilo, petrolej je iztekel in se v hipu vžgal.

»Kdo pa ste? Jezus, kako sem se ustrašila.«

»Tu gor čez tele skale sem prišel. Ne vem ali sem zašel ali kaj. V Bistrico bi moral, pa sem se zapelzal v tistih preklelih skalah tam gor. Je daleč do Bistrice?«

»Do Bistrice? Peš?« se je začudila ženska, ko jo je prvi strah že minil.

Nadaljevanje

PETER PAVLOVEC

37

ČLOVEK IMA TAKOJ KAMEN V ROKI

Burleska oče! Grda burleska. Pa sem rekel zasliševalcu, da v njegovi glavi ni nekaj v redu izobrazbi navkljub. Ni se dal zmešiti.

»Tudi ta vaša izjava potrjuje mojo domnevo,« je rekel. Ojduš kakšno sranje oče. Kakšne ljudi človek srečuje v življenju? Toda takšna srečavanja dajejo življenju mik, čar. Kakšen prekleti zaslepljenec je ta moj zasliševalec in kakšna reva je njegova žena, če je tudi doma v krogu svoje družine takšen?

»Predno ste prišli k nam, ste delali v proizvodnji?« je spet vprašal zasliševalec.

»Da! In kakšno hudičevo zvezo naj ima spet proizvodnja in pljunek?«

»V proizvodnji se tudi pljuje!« je rekel zasliševalec.

»Da! V proizvodnji se tudi pljuje. In veste zakaj?«

»Zakaj?«

»Zaradi takšnih prekletih bedakov kot ste vi in vam podobni! Pa še zaradi drugačnih ljudi, ki pa niso bedaki. Pa še vam bi lahko našteval. Na proizvodnjo pljujejo tudi tisti, ki niso v proizvodnji. Zato je proizvodnja tako popljudana.«

»Prekinita!« je ukazal direktor in sam prevzel vlogo zasliševalca.

Pa sva prekinila. Moj zasliševalec je strogo spoštoval direktorjev ukaz.

»Ste vi pljunili pred moja vrata, Gašper Ravnik?« je vprašal direktor.

»Nisem in zakaj tudi bi.«

»Verjamem vam in prosim, da greste vsi na svoja delovna mesta.«

Pa smo se razšli. Tako se je zgodilo in nič drugače. Grda zgodba, ni kaj. Toda saj si že navajen na moje grde zgodbe. Žal pa sem v podjetju dobil sovražnika, ki je imel odselej zame kamen v roki.

Pa lep pozdrav iz prestolnega mesta od tvojega sina Gašperja.

MALICE

Tole nošenje malice mojim kolegom in kolegicam me je izčrpalo. Pravzaprav so to moji polkolegi in polkolegice, kajti vedeti moraš, da sem pomožni uslužbenec, oni so pa uslužbenci. Med nami je torej za veliko stopnico razlike. Zato nikakor nisem njihov kolega, temveč sem polkolega.

Ta vražji in osovražen cekar sem že nekajkrat zabrisal ob tla. Toda cekar je cekar in se ne razbije! Moral bi ga raztrgati, pa četudi z zobmi. Rad bi oral, sejal, pospravljaj pridelek. Rad bi drvaril, klal prašiče in teleta. To bi bilo moje življenje, ki bi ga ljubil.

Sem prinašalec malice in sram me je tega. Sram me je stati v vrsti. Sram me je tistega listka na katerem piše kaj bo kdo jedel. Ni me sram zaradi dela samega, pač pa ker sem velik in močan dedec, pa stojim tu v vrsti s tistim listkom v roki.

Naj gre k vragu cekar, sem se odločil. Ne bom več pomožni uslužbenec. Naj gredo k vragu moje sanje o pravem uslužbenecu. Moj spoštovani oče: odločil sem se, da grem nazaj v proizvodnjo ali pa da bom zaključil to svoje glistavo življenje. Ni ti treba biti hudo zame, saj si iz vseh teh mojih pisem gotovo izluščil resnico o meni. Razbral si, da sem pošten fant. Ugotovil si, da sem rojen kmet, ki trpi tu v mestu od dela, ki ga nima rad. Da pa sem vohar in nepremišljen, si tudi ugotovil. Vendar je ta voharost in nepremišljenost posledica bremena, ki ga nosim. Kako vse drugače bi bilo pod Malim vrhom, moj ljubi oče. Tam so vedno moje sanje in hrepenenje. Zdi se mi da sem zraščel skupaj s tistim koščkom sveta. Pa naj bo zaenkrat dovolj jamranja, ampak včasih me pač zanese. Sicer pa sploh ne maram jamranja in tudi solzavosti ne. Sedaj ti bom napisal, kako sem vrغل cekar in zaključil sanje o Gašperju-uslužbenecu.

Te sanje o uslužbencu Gašperju so bile le beg pred samim seboj. Bile so nekakšen izhod. Nekakšno upanje v prihodnost, ki pa ni bila realna. S pljunkom pred direktorjevimi vrati je

Kar se tiče malice, je bila najhujša od vseh Jurmanova Fani. Pravzaprav je bila Francka. Vendar Francka ni hotela biti, ker je Francka zvenelo preveč kmečko. Pa se je prelevila v mestno Faniko. Pa naj bo Fani. Bog naj ji odpusti zatajitev svojega kmečkega porekla, kot da bi bil to greh. Postala je Fani in prav ta Fani me je najbolj žrla s svojimi zahtevami.

»O Gašper, danes sem pa lačna. Prinesiti mi pol žemljice, dve deki šunkarice, dve deki sira in pa kumarico. Kumarica naj bo po možnosti takole velika! Oče, pa mi je s palcem in kazalcem pokazala kako dolga je lahko kumarica. Madona kar stemnilo se mi je pred očmi. Sedaj naj bi pa še kumarice na centimetre jemal v trgovini! Premagal sem se. Ko je tema izginila izpred mojih oči in sem spet zagledal palec in kazalec, ki sta še vedno kazala kako dolga naj bo kumarica.«

»Gospa Fanika, trenutek prosim, samo trenutek. Držite palec in kazalec tako kot sedaj!« sem rekel in vzel košček papirja, ter se približal gospe Faniki.

»Takole gospa Fanika! S temle koščkom papirja bova sedaj izmerila, kako dolga naj bo vaša kumarica?« in izmeril sem razdaljo med palcem in kazalcem in se smehljaj. Tudi ona se je smehljala, saj ni vedela, da bi ji najraje z rokami raztegnil čeljust in v njena usta potisnil največjo kumaro na svetu. Potem sem papirček odtrgal in jo vprašal, če hoče en izvod kumaričine dolžine. Neumna baba se je še vedno smehljala s pravilno bedastim nasmeškom in navsezadnje rekla, da sem za hece. Saj moram biti za hece oče, če hočem preživeti. Ker ni zahtevala svojega izvoda kumaričine dolžine, sem odšel s cekarjem po malico in trdno sklenil, da s tem življenjem končam. Prinesel sem jim nato malico in vsi so mi bili hvaležni, saj nič ne rečem. Gospej Francki-Faniki sem prinesel kumarico, ki je bila natančno tako dolga, kot je želela. Zahvaljevala in zahvaljevala se mi je, da mi je bilo že nerodno, tedaj pa je opazila pred seboj celo žemljico in krknila:

»Joj Gašper, rekla sem vam, da mi prinesite samo pol žemljice!«

»Samo v hotelu Holiday Inn, gospa Fani, bi dobili pol žemljice. Toda zaračunali bi vam pa, kot bi vzeli tisoč žemljic!« sem rekel in še dodal, naj pol žemljice da v sklad za lačne po svetu, ki jih je ogromno.

Izvršni svet OS Radovljica je na 97. seji 9. oktobra sprejel sklep o manjšem odmiku od zazidalnega načrta Radovljica-Center zaradi spremembe lokacije izobraževalnega centra Intertrade pri hotelu Grajski dvor. Obravnaval je idejni projekt kanalizacijske povezave Lesce-Radovljica, informacijo o spremembah programa Triglavskega narodnega parka in sklep o pokritju primanjkljaja izpitne komisije za voznike motornih vozil pri izpitnem centru Jesenice, ki je bilo preloženo s predhodne seje. Razen tega so na seji sprejeli spremembo poslovnika o delu Izvršnega sveta.

Po programu aktivnosti občinske organizacije ZK Radovljica je nekaj tednov sklicujoče sestanke osnovnih organizacij ZK, akcijskih konferenc, aktivov in svetov ZK. Komite je sklical tudi sekretarje OO ZK na delovne razgovore o poteku razprav o predlogih sklepov 13. seje CK ZKJ. Posveti so po območjih, ne pa skupno na enem mestu. Pogovarjajo se tudi o možnostih boljše organizacije in udeležbe članov ZK na raznih oblikah idejnopoličnega usposabljanja.

Na delovni razgovor so se 5. oktobra sešli na Bledu sekretarji OO ZK gostinsko turističnih OZD, predstavniki DPO in vodilni delavci s tega področja. Na osnovi predhodnih razprav v OO ZK o predlogih sklepov 13. seje CK ZKJ so izmenjali mnenja in stališča o vseh perečih vprašanjih turizma in gostinstva, o katerih je bilo že več problemskih razprav zadnja tri leta. Največ poudarka so dali nedoljnemu razvoju turističnega gospodarstva, kadrom in pridobivanju dohodka.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 24. seji 10. oktobra presojalo uresničevanje sklepov 10. seje Republiškega sveta ZSS ter izreklo ocene uresničevanja množične inventivne dejavnosti v občini. Spregovorili pa so tudi o predlogih sklepov 13. seje CK ZKJ. Zaradi odhoda nekaterih članov na druge dolžnosti so imenovali nove kandidate. Na seji so dali nekaj pobud za program dela zborov Skupščine občine Radovljica.

Center za družbenopolitično izobraževanje pri fakulteti za SPN univerze E. Kardelja je na Bledu organiziral seminar za občinske in republiške predstavnike DPO, delavskih univerz in drugih ustanov za izobraževanje odraslih. Osrednja tema je bila namenjena izobraževanju v kriznih obdobjih in možnostim boljše načrtovanja in izvajanja izobraževalnih oblik ter o vlogi delavskih univerz.

Prejšnji teden so radovljiško občino obiskale razne tuje delegacije in skupine. Tričlanska delegacija švedskih sindikatov si je ogledala Bled in sindikalni izobraževalni center v Radovljici. Na Bledu so bili tudi predstavniki zahodnonemške stranke CDU iz Wiesbadna, ki so se zanimali predvsem za razvoj turizma. V Elanu so bili na obisku člani sovjetske gospodarske delegacije, novinarji časopisa Rude pravo iz ČSSR in 15 otrok naših zdomcev iz Švice.

Prijeten in koristen izlet na slovensko in avstrijsko Korosko so pred dnevi organizirali za svoje kmete kooperante in člane samoupravnih teles v Gozdnem gospodarstvu Bled. Najprej so 3. oktobra obiskali vas Šentanel pri Prevaljah, kjer so si ogledali sedem kmečkih domačij prirejenih za turizem, nato pa so 4. oktobra obiskali še Podjunsko dolino v Avstriji. Sezna-

nili so se s slovenskimi kmeti in njihovimi problemi in se tudi marsikaj naučili.

Na 14. seji odbora za razvoj socialnega skrbstva in svobodno menjavo dela 2. oktobra so obravnavali predlog cenika oskrbnega dne in storitev v Domu dr. Janka Benedika v Radovljici. Cene so od 1. oktobra za okoli 20% višje, letno poprečje zvišanja pa znaša že 36%. Kljub temu pa mora občinska skupnost socialnega skrbstva prispevati iz lastnih sredstev še po 70 din na oskrbovanca, da bo dom lahko pokrila vse stroške poslovanja.

Tudi v Vezeninah Bled so konec septembra ustanovili akcijsko konferenco ZK, v katero je vključeno 50 komunistov. Že ustanovna seja je dala vedeti, da je obstoj takšne organizacijske oblike ZK več kot potreben. Delavce Vezenin tarejo številna neresena vprašanja, kot so zastareli stroji, lokacija za razširitev proizvodnih obratov, izpolnjevanje izvoznih obveznosti itd.

Ob dnevu inovatorjev je Raziskovalna skupnost skupaj z občinskimi svetom ZD Radovljica 11. oktobra priredila v razstavnem prostoru radovljiške Almirie v graščini Grimšče pri Bledu predavanje o inovacijski dejavnosti v družbenem delu, ki ga je posredoval prof. dr. Stojan Pretnar. V tednu od 8. do 13. oktobra pa so pripravili v avli skupščine občine Radovljica zanimivo razstavo inovacijskih dosežkov v OZD radovljiške občine. Predstavili so se inovatorji iz: Almirie Radovljica, Verige Lesce, Elana Begunje, LIP Bled, Iskra Otoče in Iskra Lipnica. Na ogled je le del dosežkov, ki jih je mogoče razstavljati, drugi pa so ostali v delovnih organizacijah, kjer že dajejo uspešne rezultate.

Za izdelavo razvojno investicijskega programa turizma na Bledu, čemur posvečajo vse več pozornosti, je Izvršni svet Skupščine občine Radovljica imenoval petčlansko delovno skupino. Vodi jo član Izvršnega sveta Pavel Zirovnik, v njej pa so člani: Jurij Gorišek in Matija Potočnik iz Integrale, Iztok Noč iz HTP Bled in Andrej Golčman iz Komiteja za urejanje prostora in varstvo okolja. Delovna skupina bo do 31. decembra 1984 pripravila program kot strokovno osnovo za ustrezno študijsko vsebino. Nadaljnjo dokumentacijo bodo izdelali strokovnjaki za posamezna področja turizma in gostinstva.

Izvršni svet OS Radovljica podpira pobudo za ustanovitev mladinskega servisa za občini Jesenice in Radovljica, je bilo rečeno na zadnji septembrski seji. Pobudnikom je priporočil, naj bi servis začel svojo dejavnost z manjšimi stroški in s kadri, ki jih imajo na voljo, pri čemer naj se upoštevajo dejanske možnosti. O novih zaposlitvah in širjenju poslovanja se bodo morali odločiti, ko bo to pokazalo že otipljive rezultate.

Izvršni svet OS Radovljica je sklenil, da bo na prvi seji zbora združenega dela občinske skupščine Radovljica predlagal ukinitve družbenega varstva v Gozdarsko kmetijski zadruzi Srednja vas v Bohinju. Zadrugnemu svetu bo predlagal za v. d. direktorja ing. Bernarda Tonejca, ki je vodil kolektivni poslovodni organ v času družbenega varstva in ga tudi uspešno sklenil.

Delavska univerza Radovljica bo v šolskem letu 1984/85 razpisala izobraževanje za pridobitev strokovne kvalifikacije po programih usmerjenega izobraževanja za usmeritev v kovinsko predelovalni industriji v sodelovanju z dopisno delavsko univerzo Univerzum iz Ljubljane. Skrajšani program bo namenjen za smeri obdelovalcev kovin, vzdrževalcev in upravljalcev strojev ter spajalcev in rezalcev kovin. Šolanje bo trajalo 18

mesecev. V srednjem programu bodo šolali smeri oblikovalec kovin, preoblikovalec in spajalec, monter in upravljaec energetskih naprav, finomehanik in strojni mehanik. V nadaljevalnem programu se bodo izobraževali kandidati za smeri tehnolog in energetik.

Obrotna delovna organizacija Ključavničarstvo Radovljica je ena tistih v občini, ki je ob polletnem obračunu izkazala slabe poslovne rezultate. Vodenje dela je slabo. Kolektiv nima jasne poslovne usmeritve. Čeprav je dosti naročil, ne izpolnjujejo pogodbenih rokov, zato bo dal direktor, kot kaže, ostavko. Izvršni svet OS Radovljica je že imenoval tričlansko delovno skupino, ki bo preučila razmere in vzroke za slabo gospodarjenje ter ocenila možnosti, če lahko ta delovna organizacija še naprej deluje samostojno, ali pa je smotnejša združitev k drugi delovni organizaciji. Poročilo bo skupina podala Izvršnemu svetu do 15. novembra, ko bo hkrati obvestila tudi delovno skupnost delovne organizacije.

Predsedstva vseh SIS družbenih dejavnosti občine Radovljica so določila, da bodo sklicala skupščine svojih SIS od 22. do 26. oktobra. Razen poslovnih poročil in devetmesečnih periodičnih obračunov bodo delegati vseh skupščin sprejeli osnutek analize razvojnih možnosti za posamezna področja družbenih dejavnosti in smernic za obdobje 1986-1990 in za plan do leta 2000.

Po podatkih osnovnega zdravstva Gorenjske so znašali v prvih osmih mesecih 1984 poprečni neto osebni dohodki zaposlenih zdravstvenih delavcev v TOZD Bohinj 25.655 din, v TOZD Bled 25.335 din in v TOZD Radovljica 24.784 din. Poprečje v delovni organizaciji osnovnega zdravstva Gorenjske v tem obdobju znaša 26.913 din.

V prototipni delavnici Inštituta Elan Begunje so delavci, tehniki, inženirji — oblikovalci v septembru s pospešeno prizadevnostjo oblikovali novo kolekcijo smučí za zimsko sezono 1985/86 in v celoti izpolnili načrtovana dela, poleg vseh dodatnih obveznosti.

Novoporočenci bodo v radovljiški občini odslej morali plačati 600 din za stroške uradnega postopka (sklenitvi zakonske zveze). V te stroške so všteti: knjiga Vajino življenje, ovitek za poročni list, cvetje, nagrada delegatu in maticarju, ogravanje in vzdrževanje poročne sobe.

9. oktobra je izšla druga številka Obzornika, glasila SIS družbenih dejavnosti v 2000 izvodih. Obzornik izdaja skupna strokovna služba SIS občine Radovljica, ureja pa ga vodja te službe Jože Rebec. Tiska ga Knjigovoznica in tiskarna Radovljica, brezplačno pa ga dobijo vsi delegati delegacij SIS. Po približnih izračunih je Obzornik s poštnino vred za dobro tretjino cenejši, kot so bila gradiva SIS za vsako SIS posebej.

V nasadu Resje KŽK Gorenjske TOK Radovljica so septembra začeli obirati jabolka in hruške. Kljub zamudi je letošnje obiranje dobro organizirano. Vsak dan je prišlo na Resje okoli sto obiralcev, ki so za zaboječ pravilno obranih sadežev zaslužili od 20 do 25 din, zraven pa še opoldanski topli obrok. Cena jabolka je od 20 do 45 din za kilogram, odvisno vrste.

V galerijskih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici od 12. oktobra do 4. novembra razstavlja kitajska slikarka Wang Hui-ping grafike, kaligrafije in druge slike, ki so nastale v času njenega študija na grafični specialki Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, lesoreze pa je prinesla iz domovine.

TURISTIČNO DRUŠTVO NA BLEDU JE OCENILO LETOŠNJO SEZONO

Turistična sezona se je iztekla in v Turističnem društvu Bled so že pripravili prvo oceno. Menijo, da je bila sezona uspešna, obisk nadvse zadovoljiv, potrebno pa bo čimprej misliti na odpravo nekaterih pomanjkljivosti.

V prvih devetih mesecih je bilo na Bledu 498.457 nočitev, od tega 156.956 domačih in 341.501 tujca. Obisk je za tri odstotke večji od lanskega, tujih nočitev pa kar za okoli 20%. Seveda je bilo manj domačih gostov, za kar so razlogi znani. Najbolje so bili obiskani hoteli, ki so imeli 343.549 nočitev, za več kot 34% so se povečale nočitve tudi v zasebnih sobah, kar je posebej pohvalno. Tudi v kampu je bilo za 11% več nočitev, čeprav je bilo toliko dežja. Nerazumljivo pa je upadanje obiska v počitniških domovih, med katerimi je sicer nekaj zaprtih, nekaj pa sploh opuščanih.

Bled je bil znan tudi po kar precej visokih cenah — najvišjih v naših turističnih središčih. Zato je bil tudi dohodek višji in tudi osebni dohodki gostinskih delavcev so se povečali za okoli 20%. Za enak odstotek se je povečal tudi devizni učinek.

IME ŠOLE PO PADLEM PRVOBORCU

Na redni seji KO ZB NOV Podnart, ki je bila 9. oktobra, so člani odbora sprejeli finančni načrt za leto 1985. Dogovorili so se za noveliranje politično-varnostne ocene, varnostnega načrta in obrambnega načrta KO ZB NOV Podnart. Sklenili so, da bo komemoracija pri spomeniku padlim borcem na Ovisiškah v sredo, 31. oktobra, ob 16. uri. Osnovno šolo na Ovisiškah bodo poimenovali po enem od padlih prvoborcev. Predlagali so Slavka Benedika. Predlog bodo dali v javno razpravo vsem članom ZB NOV in KK SZDL Podnart.

Ciril Rozman

Na Bledu so zadovoljni z letošnjimi rezultati poletne sezone. Bled je postal bogatejši tudi za številne gostinske objekte. Tako so se odprla vrata vile Bled, ki bo seveda šele v prihodnjih letih zaživela, obnovili pa so še depandanse Trst, Korotan, gostišče Mlino in ne nazadnje zgradili novo depandanso Savico. Tako je novih okoli 340 ležišč. Nekaj je bilo narejenega tudi v kampu, pa v tamkajšnji trgovini in v kopališču v Zaki. Dobili so tudi nekaj zasebnih penzionov kot penzion Alp, Kampič in še dva. Prav te pa iščejo na Bledu najboljši gostje.

Seveda pa je bilo ob tej oceni TD Bled omenjenih tudi dosti pomanjkljivosti, ki jih bo potrebno odpraviti. Tako so še neurejene zadeve v zvezi z zaprtjem ceste pri hotelu Park, ni parkirišč, sprehajalne poti niso tako oskrbovane, kot bi morale biti, manjka klopi, neurejeni so še parki, nasadi, tudi pot okoli jezera.

Premalo so bile izkoriščene večje prireditve, ko je bilo vse polno izletnikov in gostov, gostišča pa niso bila pripravljena na to. Precej kritike je bilo tudi na račun kopališča, ki res ne služi več namenu, ker je dotrajano, pa tudi povsem neoskrbovano.

Božo Benedik

OB 30-LETNICI AMD PODNART

Avto-moto društvo Podnart je bilo ustanovljeno 26. septembra 1954. leta. Društvo ni imelo prostora, zato je najelo večjo sobo v gostilni v Podnartu za učilnico, seje in ostalo društveno dejavnost. Prvi tečaj so organizirali nekaj mesecev po ustanovitvi, tako da je že v začetku meseca

Veliko težav je bilo s kvaliteto kruha, ki ne ustreza gostom. Tudi trgovine, ki so zastarele, ne morejo dostojno postreči niti domačinom kaj šele tujcem. Tudi komunalna ureditev bi morala biti na nivoju kvalitete letovišča, sicer v središču Bleda še nekoliko gre, vsa okolica pa je zanemarjena, zapuščena.

Zadovoljni so bili na Bledu s prireditvami, z zabavo. Le koncerti na otoku bi lahko bili kvalitetnejši, bolj vabljivi, enako je s posameznimi likovnimi razstavami.

V TD Bled bodo že v zimskem času poskušali odpraviti vse nepravilnosti in ne čakati na spomladanske mesece. Takrat je že pozno.

Na Bledu že mislijo na nove naložbe. Tako naj bi v prihodnjem letu obnovili depandanso Bogatin — zrasla naj bi nova, enako je z Blegošem, v Ribnem pripravljala Kompas nov hotel z restavracijo, Integral pa načrtuje v Mali Zaki nov hotel; tam kjer je nekoč že stal. V načrtu imajo obnovo Festivalne dvorane za kongresno dejavnost. Razmišljajo tudi o turističnem centru na Mlinem in seveda o cestni obvoznici. Sedaj so enotni, da bo speljana mimo Mlina, potrebna pa bodo seveda velika sredstva. Ob vsem tem pa mislijo tudi na večje prireditve.

Res je škoda, da na Bledu šele sedaj pripravljajo načrt razvoja turizma in gostinstva — tako so zadnjič sklenili na radovljiški občini, ko bi takšno verifikirano študijo morali imeti ali pa vsaj obnoviti stare, ki jih na Bledu ni manjkalo, pred desetimi in več leti.

čeli so prirejati športne prireditve, propagandne in ocenjevalne vožnje, izlete ljudske tehnike in hitrostne gorske dirke Kropa-Jamnik.

Na rednem letnem obnem zboru, ki je bil 1962. leta v Ljubnem, so sprejeli sklep o gradnji svojega doma. Dom so začeli graditi s prostovoljnim delom in samopriskrbi v mesecu juniju, otvoritev doma, brez zunanjega ometa, pa je bila že 29. novembra 1962. leta. V društvu je bilo takrat včlanjenih že 423 članov.

V 30 letih obstoja društva AMD Podnart se je izšlo zelo veliko članov za voznike A in B kategorije.

NA BLEJSKI OSNOVNI ŠOLI OB TEDNU OTROKA

V naši osnovni šoli na Bledu je bila četrtega oktobra proslava ob tednu otroka, na katero smo povabili tudi starše in druge krajanje Bleda.

Najprej je član krožka OZN prebral sestavek ob tednu otroka, v katerem je razmišljal predvsem o tem, kako malo pravic imajo otroci še marsikje po svetu in kako težko je njihovo življenje.

Sledilo je branje spisov učencev. Razmišljali so o življenju otrok, ki ne poznajo miru in svobode. Marsikdo izmed piscev je izrazil strah pred tretjo svetovno vojno. Nekateri so primerjali sebe in otroke, katerih še tako majhne želje so že vnaprej neuresničljive in zavrnjene. Razmišljali so, kako bi bilo, če bi v svetu imeli odločilnejši vlogi mladi, ki so nedvomno pravi pobudniki raznih mirovnih manifestacij v svetu.

Nato je sledilo poročilo članice likovnega krožka o delu in nastanku nove lesene skulpture Pojoči otroci, ki smo jo ta dan tudi slovesno otvorili.

V to plastiko so mladi likovniki vložili okoli 70 ur trdega napornega dela pod vodstvom akademskega slikarja Janeza Ravnika. V parku pred šolo stojijo tri lesene skulpture, ki so jih naredili učenci sami. Izražajo otroške želje po lepšem življenju.

Konec septembra 1974 so člani društva zelo slovesno praznovali 20-letnico društva. Po slavnostni seji skupščine je bil v domu kulture v Podnartu družabni večer. Izdali so jubilejno značko v dveh barvah za člane. Priredili so razstavo, na kateri so v slikah prikazali razvoj društva in delo v 20 letih. Ob tej priložnosti je bila pri domu AMD spretostna vožnja za mopediste in motoriste.

Člani društva zato zamerijo sedanjemu vodstvu, da je letos pozabilo na 30-letnico obstoja AMD Podnart.

Ciril Rozman

Učenci so zelo radi sodelovali pri delu, zanimanja je bilo kar preveč. Skulpture so delali učenci petih, šestih, sedmih in osmih razredov. Za delo so se javljali tudi nižješolci, to delo bi bilo zanje mnogo prenaporno.

Tudi brez težav ni šlo. Nekaj jih je bilo v zvezi z orodjem. Nekaj časa so ga prinašali kar od doma. Les so dobili po naključju, ko je pozimi podrl vihar hrast blizu šole. Iz njega bo nastala še ena skulptura, ki bo stala pred šolsko kuhinjo. Kot predvidevajo bo narejena drugo leto za dan pionirjev.

Ob koncu naše slovesnosti je šolski pevski zbor zapel pesem Kolo mladosti. Sledilo je povabilo staršem, naj si ogledajo skulpture. Pridite in oglejte si jih še vi!

Romana Purkert in
Manuela Knaflič, 6. b,
literarni krožek OŠ Bled

PROMETNA VARNOST IN NALOGE ZRVS SLOVENIJE

V letu 1983 je bilo na cestah v SR Sloveniji 6053 prometnih nesreč, kar je za 11,8 % manj kot v letu 1982. Tudi število umrlih v teh nezgodah ter število poškodovanih je bilo manjše. V jeseniški občini je bilo število mrtvih večje kot v 1982. letu.

Pred kratkim je predsedstvo RK ZRVS Slovenije obravnavalo povzetek poročila republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu za leto 1983 in naloge ZRVS Slovenije na tem področju. Kot ugotavljajo, so med glavnimi vzroki prometnih nesreč zlasti: neprimerna hitrost, izsiljevanje prednosti, vožnja pod vplivom alkohola in nepravilno prehitjevanje. To kaže, da med udeleženci v prometu še vedno ni dovolj prometne kulture, da se obnašajo neodgovorno, ne poznajo prometnih predpisov in se ne prilagajajo situaciji v prometu.

Prometna kultura je pomemben del obnašanja in usposobljenosti delovnega človeka in občana, zato bi ji — kot je rečeno na seji RK ZRVS, tudi v ZRVS morali posvetiti ustrezno pozornost. Ob obravnavi gospodarske, politične in varnostne situacije v Sloveniji, občini, krajevni skupnosti in TOZD, ki je sestavni del obveznega dela programa idejnopolitičnega izobraževanja in obrambno samooščitnega usposabljanja RVS, bi morali organizirati tudi razpravo o poročilih prometne varnosti in vzgoje v cestnem prometu določenega okolja in o nalogah ZRVS v zvezi s tem. Zlasti bi bilo to potrebno izpeljati v tistih okoljih, kjer so podatki o prometnih nesrečah neugodni.

Predsedstvo republiške konference ZRVS Slovenije priporoča, naj bi razpravo o prometni varnosti organizirali zlasti aktivni ZRVS v TOZD prometnih, prevoznih in transportnih organizacij.

PROMETNA VZGOJA

Prometna vzgoja udeležencev v prometu je bila v letu 1983 kvalitetneje organizirana v vzgojnovarstvenih organizacijah in osnovnih šolah, kar se je odražalo tudi v zmanjšanju števila smrtnih žrtev in števila poškodovanih otrok v prometnih nesrečah v primerjavi z letom 1982. Poleg tega je bilo organizirano tudi izobraževanje učiteljev o prometnih predpisih in inštruktorjev praktične vožnje, lastnikov traktorjev, vendar je akcija še vedno zajela premalo število občanov. Na področju prometne vzgoje so še vedno nerešeni nekateri problemi, kot, na primer,

OBNOVLJENA SPOMINSKA PLOŠČA DRAGOLJUBU MILOVANOVIČU

V Zabreznici so v soboto odkrili prenovljeno spominsko ploščo prvega sekretarja SKOJ Dragoljuba Milovanovića, ki se je 10. oktobra leta 1922 smrtno ponesrečil pri ilegalnem prehodu meje v Karavankah pod Stolom, domačini pa so ga pokopali v Zabreznici.

Svečanosti ob odkritju, ki so jo pripravili pri OK ZSMS Jesenice, so se poleg mladih z jeseniške občine udeležili tudi predstavniki društvene doma iz Beograda, ki nosi ime po Dragoljubu Milovanoviću. K plošči so položili venec, prav tako pa tudi k obeležju v Završnici in na mestu pod Stolom, kjer se je ponesrečil.

Spominsko ploščo so obnovili delavci Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Kranja, sredstva pa sta prispevala Kulturna skupnost in Skupščina občine Jesenice.

J. R.

Obnovljena plošča na pokopališču na Breznici (foto J. Rabič)

pomanjkanje prometne vzgoje na šolah srednjega usmerjenega izobraževanja in višjih ter visokih šolah, premajhno vključevanje prometne vzgoje v programe usposabljanja na področju SLO in družbene samooščitne, nesistematično in neusklajeno delovanje v izvenšolskih dejavnostih v osnovnih šolah in šolah usmerjenega izobraževanja.

V razpravi na seji predsedstva RK ZRVS je bilo poudarjeno, naj bi ZRVS Slovenije ob ustanavljanju obrambnih krožkov na srednjih šolah sprožila pobudo, da se v programe krožkov vgradi tudi vprašanje s področja prometne vzgoje. Na raznih tekmovanjih v znanju in spretnosti SLO in družbene samooščitne, ki jih organizirajo krajevne ali občinske organizacije ZRVS in v kateri se vključujejo poleg RVS tudi člani komitejev za SLO in družbeno samooščitno, člani ZSMS, civilne in narodne zaščite, bi bila ena od tekmovalnih disciplin tudi poznavanje cestno prometnih predpisov, prometne etike ipd.

Po podatkih republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je bilo v letu 1983 6035 prometnih nesreč, oziroma 813 manj kot leto poprej, ko je bilo 6866 nezgod. Na cestah v Sloveniji je bilo 527 mrtvih, oziroma 42 manj kot leta 1982. Poškodovanih je bilo 7839 ljudi ali 1316 manj kot leto poprej, ko je bilo 9155 poškodovanih.

V jeseniški občini je bilo v letu 1983 registriranih 66 prometnih nesreč, oziroma 12 manj, kot jih je bilo v letu 1982 (78), mrtvih je bilo 14, oziroma sedem več kot leta 1982 in poškodovan 101 človek ali dva manj kot v 1982. letu (103).

VARSTVO PRI DELU

Po informacijah republiškega inšpektorata za delo je med vsemi delovnimi nezgodami 23 % takih, ki se zgodijo delavcu na poti na delo in z dela. Tehnična brezhibnost vozil, urejenost prevoza delavcev na delo in z dela in urejena počivališča za poklicne voznike, predstavljajo pomemben dejavnik varnosti v cestnem prometu. Kljub prizadevanjem republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu so še vedno številna nerešena vprašanja, kot so: nezainteresiranost in neinformiranost vodilnih in samoupravnih organov v OZD, neusklajenost samoupravnih internih aktov v OZD, šibka prometna preventivna vzgojna dejavnost v OZD, zlasti organov za družbeno samooščitno, organizacij zveze sindikatov idr.

Predsedstvo RK ZRVS Slovenije priporoča aktivom ZRVS v organizacijah združenega dela, naj spodbudijo razprave o nerešenih vprašanjih na področju varstva pri delu ter o možnostih njihovega reševanja. Re-

publiki svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pozitivno ocenil dejavnost na področju informiranja, posebej pa članke s preventivno vsebino, ki jih objavlja revija Naša obramba. Predsedstvo RK priporoča uredništvu Naše obrambe še tesnejšo povezavo z republiškim svetom za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, da bi z informacijami spremljala pomembnejše aktivnosti in dejavnosti, ki se v Sloveniji organizirajo na tem področju. Enako velja to za tedenk TV-15, Naš tovariš.

OBČINSKI SVETI ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU IN NJIHOVE NALOGE

Delo občinskih svetov je osnovano predvsem na organizaciji in izvedbi prometne vzgoje v krajevnih skupnostih, OZD in na šolah, organizaciji in izvedbi prometno vzgojnih in preventivnih akcij, sodelovanju pri tehničnem urejanju prometa, propagandi in sodelovanju s sredstvi javnega obveščanja, kar potrjujejo tudi podatki o aktivnosti delovnih komisij občinskih svetov. Te dejavnosti pa še niso zajele vseh delavcev, občanov in mladine. Čeprav je v organe občinskih svetov vključeno tudi določeno število RVS, se akcije, ki jih občinski sveti sprožijo in organizirajo, ne prenašajo dovolj tudi na člane ZRVS.

Iz poročila republiškega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je razvidno široko področje, kjer bi se lahko vključili v to akcijo tudi RVS. Veliko število prometnih nesreč, zlasti pa mrtvih, poškodovanih, invalidov, kot tudi ogromna materialna škoda, bi moralo postati skrb organizacij ZRVS Slovenije, zlasti pri osveščanju članov, saj bi s tem prispevali k zmanjšanju prometnih nesreč, zlasti z najhujšimi posledicami ter veliko gospodarsko škodo. Organizacije ZRVS bi lahko pripomogle tudi k boljši tehnični brezhibnosti vozil, zlasti z opozarjanjem članstva, da je to pomemben prispevek k boljši prometni varnosti. Pomembna bi bila tudi opozorila RVS lastnikom motornih vozil, ki so razporejena v enote oboroženih sil ali druge enote, da skrbijo za njihovo brezhibnost.

RVS bi lahko na vajah, pohodih, pri reševanju taktičnih nalog dali pomemben delež tudi nalogam s področja prometne varnosti, formiranjem pohodnih ali transportnih kolon, načinom prevažanja, vključevanjem v preventivne akcije brezplačnih tehničnih pregledov motornih vozil, ki jih organizirajo republiki svet za preventivo in vzgojo v prometu ter z osebnim zgledom vplivali kot vozniki tudi na ostale delovne ljudi in občane. Na mladinskih delovnih akcijah naj bi se v programe s področja družbene samooščitne vključila tudi vprašanja s področja prometne varnosti in poznavanja cestno prometnih predpisov.

Pripravil: S. Nikolč

OBNOVLJENA JASNA BO OHRANILA SVOJO PRAVLJIČNO PODOBO

Leseni poslopji, ki jih je s kopališčem zgradilo v Jasni v Kranjski gori turistično društvo, sta dotrajani. Ker društvo nima sredstev za postavitev novih, so jih po licitaciji prodali KOMPASU TOZD HOTELI KRANJSKA GORA. Odločili so se, da bodo na istem kraju zgradili novo gostišče.

BUSP Jesenice je že pripravil ustrezen načrt za ureditev celotnega ozkega področja Jasne. V njem so predvideni restavracija, apartmaji, prostor za smučarsko šolo, gostišče, butik za smučarsko opremo, kiosk za informacije, trgovina, poslopje za garderobe, sanitarije, upravo in recepcijo.

Predvidevajo, da bodo jezero približno za še enkrat povečali. Razširjeni drugi del del bo segal vse do jezera elektrarne in do visokih pregrad za zaustavljanje peska. Južno do jezera je predviden avtokamp, ki bo segal vse do mejne črte Triglavskega parka.

Potrebno, po novem gostišču je nakazovalo tudi novo naselje velikega števila vikendov in močan promet po cesti, ki pelje na Vršč. Jasna so vrata v kraljestvo Julijcev, tu so izredno lepa sprehajalna in rekreacijska območja, ki imajo čudovit pokrajinski okvir. Iz smeri Kranjske gore, se po zožitvi doline pri mostu čez Pišenco začno odpirati čudoviti pogledi na jezero in na gozdnoto ter hribovito kuliso v ozadju.

Elementi gostišča in drugih objektov se bodo funkcionalno členjeno nizali vzdolž obale jezera in sestavljali v različnih struktur restavracijskega prostora s številnimi pogledi na jezero in gorovje v ozadju. Lokacija in zasnovana gostišča sta maksimalno zasnovana na doživljajski pogledov

in neposrednega odnosa gostov do narave.

Predvideni so tudi parkirni prostori, športna igrišča, nasadi drevja in drugo. Na razpis za načrt gostišča je svoje izdelke predložilo več projektantov, pri Kompas pa so izbrali projekt GIP Gradis Ljubljana, in sicer zato, ker se je najbolj približal arhitekturi dosedanjih objektov. Pri Kompas predvidevajo, da bodo predvidene objekte zgradili že prihodnje leto, na kar se temeljito pripravljajo. Jasna bo torej v prihodnje nova, ohranila pa bo svojo pravljico podobo.

B. B.

Železarski globus

JAPONSKA

Konzorcij, ki ga sestavlja sedem japonskih trgovskih podjetij in pet železniških družb, je dobil iz LR Kitajske naročilo za dobavo 78.000 ton železniških tračnic in drugega konstrukcijskega materiala v vrednosti 30 milijonov dolarjev za gradnjo 500 kilometrov dolge železniške proge skozi kitajsko provinco Shanxi, Henan in Shandong. Za ta projekt bo potrebno še 36.000 ton drugega materiala in za njegovo dobavo bodo zbrali ponudbe iz Kanade, Zveze republik Nemčije, Avstralije in še

SLOVENSKI KLUB V KANALSKI DOLINI

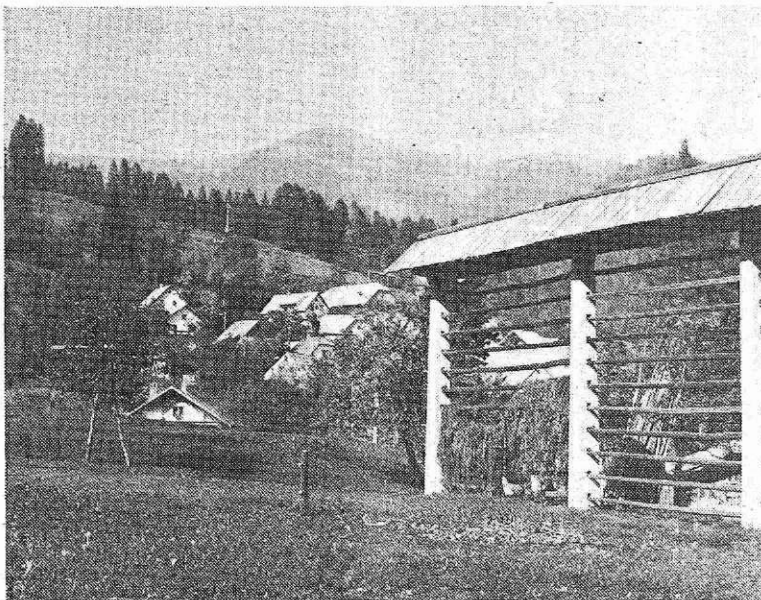
Pred kratkim se je v Žabnicah v Kanalski dolini zaključila razstava o »kmečki arhitekturi v Ziljski dolini«, ki jo je organiziral slovenski klub Kanalska dolina v sodelovanju s slovenskim prosvetnim društvom Zila iz Ziljske doline na Koroškem.

S to razstavo se je hotel klub predstaviti javnosti, obenem pa okrepiti sodelovanje s sorodnim društvom v Ziljski dolini. Živijo namreč ob tromeji, kjer se vsak dan srečujejo z več narodnostmi, toda kot Slovenci hočejo pokazati, da je njihova prisotnost v Kanalski dolini zgodovinsko globoko zakoreninjena in je ni treba dokazovati nikomur, tudi tistim ne, ki trdijo, da Slovencev v Kanalski dolini in sploh v Videmski pokrajini ni, ali da so drugačni od onih, ki živijo na Tržaškem in Goriškem.

Zato želijo ostati zavedni in strnjeni tako, da bodo taki tudi otroci in rodovi, ki bodo prišli za njimi. Zavedajo se, da je to zelo težka naloga in tudi cilja, katerega so si zadali, ne bo lahko dosegli. Kanalska dolina je posebno področje, ki vsak dan prinaša nove probleme in težave. Zaradi tega potrebujejo, kot vsi ostali Slovenci v Furlaniji-Juljski Krajini — brez vsakršne izključitve, zaščito in možnosti za enakopraven razvoj na kulturnem, šolskem in gospodarskem področju.

Njihov namen je tudi prispevati po njihovih močeh h krepitvi dobrososedskih odnosov.

Spoštujejo vse narode, ki živijo na tem območju, naravno pa je, da tudi oni zahtevajo spoštovanje in možnosti nemotenega razvoja in dela. Klub si prizadeva uresničevati vsa ta načela, ki so načela za dobro in ustvarjalno sožitje vseh tam živčih ljudi in narodov.

Jesen v Plavškem rovtu (foto I. Kučina)

K ČLANKU »OB ROB RAZMIŠLJANJA«

Nekaj pojasnil h gornjemu članku, objavljenem v Železarju šte. 40, z dne 11. oktobra.

Svojemu članku sem dal naslov »Razmišljanja« zato, ker to ni neka teoretična razprava, pač pa razmišljanja, namenjena preprostemu človeku, da bi to lahko razumel brez posebnega predznanja. Če bi hotel razpravljati na višji ravni, bi prav gotovo objavil razpravo v neki strokovni reviji.

Z navedbami v članku soglašam, ker so zakonito dognane. Menim pa, da za namen mojega članka ni potrebna taka teoretična razlaga.

Članek omenja tudi nepravilno navedbo za določanje jakosti sile, vendar ni to popolnoma res. V starejši mehaniki preberemo, da so za silo izbrali težo kilogramske uteži in imenovali enoto kilogramska sila ter jo označili za razliko od masnega kilograma (kg) s kg*, torej kilogram zvezdico, pozneje pa kilopond (kp).

Kilopond (ali manjša mera pond p/), ki je ustrežal numerično kilogramu, pa se v praksi ni popolnoma obnesel in je povzročal precej težav in nesporazumov, zato so določili novo enoto 1 newton; to je sila, ki da telesu z maso 1 kilograma pospešek 1 meter na sekundo na kvadrat $1 N = 1 \text{ kg} \cdot 1 \text{ m/s}^2$ ali $1 \text{ kg} \cdot 1 \text{ m} \cdot 1 \text{ s}^{-2}$ ali $1 N = 1 \text{ kgm s}^{-2} = 0,10197162 \text{ kp}$.

Znano je, da ni zemeljski pospešek na zemeljski površini povsod enak, kar je tudi v omenjenem članku navedeno. Pri nas se uporabljajo vrednosti za zemljepisno širino 45 stopinj, glede na morskno površino $g = 9,80665 \text{ m/s}^2$.

Za smisel mojega sestavka pa to ni niti pomembno, ker razmišljam le o bitnosti sile. Vrste sil sem naštel tako, kakor jih preprosti človek občuti v svoji okolici ali na sebi, zato o tem dovolj.

V svojem sestavku nisem omenil ne Einsteina ne Maxwella, ker njihove razprave o relativnostni teoriji in elektromagnetizmu ne spadajo v moja razmišljanja. Čeprav Einstein v svoji relativnostni teoriji meni, da moramo imeti snov le za posebno obliko energije in da se v zelo majhni količini snovi skriva velika količina energije in je Maxwell povezal električne in magnetne pojave z natančnimi matematičnimi enačbami, ni to bistvo mojega razmišljanja. Srž ali bitnost sile ni opisana, opisana so le znanstvena dognanja spoznanj, ki v naravi obstajajo. Vir sile, kot take, je še vedno neznan. S kakšnimi prijemi privlači Zemlja vsa telesa k sebi; mi samo vemo, da deluje njena privlačnost — gravitacija na vsa bližnja telesa, čutimo jo tudi sami; kaj nas pa neposredno vleče k Zemlji, pa ne vemo.

Rudolf Arh

PODMLADKARJI SMO ZAČELI Z DELOM

V torek, 9. oktobra, smo imeli prvi sestanek turističnega podmladka na naši osnovni šoli Tone Čufar. Pripravili smo program dela v tem šolskem letu. Sestanka se je udeležil tudi Branko Blenkuš, predsednik Turističnega društva Jesenice, ki nam je povedal nekaj misli o turizmu. Pokazal nam je tudi barvne diapozitive o urejenosti Jesenic, Rogaške Slatine in Radencev. Sami smo se lahko prepričali, kako nas po urejenosti oba kraja prekašata.

Ob koncu sestanka smo določili trojke, ki bodo v prihodnjih dneh skrbele za varstvo okolja.

Alenka Čufar,
OŠ Tone Čufar Jesenice

RAZPOLOŽENJSKO OBARVANA SLIKARSKA DELA

Jutri, v petek, 19. oktobra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK na Jesenicah s krajšim kulturnim programom odprli 21. letošnjo razstavo, in sicer tokrat razstavo slik FRANCA BERCETA, člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Franc Berce je bil rojen 10. maja 1953 na Jesenicah, DOLIKU pa se je priključil leta 1977 in od takrat dalje redno sodeluje na skupinskih razstavah likovnih del članov DOLIK. V tem času se je z manjšim izborom slik predstavil tudi dvakrat samostojno v Kompas v Kranjski gori in po enkrat v ELANU v Begunjah in ISKRI na Blejski Dobravi. Sicer pa je zaposlen kot metalurški tehnik v TOZD Hladna valjarna Bela Železarne Jesenice. O Bercetovi jesenjski razstavi likovni kritik in umetnostni zgodovinar Cene Avguštin meni:

»FRANCE BERCET nosi dar, za likovno izražanje že dolgo v sebi. Njegovi slikarski začetki so bili sicer na prvi pogled videti kot neurejena gmota barvnih lis in črt, ki pa so imele redko lastnost, da niso bile naslikane s strahom in obotavljanjem, temveč odločno in sproščeno. Počasi se je iz neurejenih potez izoblikoval slikarski prostor z najrazličnejšimi krajinskimi in arhitekturnimi motivnimi prvimi.

Plitvost prostora je dolgo ostajala ena od lastnosti Bercetovega slikarstva, toda čim bolj se je njegovo slikarsko znanje širilo, tem bolj je slika rastla v globino, pri čemer se tudi barvne ploskve niso več odrekale bolj voluminoznim oblikam. Nič manj težak je bil problem združevanja krajine in arhitekture, ko se oza-dje slike zlepa ni hotelo odmakniti od hišnih stan in streh, ki so se lepile na sprednji rob kompozicije.

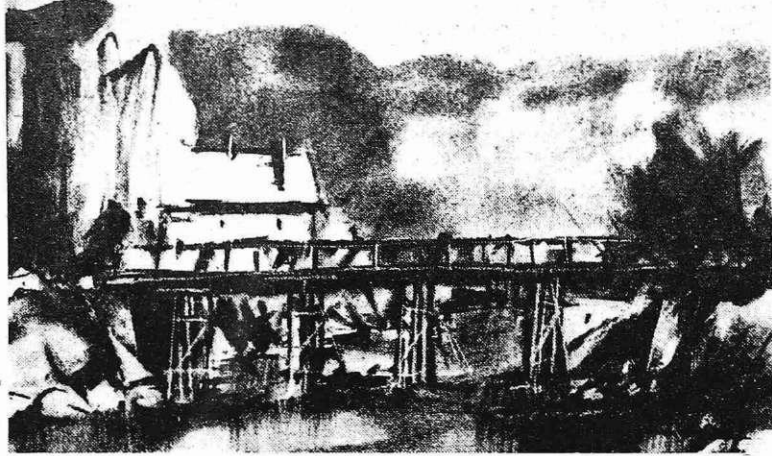
Dolgo časa so v slikarjevih delih črte zmagovale nad barvo, toda na koncu je prevladal kolorit, ki je postal pomemben, čeprav ne edini nosilec Bercetovih oblikovalnih teženj. Ne edini, pravim zaradi tega, ker je slikarju šele ob delu zorelo spoznanje, da v čistem kolorističnem sli-

karstvu »črta« pojmovanja, kot obris nekega predmeta, pomeni sinonim za stikališče dveh različnih barvnih ploskev.

Tako si čisti kolorizem tudi na zdajšnji slikarjevi razstavi šele utira pot. Prihod na ta ali oni cilj pa ni odvisen samo od avtorjevega bolj ali manj intenzivnega študija, temveč predvsem od njegove notranje dispozicije. Nekateri Bercetovi koloristični poskusi so namreč izrazito lirčni, v prvi vrsti nekatere krajine, medtem ko so slikarije z arhitekturo izrazito epsko zasnovane. Na

prvih se barve mehko prelivajo ena v drugo, pri drugih zmagujejo obrisne linije, oziroma težke gmote arhitektur napolnjujejo slikarski prostor. Tam mehko komaj razpoznavnih oblik, tu oprijemljiva plastičnost stavbnih teles. Kdaj pa kdaj se obe stilni zvrsti strneta v ubrano sozvočje kot, na primer, v sliki Log pod Mangartom ali Savudrijski svetinik, v katerih imamo opraviti z izrazito razpoložensko obarvanim slikarskim delom, ko si oblika in vsebina v vzornem ravnotežju podajata roke.

Tako se Francu Bercetu pri njegovem bodočem slikarskem delu odpira vrsta različnih možnosti. Katero si bo izbral, je prej vprašanje srca kot razuma.

Franc Berce: Most na Savi (akvarel)

MLADA KITAJSKA UMETNICA RAZSTAVLJA V RADOVLJICI

V galeriji Šivčeva hiša v Radovljici je do 4. novembra odprta razstava likovnih del mlade kitajske umetnice WANG HUI QIN, ki je odprta vsak dan, razen ponedeljka, od 10. do 12. in od 16. do 18. ure.

Mlada kitajska slikarka WANG HUIQIN se v galeriji Šivčeve hiše predstavlja s slikami, grafikami in kaligrafijami. Slike, kaligrafije in jedkanice so iz letošnjega leta, iz časa njenega študija na grafični specialki Akademije za likovno umetnost v Ljubljani, lesorezi pa so nastali na Kitajskem (1981, 1982). Prav z njimi se je umetnica leta 1983 predstavila na grafičnem bienalu v Ljubljani. Poleg lesoreza, ki ga je Kitajska prevzela od Evrope, spoznavamo v letošnjih slikarkinih delih tudi tradicionalni kitajski vodni lesorez, ki daje umetniku izjemne možnosti subtilnega izražanja in kot tak poetični naravi naše slikarke še posebej ustreza.

Daljna Kitajska s svojo 4000-letno kulturno tradicijo je za Evropo v marsičem uganka in izziv; njena

umetnost, zrasla iz spojitve indijske religije in kitajske kulture, prav tako. Slikarstvo, polno simbolov, se je razvilo iz kaligrafije, oziroma kaligrafija je postala in ostala ena najplemenitejših umetnosti. Kitajski slikar klasične dobe je hkrati tudi pesnik in filozof. Uporablja isti material kot kaligraf: kitajsko črnilo in na poseben način preparirano svilo ali papir.

V delih Wang Huiqin najdemo mnoge naštetje značilnosti. V kaligrafijah lahko občudujemo izpisano potez, ki zahteva obvladanje zelo zapletenih pravil, prevodi napisane pa nam odpro pogled v umetniško razmišljanje o življenju in njegovih lepota in tegobah, o doživljanju sebe in okolja. Slike s tušem na papir izražajo subtilno poetično razpoloženje, prej otožno kot vznese-no, kaligrafski napisi, vkomponirani vanje, so njihov bistveni sestavni del. Simbolna govorica je tradicionalna, vendar jo slikarka dopolnjuje z drugimi motivi kot npr. čoln, voda ali rafinirano upodobljeno bambusovo rastje. Grafični listi, ki so nastali v Ljubljani, nam kažejo Wang Huiqin kot dokaj samosvojo slikarko z močno izpovedno noto, odmaknjeno od tradicionalne simbolne govorice. V stiku z evropsko umetnostjo išče avtorica svoj likovni izraz in se zdi v jedkanicah najbolj živčeta v novo okolje, hkrati pa ohranja svojo značilno lirčnost, mestoma otožnost, ki se nas dotakne ob gledanju njenih slik. Vodni lesorez z racami v jezeru in drevjem na obrežju občuti gledalec kot slikarkino najglobljo osebno izpoved. Iz lista veje domotožje, za razliko od nekaterih slik, ki so nastale na Kitajskem (npr. lesorezi Tibetank) in je zanje značilna izrazito epsko in monumentalno obarvana zasnova.

Maruša Avguštin

ŽENSKI PEVSKI ZBOR DU »LIPA« RADOVLJICA NA OBALI

Od 5. do 7. oktobra je ženski pevski zbor Društva upoko-jencev »LIPA« iz Radovljice gostoval na obali in se v dveh dneh predstavil s štirimi koncerti.

Prvi večer je zbor navdušil poslušalce v počitniškem domu društev upoko-jencev v Izoli, kjer so se pridružili tudi izletniki Društva upoko-jencev iz Kroke, večer pa so zaključili ob pesmi in pesni glasbi.

Naslednji dan dopoldan so pevke obiskale stanovalce v domu upoko-jencev v Izoli, kjer so jih toplo sprejeli. Pesem jih je navdušila in so jih povabili, da jih še obiščejo. V popoldanskem času se je pevski zbor predstavil gostom v zdravilišču v Strunjanu. Na posebno vabilo so še

isti večer zapeli gostom iz Holandije v hotelu Marina v Izoli. Tujci so bili navdušeni nad slovensko pesmijo in so pevke nagradili s toplim aplav-zom.

Na vseh koncertih se je na citrah predstavila Štefka Potočnik.

Pevski zbor je na vseh koncertih vodil skrbni zborovodja Edo Ošab-nik, pozdravne besede je posredovala tajnica Jožica Rauh, povezovalka programa pa je bila Marica Balohova.

V NEDELJO, 21. OKTOBRA NOVA »VAŠA — NAŠA« MATINEJA

Delavci Gledališča Tone Čufar z Jesenic so za nedeljo, 21. oktobra, pripravili drugo letošnjo VAŠO — NAŠO MATINEJO za otroke. Tokrat so k sodelovanju povabili znanega slovenskega glasbenika — skladatelja JANEZA BITENCA, ki bo otrokom pripovedoval pravljico o mucu, ki si želi copatke. Ob pravljici se bodo otroci naučili še pesmico o mucu in jo ob koncu vsi skupaj tudi zapeli. Janezu Bitencu bo pri njegovi »glasbeni uri« pomagal harmonikar Jelo Skumavec. Precej otrok »strička« Janeza pozna, če ne drugače pa po njegovih otroških pesmih in zato ga bodo radi obiskali v dvorani jeseniškega gledališča, v Kranjski gori ali na Bledu.

VAŠA — NAŠA MATINEJA bo v nedeljo, 21. oktobra, ob 10. uri v dvorani gledališča na Jesenicah, ob 14.30 v kino dvorani v Kranjski gori in ob 17. uri v hotelu Park v Kazini na Bledu.

NEMIRNE KORENINE MIRNEGA STANKA IZ RUT

Stanko Košir je bil rojen 3. maja 1917 v Gozd Martuljku, v Rutah. Tako namreč tej razpotegnjeni vasi v Gornjesavski dolini pravijo prebivalci od Podkuž do Podkorena.

Kaj vse je bil in kaj ne, je težko naštet. Sam je dejal, da mu je pri njegovi zaposlitvi neprestano narobe hodilo, ker ni imel možnosti, da bi v doraščajoči mladosti obiskoval šole. Tako se je najprej učil za natakarja, nato izučil za tesarja, bil je progovni delavec, mizar, premikač, tranziter, skladiščnik, knjigovodja, blagajnik, računovodja, šef gospodarsko-finančnega sektorja, šef davčne uprave na občini in nazadnje vodja sektorja za zavarovanje imovine v zavarovalnici.

Stanku, ki je izredno mirne narave, nikoli ne bi prisodili takšne nemirnosti v njegovem poklicu. Prav takšna nemirnost pa se kaže tudi v njegovem hobiju: izrednem veselju za oblikovanje izdelkov iz naravnih materialov, korenin, viharikov, kamna in drugega. Že več let zbira korenine in jih na različne načine oblikuje. Tako ima v svoji zbirki, ki jo ima v od tete Marjane podedovani stari hiši, izdelke, pod katerimi piše: oblast, petolizništvo, podjarmljeni, obupani, tolažnik, zmaga, slabiči, zarotnik, žrtev, svoboda, spomenik, družinski polom in tako naprej.

V drugem prostoru, v kamri, ima staro kmečko hišo, v kateri so v velikosti ena proti pet kolovrat, ki deluje, statve, na katere je stkal delček platna, trlice in drugo. Originalne je videl po starih hišah in jih izdelal v pomanjšani obliki, da bo to ohranil kasnejšim rodovom. Na nasprotni steni pa ima svojevrstne izdelke, kot je, na primer, do najmanjše desčice izdelana miniaturna ruska kapela ob cesti na Vršič, razni svečniki, kozolci, krožniki, lučke za nočno omarico in drugo.

V hiši je tudi vsa druga oprema izdelana iz hlodov, grč in korenin. Takšne so klopi, je miza, stoli, je postelja, so obešalniki, karnise, omare, lestenci in drugo. Resnično torej nekaj posebnega, enkratnega. Stanko ima te svojevrstne posebnosti zase, za Erjavčovo kočjo na Vršiču in Kočo ob izviru Soče pa izdeluje spominke, ki so tipični za to gorsko področje. Svoje izdelke rad vsakemu pokaže. Ogledali so si jih tudi učenci osnovne šole Jeseniško-bohinjskega okraja iz Kranjske gore, kjer je nekaj časa ljubiteljsko učil tehnični pouk.

Stankove posebnosti, v katere je vložil ogromno truda, precej sredstev in neizmerno veliko časa, si je vredno ogledati.

B. B.

SLIKAR FRANC VANDOT RAZSTAVLJA V ELANU

V poslovnih prostorih ELANA v Begunjah v teh dneh razstavlja svoje slike FRANC VANDOT, član likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice.

Tako likovni klub DOLIK uspešno nadaljuje sodelovanje z osnovno organizacijo sindikata v ELANU, ki si prizadeva, da bi se v njihovih prostorih zvrstilo čim več slikarjev s predstavitvijo svojih del.

PREDAVANJE ZA FOTOAMATERJE

Foto klub Andrej Prešeren Jesenice vabi člane in druge ljubitelje lepe fotografije na predavanje:

»BLIŽINSKA FOTOGRAFIJA«

Predaval bo dr. Jurij Kurillo iz Kranja, in sicer v četrtek, 25. oktobra, ob 18. uri v zgornjih prostorih restavracije Kazina na Jesenicah. Predavanje bo spremljano z diapozitivi in praktičnim prikazom fotografiranja drobnega sveta (žuželke, znamke) itd.

RUDOLF ARH RAZSTAVLJA NA JAVORNIKU

V torek, 23. oktobra, bodo ob 18. uri v delavskem domu Julke in Albina Pibernika na Javorniku odprli razstavo slik Rudolfa ARHA, člana likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Slikar bo razstavil svojo serijo slik na temo ŠTORI IN KORENINE. Razstava bo odprta do 31. oktobra vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 18. ure, razen ob sobotah in nedeljah.

Slikar Rudolf Arh je bil rojen 1905. leta na Rečici pri Bledu. Leta 1929 je absolviral višjo tehnično šolo za elektroinženirja in se zaposlil v tovarni elektrod na Blejski Dobravi. Po odsluženju vojaškega roka je služboval v Šibeniku, v Ravnah, v Dubrovniku in v Ljubljani kot samostojni projektant. Sedaj je že enajst let v pokoju. Med tem časom je pet let poučeval na poklicni šoli v Domžalah.

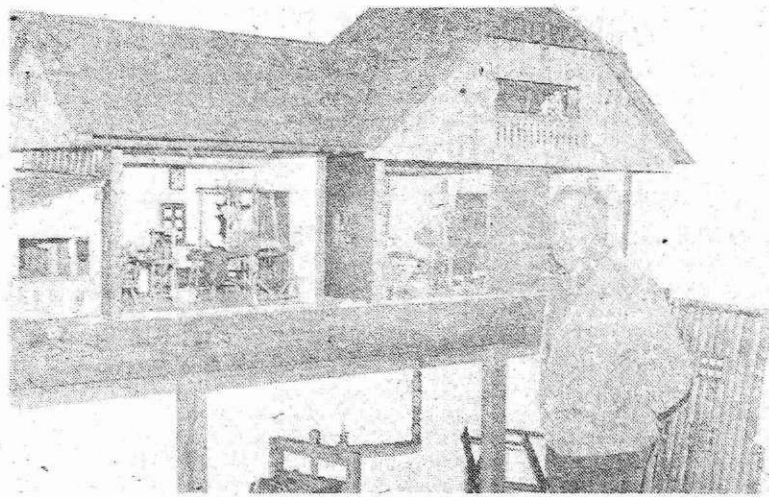
Z risanjem in slikarstvom se je začel ukvarjati že kot otrok. Kot študenta so ga v slikarsko umetnost uvajali kranjski slikar Matija Bradaška in njegov profesor na kranjski gimnaziji akademski slikar France Kopač, kasneje v Celju pa še poklicni slikar Seebacher, vsak s svojim načinom likovnega upodabljanja. Bradaška je bil cerkveni slikar, Kopač pedagog, slikal pa je veliko v pastelu in je bil naprednejši. Seebacher je bil zelo čustven, njegovi pasteli pa so bili izredni.

Kot študent je Arh veliko slikal, na žalost pa so se mu dela v večini porazgubila, ko je odšel na nadaljnji študij. V času službovanja se je moral ves posvetiti tehničnemu delu, zato je za slikarstvo našel le malo časa.

Z upokojitvijo pa se je začel veliko več ukvarjati s slikarstvom. Pred-

vsem slika okolje, ki ga obdaja in predmete, ki se odmakajo času.

Več let je bil član Društva likovnih samorastnikov v Ljubljani, sedaj pa je že več let član DOLIKA. Do sedaj je sodeloval že na 156 skupnih razstavah, imel pa je tudi že 37 samostojnih.

Stanko Košir iz Rut pri svoji mojstrovini (foto B. Blenkuš)

RAZSTAVA ROČNIH DEL

Sekcija za družbeno aktivnost žensk pri KK SZDL Plavž Jesenice prireja skupaj z učenci osnovne šole Tone Čufar

RAZSTAVO ROČNIH DEL

Razstavo bodo odprli jutri, v petek, 19. oktobra, ob 17. uri v dvorani šole. Razstava bo odprta do 25. oktobra vsak dan od 9. do 18. ure.

Članice sekcije in učenci vabijo krajane, da si ogledajo izdelke pridnih rok naših najmlajših in žensk.

Vašega obiska se veselimo.

Članice sekcije za družb. akt. žensk pri KK SZDL Plavž in učenci OŠ Tone Čufar Jesenice

V ŽELEZARJA

UPOKOJENCEM Z OBMOČJA OBČINE JESENICE

Koordinacijski odbor društev upokojencev občine Jesenice poziva vse upokojence, ki prejemajo za polno pokojninsko dobo, to je moški 40 let, žene pa 35 let, nižjo pokojnino kot je 13.011,70 din in nimajo drugih virov dohodka, da vložijo zahtevek za priznanje varstvenega dodatka. Prav tako naj vsi, katerih pokojnina je nižja od 13.011,70 din, vložijo zahtevek za oprostitev plačevanja občinskega krajevnega samoprispevka.

Upokojenci, ki morajo z eno pokojnino vzdrževati tudi družinskega člana, so po sklepu Skupščine občine Jesenice oproščeni plačevanja samoprispevka, če skupni dohodek na vzdrževanega člana ne presega 8.367,00 dinarjev (dva člana 16.734,00, trije 25.101,00 din).

Vse te zahtevke morajo člani urejevati v svojih društvi upokojencev.

Vse upokojence tudi obveščamo, da so v decembru še prosta mesta v počitniškem domu DU Slovenije v Izoli. Polna cena v decembru je na dan 750,00 din, od tega je treba odšteti republiški regres, ki ga daje pokojninska skupnost v višini 180,00 din na dan, prav tako tudi regres, ki

ga dajejo še posamezna društva upokojencev. Če vse to upoštevamo, je bivanje v domu zelo poceni. Za člane društev upokojencev Jesenice in Javornik-Koroška Bela je cena, ki jo plača član v decembru, le 420,00 din, če temu prištejemo še vožnjo in turistično takso, je skupna cena za desetdnevno bivanje v domu 4.700,00 dinarjev. Tako cena pa je primerna tudi za upokojence z nižjimi pokojninami. Tisti, ki bi želeli v decembru bivati deset dni v našem počitniškem domu, naj se čimprej prijavijo v svojih društvi upokojencev.

Koordinacijski odbor DU
občine Jesenice

4 OB USTANOVITVI LOKOSTRELSKEGA KLUBA NA JESENICAH NEKAJ O LOKOSTRELSTVU

Najboljša metoda napenjanja tetive na lok je s pomočjo dodatne tetive, ki je izdelana prav v te namene. Ko je lok napet, je treba kontrolirati razdaljo med tečajem loka in tetivo (višino loka — brace height). Če je razdalja prekratka, lahko tetiva po sproženju poškoduje lakete tiste roke, ki drži lok. Zato je nujno potrebno, da ima vsak lokostrellec ščitnik za lakete. Ščitnik preprečuje naključne poškodbe oziroma pokriva del rokava oblaci in s tem omogoča nemoteno pot tetive do konca. Tudi kvaliteto tetive je treba kontrolirati. Poškodovana, slabo izdelana ter neprimerna tetiva lahko poči in poškoduje lok in lokostrelca. Na tetivi je določeno mesto, ki je navadno označeno z aluminijastim obročom ali povito s koncem sukanca. Imenujemo ga sedlo puščice (mocking point) in mora biti nekoliko nad pravokotnico od ležišča puščice na tetivo in ne sme biti niti premajhno niti preveliko, tako da se plastični jahač pravilno uleže na tetivo.

Loka in puščice se po končanem streljanju ne polaga na tla, ampak na primerno mesto, najbolje na nosilec za loka in puščice. Puščice morajo biti predvsem pravilno dolge, da pri polni napetosti loka ne padejo iz ležišča puščice. Puščica mora biti pred začetkom streljanja skrbno pregledana. Biti mora ravna, plastični jahač mora biti nepoškodovan, prav tako peresa in vrh puščice. Poškodovane puščice ne smemo uporabljati.

Pogoj za varnost je tudi oblačilo. Zlasti v gornjem delu se mora čimbolj oprijemati telesa, da preprečimo zatikanje tetive. Priporočila se uporaba ščitnikov za prsi in roko.

ZAGOTOVITEV VARNOSTI PRI STRELJANJU

Za vsak trening ali tečaj je nujno strokovno vodstvo, ker le na tak način zagotovimo maksimalno varnost. Najbolje je takoj navaditi vse lokostrelce, da streljajo po sistemu piščalke: en žvižg pomeni začetek streljanja, dva žvižga prenehanje streljanja in skupni odhod od tarče, štetje zadetkov in odstranjevanje puščic iz tarče, trije ali več žvižgov pomenijo takojšnje ustavitve streljanja.

Preden skupina začne streljati, je potrebno pregledati, če je strelišče zavarovano in da za tarčami ni nikogar. Nihče ne sme napeti loka s puščico ali brez nje, če ne meri v tarčo. Prav tako se ne sme sprostiti tetive, če na njej ni puščice. V takem primeru lahko poškodujemo ali celo zlomimo lok.

TEMELJI LOKOSTRELSKE TEHNIKE

Poglavje je razdeljeno v dva dela. Prvi del imenujemo devet korakov do desetke. Drugi del natančneje obravnava tehniko streljanja z lokom. Ponovno je treba poudariti, da mora vsak lokostrellec oziroma organizator tečaja zagotoviti popolno varnost pri streljanju z lokom in mora zato skrbno pregledati vse loka, puščice in tetive. Pred nakupom opreme oziroma pred začetkom streljanja mora ugotoviti še dve pomembni dejstvi: ali je lokostrellec desničar ali levičar in katero oko ima dominantno. Pri desničarju je normalno dominantno desno oko, pri levičarju levo. Kako preizkusimo dominantnost očesa? S prsti in dlani obeh rok napravimo trikotnik in gledamo skozenj na točko, ki je

od nas oddaljena približno pet metrov. Točko najprej gledamo z obeh očesoma in nato zapremo desno oko. Če nam točka izgine, pomeni, da je dominantno desno oko, če točko še vidimo je dominantno levo oko. Ta podatek je zlasti pomemben za instinktivne lokostrelce, ki merijo samo z očmi in brez dodatnih pripomočkov. Če je dominantno desno oko, normalno uporabljamo desni lok, to je lok, ki ima izrezano jedro iz leve strani proti sredini in obratno.

Pred streljanjem je treba lok pripraviti. Napnemo ga in zmerimo po podatkih proizvajalca oddaljenost tetive od loka. Če je višina premajhna, tetivo snamemo, jo navijemo za deset navojev in ponovno napnemo lok. To ponovimo, dokler oddaljenost tetive od loka ni pravilna. Če je višina prevelika, opravimo isti postopek v obratni smeri. Če kljub odvijanju ali navijanju tetive, ne moremo nastaviti pravilne višine, je treba tetivo zamenjati.

Opomba: Tetivo navijamo vedno v isti smeri, kot je navito povijte tetive, sicer se nam bo povijte razpletlo.

Ko je tetiva pravilno nastavljena, izmerimo višino sedla za puščico, ki naj bo približno tri mm nad pravokotnico tetive s spodnjim robom plastičnega jahača. Nekoliko dvignjeno ležišče puščice omogoča puščici nemotno pot mimo jedra loka in minimalno trenje. V nasprotnem primeru udari puščica na svoji poti v ležišče puščice, kar povzroči izredno močno trenje in puščica opleta. Da bi zagotovili puščici idealno zapuščanje loka, naredimo naslednji poskus. Na tetivi si označimo višino sedla približno tri mm nad pravokotnico. Postavimo se približno šest metrov od tarče in izstrelimo neoperešeno puščico. Puščica brez peres je izredno občutljiva za vse nepravilnosti in zato primeren za poskuse pri uravnavanju loka. Če se po strelu puščica zapči v tarčo tako, da je zadnji del z nalepljenim plastičnim jahačem obrnjen proti vrhu tarče, je sedlo puščice previsoko. Če pa je zadnji konec puščice obrnjen navzdol, pomenijo, da je sedlo puščice prenizko. Lok je pravilno uravnan, ko je puščica zapčena v tarčo vodoravno. Sedaj lahko začnemo s streljanjem. Izvedemo devet osnovnih stopenj: 1. stojšče, 2. natikanje puščice, 3. iztegnitev roke, ki drži lok, 4. napenjanje loka, 5. sidranje roke, 7. merjenje, 8. sprožitev, 9. spremljanje in sprostitve. Teh devet osnovnih stopenj, mora lokostrellec izvesti popolnoma samodejno, saj so osnovni pogoji za kvalitetne rezultate.

Da bomo pravilno napeli lok, moramo najprej osvojiti pravilno držo rok in telesa ter nekaj gibov, ki morajo postati popolnoma samodejni. Da se bomo tega lažje naučili, poskusimo najprej nekaj vaj brez loka oziroma z »navideznim lokom«.

(Nadaljevanje)

RAZSTAVA GOB V SPOMIN NA ANTONA DEBEVCA

Gobarska družina Jesenice je tudi letos pripravila v spomin na prizadevnega pokojnega člana Antona Debevca balinarski turnir, gobarski piknik, 6. in 7. oktobra pa zanimivo in poučno razstavo gob. Na razstavi, ki so jo pripravili v domu balinarskega kluba v Logu Ivana Krivca, so prikazali kar 160 vrst gob, ki so jih večino nabrali člani odbora: Jure Kelvišar, Ivan Peskar, Ivan Debevc in Janez Pavlič. Za pomoč pri prepoznavanju gob so zaprosili Gobarsko družino Škofja Loka, ki je poslala dva svoja člana, z Jesenic pa je sodeloval prof. Anton Korenc.

Gobarska družina na Jesenicah zelo prizadevno deluje. Njen predsednik je Ivan Debevc, tajnica pa Karolina Gerdej. V pogovoru s predsednikom smo izvedeli, da v veliki meri po zaslugi društva letos na Jesenicah in okolici ni bilo težjih obolenj in smrtnih primerov zaradi zastrupitve z gobami. Nabiralci gob so se namreč v okviru društva uspešno seznanjali z gobami.

Poučno razstavo gob v Logu Ivana Krivca si je tudi letos ogledalo veliko Jesenčanov in okoličanov, ki so pri tem prav gotovo razširili znanje o strupenih, neužitnih in užitnih gobah.

B. B.

Jure Kelvišar, Anton Korenc in Ivan Debevc ob letošnji razstavi gob (foto B. Blenkuš)

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON

NAPREDEK PRI IZKORIŠČANJU JEDRSKE ENERGIJE

V drugi polovici septembra je bila na Dunaju generalna konferenca mednarodne organizacije za jedrsko energijo (IAEO) in na njej so predstavniki posameznih držav navajali podatke o splošnem napredku pri izkoriščanju jedrske energije v elektrarnah.

ZDRUŽENE DRŽAVE AMERIKE

Predstavnik ZDA je nasprotoval precej razširjenemu mnenju, da v tej državi nima jedrska energija nobene bodočnosti več. Res so morali popraviti prejšnja predvidevanja o rasti proizvodnje jedrske energije in stornirati ali prestaviti izvedbo vrste projektov. Kljub temu je bilo izmed 25 jedrskih elektrarn v svetu, ki so pričele obratovati v preteklem letu, pet v ZDA. V ZDA obratuje 86 jedrskih elektrarn, 48 jih gradijo in ko bodo pričele obratovati, bo narasel delež električne energije iz jedrskih elektrarn s sedanjih 13 % na 20 %. Do konca letošnjega leta bo izdano dovoljenje še za devet projektov in s tem se bo povečalo njihovo število z dovoljenji na skupno 16.

Električna energija iz jedrskih elektrarn je v ZDA še vedno nekaj cenejša kot iz termoelektrarn na premog in za polovico cenejša kot iz termoelektrarn na mazut. Tudi povpraševanje po električni energiji se je zaradi izboljšanja gospodarske konjunktore povečalo s skoraj nič na 3 % letno. Pod takšnimi pogoji bodo morale ZDA v prihodnjih 25 letih podvojiti svojo proizvodnjo električne energije in zato bodo jedrske elektrarne postale ne samo neka možnost temveč tudi nujnost.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

V ZR Nemčiji bodo do leta 1990 povečali število jedrskih elektrarn s sedanjih 16 z 11.000 MW skupne moči in 18 % deležem pri celotni proizvodnji električne energije, na 27 s 23.000 MW skupne moči. Že leta 1985 bo pričel obratovati visoko temperaturni reaktor Schmehausen z močjo 300 MW, medtem ko bodo pripravljene za obratovanje opodni reaktor Kalkar s 300 MW moči in nekatere naprave za obogatitev urana. V projektiranju in gradnji je še več drugih naprav, povezanih s pripravo in vskladiščenjem jedrskega goriva.

V tej državi se razvija jedrska energija v vedno bolj ustrezen energetski vir, med drugim tudi zato, ker negativen vpliv na okolje, ki ga povzroča zgorevanje premoga in mazuta (kisli dež), bolj vznemirja javnost kot obratovanje jedrskih elektrarn.

BELGIJA

V Belgiji pridobivajo električno energijo iz jedrske elektrarne že 22 let in leta 1986 bodo zaključili z gradnjo dveh novih agregatov z 980 MW moči vsak dan. Oč takrat naprej bo ta država krila 65 % svojih potreb po električni energiji z jedrskimi elektrarnami. Potem bo Belgija sodelovala pri gradnji dveh francoskih jedrskih elektrarn z močjo 1.390 MW vsaka. Kasne-

je bo zgrajena še ena jedrska elektrarna z močjo 1.300 MW in njihovo število se bo povečalo na 12. Izkoriščenost belgijskih jedrskih elektrarn je bila v letu 1983 79 %, v primerjavi s svetovno izkoriščenostjo 65 %, in v prvih štirih mesecih letošnjega leta celo 88 %.

LR KITAJSKA

Vodja številčno zelo močne kitajske delegacije na tej konferenci, minister za jedrsko industrijo, je med drugim povedal, da je njegova dežela aktivna pri pridobivanju jedrske energije že od leta 1950 dalje. V tem obdobju je razvila jedrsko industrijo in raziskovalni sistem, vključno z obogatitvijo urana, napravo in ponovno pripravo gorilnih elementov ter vskladiščenjem izrabljenega goriva. Pripravljajo nov razvojni program za izkoriščanje jedrske energije in gradijo dve jedrski elektrarni.

INDIJA

V letošnjem januarju je pričel obratovati v Madrasu prvi v Indiji zgrajeni jedrski reaktor na težko vodo z močjo 235 MW. Pripravljen je program, na osnovi katerega bodo do leta 2000 povečali zmogljivost indijskih jedrskih elektrarn na skupno moč 10.000 MW in z 10 % deležem v celotni količini pridobljene električne energije.

Indijska delegacija je na konferenci predlagala, naj bi namenili več pozornosti razvoju reaktorjev za jedrske elektrarne majhne in srednje moči, ki bi bili bolj primerni za dežele v razvoju. Strokovnjaki IAEO se že ukvarjajo z izdelavo ustrezne študije, vendar so na osnovi odgovorov na za to študijo pripravljen vprašalnik ugotovili, da je odziv potencialnih interesov zelo slab.

NA NOVO ODKRIT STARI NAČIN ČIŠČENJA ODPADNIH VOD

»Če teče voda prek sedmih kamnov, je ponovno čista«. Ta stari ljudski izrek ne pomeni nič drugega kot biološko čiščenje vode s pomočjo stabilne biomase. To je postopek, ki mu danes spet namenjajo več pozornosti, medtem ko so dolgo časa gradili in uporabljali skoraj izključno čistilne bazene z giblivo biomaso.

S hranilnimi snovmi bogate odpadne vode, ki tečejo čez kamne, povzročajo na njih tanke biološke plasti ali biofilme, ki jo sestavljajo predvsem bakterije, pa tudi mikroskopsko majhne gobe in kotalčki, mikroskopsko majhne živalce, ki živijo skoraj izključno v vodi. Organizmi tega biofilma se hranijo z ogljikovimi spojinami, fosfati in dušikovimi substancami v tekoči vodi in jo s tem tudi čistijo. Ta mehanizem je osnova za samodejno čiščenje potokov in rek.

Človek je ta naravni način čiščenja vode že zgodaj posnel in tudi izboljšal. Že leta 1916 je pričela v Švici obratovati čistilna naprava, ki je bila opremljena razen z mehanskim sistemom tudi s prekapnimi telesi. Ti so bili sestavljeni iz kot pest velikih kamnov, čez katere je tekla voda, ki jo je bilo treba čistiti. Pri tem je voda kapljala od kamna do kamna in je prišla v stik s tako veliko površino biofilma, da se je pri tem odlično čistila.

Danes v Švici deluje več kot 800 javnih mehansko-bioloških čistilnih naprav za odpadne vode. Na področjih, kjer so je-

zera, dopolnjujejo mehansko biološko čiščenje še odstranjevanje fosfatov, da bi preprečili promočno gnojenje. Kljub temu na ta način očiščena voda ne ustreza vsem zakonskim zahtevam. Zato so veliko teh naprav opremili še z nadaljnjimi čistilnimi stopnjami. Poleg še popolnejšega odstranjevanja fosfatov je bilo treba rešiti še pretvarjanje amonijaka (NH_4) v nitrat (NO_3), kar imenujejo strokovno nitrifikacijo.

V odpadnih vodah je vzrok za prisotnost amonijaka predvsem urin. Zato je pogostejši pojav te kemične spojine v jutranjih urah in predstavlja pri čiščenju vode posebno težavo. Amonij je v z odpadnimi vodami močno onesčiščenih rekah problem zato, ker razkrajja kisik in ker se pod alkalnimi pogoji pretvori v amonijak (NH_3). Ta pa je za ribe močno strupen.

Z nitrifikacijo je torej mogoče odstraniti amonij. Na ta način nastali nitrat tudi ni nevaren, vendar je v primerjavi z gnojenjem polj količinsko nepomemben. Žal je v obstoječih čistilnih napravah mogoče odstraniti le malo ali celo nič amonijaka, kajti bakterije, ki omogočajo nitrifikacijo, rastejo v primerjavi z drugimi mikroorganizmi le počasi in se zato v obstoječih zgoščevalnih napravah ne morejo uveljaviti. Izpodrinejo jih druge bakterije, ki odstranjujejo organski ogljik.

Zadnje raziskave kažejo, da bi bila ekonomsko najbolj upravičena rešitev odstranjevanja amonijaka samo dodatna stopnja čiščenja s stabilno biomaso. V primerjavi z zgoščevalnimi bazeni bi bili obratovalni stroški sicer približno enaki, vendar ima postopek z biomaso prednost, da nastane sorazmerno malo gošče. Zato odpade potreba za dragim drugim bazenom in vodo je mogoče skozi filter spuščati neposredno v reko.

V novi napravi, ki je že preizkušena, ne uporabljajo več kamnov, temveč so nosilke čistilnega biofilma stisnjene plastične folije. Z njimi je mogoče ob primerni obliki dobiti zelo velike aktivne površine, in sicer do 230 kub. m na kub. meter reakcijskega kotla. Na ta način se tudi poslabšajo življenjski pogoji roparskih mušjih ličink in črvov, ki odstranjujejo nitrifikacijski sloj bakterij in poslabšujejo učinek čiščenja.

Omenjene nosilce folije so pritrjene v do desetmetrskem stolpu in jih oblija voda od zgoraj navzdol ali pa so pritrjene na posebnih valjih, ki krožijo delno v vodi in delno na zraku. Ker se pri tem med vsakim krogom biofilm popolnoma potopi, se ne pojavijo omenjene roparske živalice. Zato je specifični učinek nitrifikacije skoraj še enkrat večji kot pri stolpni napravi.

Naprava s potapljanjem je predvsem primerna za čiščenje manjših količin odpadnih vod. Oba postopka so po začetnih težavah uspešno preizkušili in sta zrela za uporabo v praksi.

Poleg teh praktičnih poskusov potekajo raziskave tudi o poteku procesov v samem biofilmu. Tega sestavlja praviloma več vrst mikroorganizmov in na delež posameznih vrst vpliva relativna hitrost rasti ter preskrbe s hranilnimi snovmi. Zato je pomemben tisti del raziskave, ki se ukvarja s transportiranjem hranilnih snovi in kisika v biofilmu.

Težak je odgovor na vprašanje, kako vpliva koncentracija hranilnih snovi na sestavo biofilma. Ker pri tem deluje zelo veliko dejavnikov in to na zapleten način, je bila potrebna pomoč elektronskega računalnika. Ugotovljeni rezultati so jasno pokazali, da nimajo nitrificirani organizmi nobene možnosti v primerjavi z drugimi bakterijami, če je koncentracija ogljika v vodi previsoka. Sele v predhodno očiščeni in na ogljiku revni odpadni vodi lahko nastane nitrifikacija.

Vendar uporaba računalniških programov ni omejena samo na ta poseben primer nitrifikacije. V bistvu je primerna tudi za predstavitev modelov drugih vrst biofilmov.

VIZ — TOZD Delavska univerza Viktor Stražišar Jesenice vpisuje v prvi letnik usmerjenega izobraževanja družboslovne usmeritve za šolsko leto 1984/85, in sicer v

- vzgojnoizobraževalni program — administrativni manipulant (izobraževanje traja dve leti);
- vzgojnoizobraževalni program — administrator (izobraževanje traja tri leta).

Pričetek izobraževanja ob delu za odrasle v obeh smereh družboslovne usmeritve bo v začetku novembra meseca 1984.

Pogoji za vpis v obe smeri vzgojnoizobraževalnega programa so:

- dokončana osnovna šola (kandidat priloži sprečevalo o dokončani osnovni šoli).
- izpisek iz rojstne matične knjige.

Za obe smeri te družboslovne usmeritve je za prvi letnik izobraževanja enoten in skupen predmetnik, ki bo realiziran v enem šolskem letu (od novembra 1984 do junija 1985).

Kandidate za obe smeri družboslovne usmeritve administrativni manipulant in administrator vpisujemo do 1. novembra 1984 na Delavski univerzi Viktor Stražišar Jesenice, vsak dan dopoldne od 7. do 14. ure, v torek in sredo popoldne od 16. do 18. ure.

HTDO GORENJKA Jesenice — TOZD GOSTINSTVO Jesenice, n. sol.

1. Kombi IMV 1600 BR, letnik 1976, nevozen, prevoženih 77.806 km, izklicna cena: 55.000 din;
2. Prikolica Tehnostroj 5 ton, letnik 1973, vozna, izklicna cena: 145.000 din;
3. Tovorni avto TAM 4,5 ton, letnik 1963, vozen, prevoženih 183.090 km, izklicna cena: 250.000 din;
4. Kombi IMV 435-K, letnik 1980, vozen, prevoženih 86.000 km, izklicna cena: 70.000 din.

Davek na promet plača kupec.

Javna licitacija bo 23. oktobra 1984 ob 9. uri za upravno stavbo Gorenjke, na Jesenicah, Prešernova 16.

Ob boleči izgubi našega dragega
moža, očeta, deda, brata, svaka in
strica

upokojenja Železarne Jesenice

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, njegovim sodelavcem in znancem, ki ste ga tako številno pospremili na njegovi zadnji poti, darovali cvetje in nam izrazili sožalje.

Posebno zahvalo izrekamo zdravnikom in osebju internega oddelka Bolnice Jesenice.

Zahvaljujemo se pevcem in pihal-
nemu orkestru Jeseniških železar-
jev za zapete in zaigrane žalostinke.

**Žalujoča žena Slavka,
sinova Tone in Peter
z družinama in sorodstvo.**

Ob boleči izgubi drage-mame, stare mame in prababice

se iskreno zahvaljujemo vsem soro-
dnikom, prijateljem, znancem in
posebno še sosedom za izkazano po-
moč in pozornost ter za darovano
cvetje.

Iskrena hvala dr. Janezu Grošlju in dr. Mihaelu Sajevcu za dolgoletno zdravljenje na domu.

Zahvaljujemo se tudi pevcem za zapete žalostinke.

Vsem in vsakomur posebej še enkrat iskrena hvala.

Hčerka Elica z možem in vnukinja Elica z družino

Ob boleči izgubi našega dragega

se iskreno zahvaljujemo vsem soro-
dnikom, znancom, prijateljem, so-
sedom in vsem, ki ste nam v najtež-
jih trenutkih pomagali in sočustvovali
z nami.

Vsi njegovi

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem jubileju.

Franc Bizjak

Društu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem življenjskem prazniku.

Marija Žan

Že nekaj let sem težki bolnik. Hvaležen sem vsem, ki me obiskujete, nekoliko razvedrite in pomagate pri gibanju.

Posebno se zahvaljujem: Jožetu Žalcu, Štefanu Ficku, Mihu Sešlu in Stanku Logarju. Hvala dr. Cesarcu in sestri Barbari za zdravniško nego.

Peregrin Rekar

V soboto, 20. oktobra, bosta na Jesenicah od 7. do 18. ure odprti trgovini:
SPECERIJA BLED — supermarket Union, Titova 22 in
ROŽCA — sam. trgovina 9, Bokalova 5/a.

V mesecu oktobru bo za občini Jesenice in Radovljica dežurna lekarna na Jesenicah.

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje člane na tradicionalno zabavno prireditev »vinska trgatev«, ki bo v nedeljo, 12. oktobra, s pričetkom ob 18. uri v domu društva na jesenicah, Pod gozdom 13.

Iz evidence je razvidno, da nekaj članov še ni poravnalo članarine za leto 1984, zato te člane ponovno prosimo, da članarino poravnajo čimprej.

ALUMINAT — sol aluminijevega hidroksida,
KOMENSKY — češki književnik, filozof in reformator (Jan Amos. 1592—1670).

NITEROI — glavno mesto
brazilske države Rio de Ja-
neiro,
ŠODO — pena iz zavretega
vina, rumenjakov in sladkor-
ja, ljudsko šato.

Metulj, alineja, stik, ČR, trot, Vac, Richard, Bone, eo, otrok, gruča, Oger, koine, Nora, srd, Eiffel, Kostja, AO, alt, lat, mesto, Sorbona, Elikon, Anton, kg, Est, Asa, stih, beležnica, Klemen, lokalizem, elektroni-ka, on, rokada, iransčina.

Janko Fon, C. maršala Tita 2, Jesenice, se opravičujem Biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice za OBREKLJIVO NAVEDBO (pomen kratice BUSP), v članku »Spet kritično o stanarinah v občinah, ki je bil objavljen v Železjarju št. 14, z dne 12. aprila 1984 in se zahvaljujem Biroju, da so odstopili od tožbe.

Janko Fón

19. oktobra, franc. barv. glasb. spektakl ENI IN DRUGI ob 17. in 20. uri. Cene zvišane!

20. oktobra, amer. barv. CS fant. film JEDIJEVA VRNITEV ob 17. in 19.15. Cene zvišane (70,00 din).

21. oktobra, amer. barv. CS fant. film JEDIJEVA VRNITEV ob 17. in 19.15.

22. oktobra, amer. barv. film DVOJNI AZIL ob 17. in 19. uri. Film ni primeren za otroke!

23. oktobra, amer. barv. zgod. film EXCALIBUR — MEČ KRALJA ARTHURJA ob 17. in 19.15. Cene zvišane!

24. oktobra, avstr. barv. western film MOŽ S SREBRNE REKE ob 17. in 19. uri.

25. oktobra, ZAPRTO.

19. oktobra, amer. barv. CS fant.
film JEDILJEVA VRNITEV ob 17.45
in 20. uri. Cene zvišane!

20. oktobra, jug. barv. film NE-
VERJETEN ČUDEŽ ob 18. in 20. uri.

21. oktobra, jug. barv. mladinski
film DEŽEK IN VIOLINA ob 16. uri
ob 18. in 20. uri DVOJNI AZIL, amer.
barv. film.

22. oktobra, franc. barv. glasb.
spektakel ENI IN DRUGI ob 17. in
20. uri.

23. oktobra, amer. barv. ljubezen
drama NEDOPUSTNA LJUBEZEN
ob 18. in 20. uri.

25. oktobra, avstr. barv. western
film MOŽ S SREBRNE REKE ob 18
in 20. uri.

20. oktobra, franc. barv. glasb
spektakel ENI IN DRUGI ob 18. uri

Društvo invalidov Jesenice obvešča članstvo, da ima v pisarni društva pripomočke za berglje (gumi natikalo, zimski nastavek, naslone). Razen tega socialno šibkim nudi enkratno brezobrestno posojilo, najvišji znesek 5.000,00 din, s povrnitvijo v treh obrokih (dokazilo o zadnjem mesečnem prejemku — september). Za težje kategorije invalidnosti poskrbi za prednost dobave trdega goriva za ogrevanje.

Tudi v jesenskem času so v programu zdravljenja, klimatska letovanja in zdraviliški oddihi:

1. 10. novembra – sedemdnevni zdraviliški oddih v termalnih toplih TERME v Lendavi. Stroški s prevozom 9.850,00 din, v kar je vračunano: polni penzion, zdravniški pregled, tri fizioterapije in neomejeno kopanje v bazenu. Prijavite se do 31. oktobra.

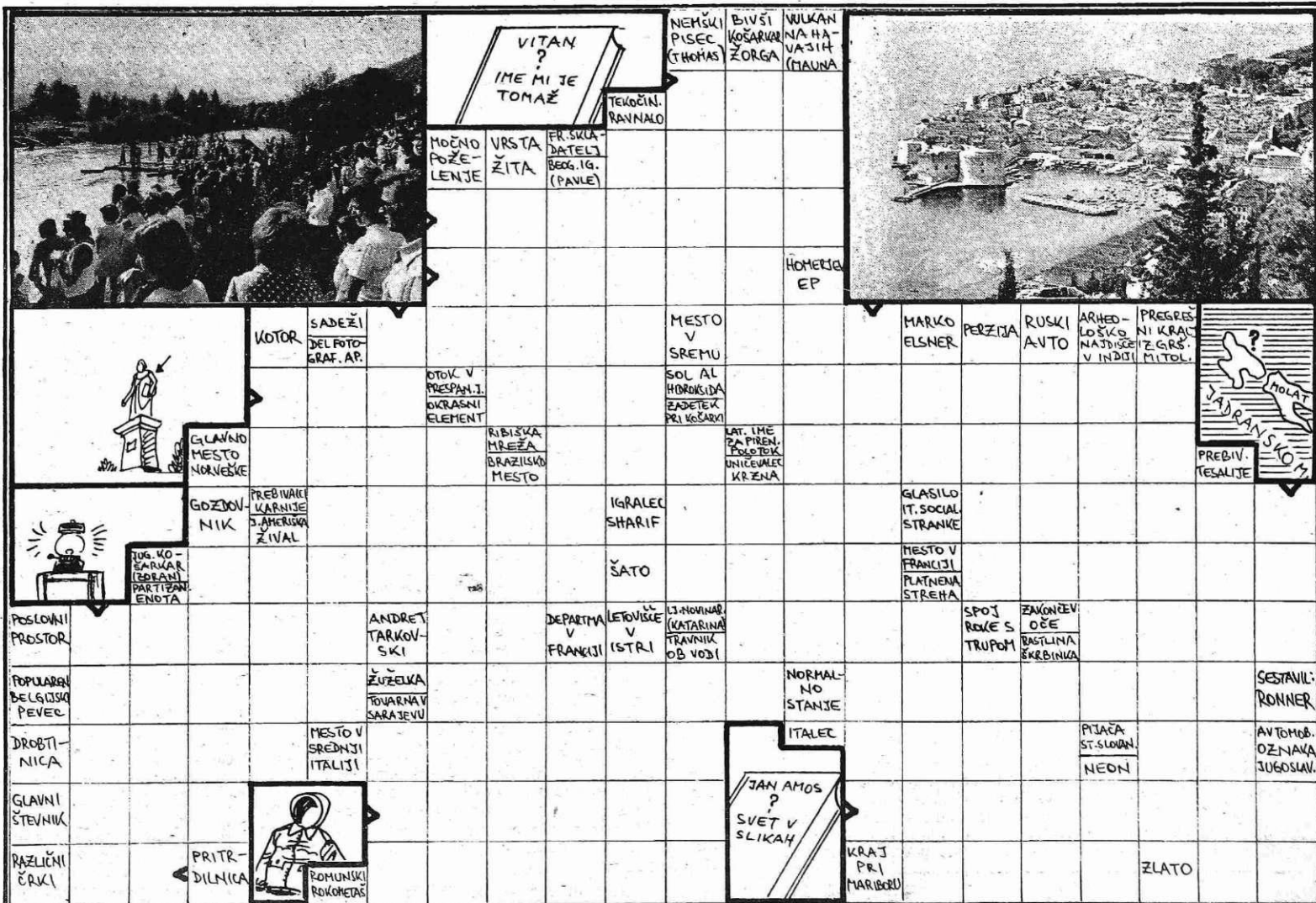
2. **18. novembra** — sedemdnevni paket v Šmarjeških toplicah. Cena paketa je 8.900.00 din, v kar je vračunan prevoz, polni penzion, zdravniški pregled, merjenje krvnega pritiska in neomejeno kopanje v bazenu. Tudi izletov in zabave ne bo manjkalo. Prijavite se takoj, ker je število omejeno.

3. **24. novembra** – v Primošten – Dalmacija – sedemdnevni paket, cena 8.000.00 din, v kar je vračunan prevoz z vlakom, polni penzion v hotelu A kat. z bazenom z ogrevano morsko vodo. Prijavljencem, ki so opravičeni plačila železniškega prevoza (rež. karte, VVI), se stroški znižajo za 1.350.00 din.

Vsak prijavljenec pri vpisu vplača prvi obrok 2.500.00 din, ostalo pa lahko poravnava v dveh obrokih, **zadnji obrok 19. decembra 1984.**

Podrobne informacije dobijo člani v društveni pisarni, prijavijo se pa lahko pri svojem poverjeniku v KS ali TOZD Železarne Jesenice.

Iz pisarne DI Jesenice

I. ZVEZNA HOKEJSKA LIGA

V soboto, 20. oktobra, se bosta ob 18.30 v športni hali v Podmežakli v tretjem kolu srečali moštv

HK JESENICE : HK OLIMPIJA Ljubljana

Vodstvo obeh jeseniških hokejskih kolektivov in igralci obeh moštev prosijo gledalce za športno obnašanje, ker so v letošnji sezoni zelo zaostreni disciplinski ukrepi za nered na igriščih. Neodgovorno metanje predmetov na igrišče lahko celo povzroči, da bo tekmovalna komisija za določen čas zaprla igrišče oziroma prepovedala tekme na domačem igrišču.

HOKEJ NA LEDU

PRVENSTVO BO RAZBURLJIVO

Značilnost prvega kola letošnjega 38. državnega prvenstva v hokeju na ledu je, da sta moštv Olimpije in Jesenice naleteli na močan odpor Celjanov in Novosadčanov, moštv Crvene zvezde in Kranjske gore pa sta bolj prepričljivo zmagali.

Če smo med dvobojem med Jesenicami in novincem v ligi Vojvodino po prvi tretjini in neodločenem rezultatu 0:0 pomislili, da bo v nadaljevanju prišla do izraza večja izkušnost, pripravljenost in kvaliteta jeseniškega moštva, smo se ušli. Po štiridesetih minutah igre je namreč vodila Vojvodina z 2:1. To vodstvo so Novosadčani obdržali vse do 48. minute, ko so dvajsetkratni prvaki izenačili. Kmalu so prišli domačini tudi v vodstvo, toda gostje se niso predali. Imeli so nekaj lepih priložnosti in so po vodstvu Jesenice s 4:2 zapravili možnosti, da bi vodstvo velikih favoritov zmanjšali.

Čeprav jeseniški hokejisti niso imeli prave vzpodbude, saj je njihov nasprotnik pred dnevi doživel visok poraz proti mlademu moštvu Kranjske gore, se je še enkrat pokazalo, kaj pomeni podcenjevanje. Čeprav je bil nasprotnik novinec, je bilo očito, da brez resne igre, predvsem pa poizkušavnosti, borbenosti in zagnanosti tudi tak tekmeček postane kaj kmalu nevaren.

Hokej je igra, v kateri se take napake hudo maščujejo. Lep primer je bila prav tekma med Jesenicami in Vojvodino. Ko so naši le došli, da vodstvo gostov ni tako naivno (2:1), so morali zaigrati mnogo bolj poizkušavno in borbeno, kajti Novosadčani so bili kljub skromnemu znanju v izrednem polju. Veliko so drsali, se borili za vsako ploščico, celo takrat, ko je bila povsem izgubljena. Dokazali so, da je borbenost eden izmed osnovnih elementov hokejske igre, ki lahko favorite postavi pred resne preizkušnje. Poleg neresne igre je v jeseniških vrstah vsak igralcel hotel sam izpeljati akcijo. Ni bilo znanih hokejskih hitrih in kombiniranih akcij, s katerimi bi novince v ligi zlahka postavili tja, kamor sodijo. Igra medlih in neučinkovitih posamičnih napadov, ki so jih Jesenice zaključevale z mednimi strelji, seveda ni mogla streti Vojvodine. Upamo, da se jeseniški hokejisti zavedajo, da če na ta način niso mogli zmagati proti Vojvodini, bodo to še težje uresničili proti bolj kvalitetnim nasprotnikom, kot sta Crvena zvezda ali Olimpija.

Pa še na nekaj v jeseniškem taboru ne bi smeli pozabiti. Smo v hudih časih, ko denarja ni na pretek. Ljudje hodijo na tekme in

plačujejo ne tako poceni vstopnice. Hodijo in plačujejo zato, da bi videli dober hokej. Če tega ne, pa vsaj borbenost in resen odnos do vsakega nasprotnika. Če tudi tega ni, potem so razočarani, čeprav njihovi ljubljenci dosežejo zmago, kot, na primer, proti Vojvodini.

Nekaj pa je res: letošnje državno prvenstvo bo bolj izenačeno, kot so bila mnoga dosedanja. O kvaliteti je seveda prezgodaj govoriti, toda razburljivosti ne bo manjkalo.

Hokejisti Kranjske gore so v Zagrebu upravičilo zaupanje, ki smo jim ga dali z možnostjo nastopov v prvi zvezni ligi. Prepričljivo so odpravili moštvo Medveščaka, ki se bo letos borilo za obstanek. Medvedci so namreč ostali brez nekaterih starejših igralcev, ki so prenehali z aktivnim igranjem in tudi brez nekaj mlajših obetavnih, ki so v JLA. S tem seveda ne mislimo zmanjševati pomembnosti zmage Kranjske gore, čeprav je to potrebno vedeti.

Glede na dvig forme pa lahko od Kranjskorcev v naslednjih kolih pričakujemo soliden odpor tudi proti favoritom. To si ljubitelji hokeja na Jesenicah še posebej želijo.

Tretje kolo letošnjega državnega prvenstva bo na sporedu v soboto, 20. oktobra, ko se bodo pomerili: Medveščak : Crvena zvezda, Partizan : Kranjska gora, Cinkarna : Vojvodina in Jesenice : Olimpija.

Četrto kolo bo na sporedu v soboto, 27. oktobra.

JESENICE : VOJVODINA

4:2 (0:0, 1:2, 3:0)

Dvorana v Podmežakli, gledalcev 600, sodniki Ulčar (Bled) ter Dremelj in Petrič (oba Jesenice); strelci za Jesenice so bili: Kopitar, Hafner, I. Ščep in P. Klemenc.

MEDVEŠČAK : KRANJSKA GORA

4:3 (3:4, 0:4, 1:1)

Športna dvorana v Zagrebu, gledalcev 100, sodniki Djokić (Beograd) ter Stipić in Grgec (oba Zagreb); strelci za Kr. goro so bili: Lah 3, Alagić 2 ter Razinger, Smolej in Tišler.

JESENSKI KROS

Deseti oktober je bil dan, ki si ga bomo na ZTKO Jesenice dobro zapomnili. Ta dan je bil namreč izveden jesenski kros in udeležba na krosu je bila rekordna — 877 tekačev. Na startu so bile skorajda vse kategorije popolne, razen ženskih — članskih in veteranskih. Raste nov rod tekačev, ki jim je tek čez drn in strn v veselje, zabavo in zadovoljstvo, tako da lahko upamo, da bomo čez leto ali dve imeli na startu tudi članice. Popoldan se je zbralo 512 tekačev vseh starosti, dopolne pa so se zemerili najmlajši. Prvi trije iz posameznih kategorij so se uvrstili v občinski reprezentanco, ki bo zastopala našo občino na 19. jesenskem krosu občinskih reprezentanc na KROSU DELA, ki bo letos 20. oktobra v Litiji. Če se bodo vsi povabljeni in se prijavljali tekači odzvali vabilu, bomo v Litijo potovali z 12 ekipami, žal z okrnjeno žensko ekipo. Vodja naše ekipe bo naš aktivni tekač — olimpijec Dušan Džurič, v članski kategoriji pa ne bodo manjkali niti Teraž, Lehar in Tone Džurič.

REZULTATI:

Letnik 1976—77 — dečki: 1. Klemen Mandelc — Žir., 2. Uroš Cenček — Moj., 3. Andrej Zidar — Žir.; deklice: 1. Alenka Dolžan — TC, 2. Nataša Ravnik — KG, 3. Mojca Brudar — KG;

Letnik 1974—75 — dečki: 1. Sašo Dančič — TC, 2. Igor Bašelj — KG, 3. Mitja Madon — Žir.; deklice: 1. Tina Mlakar — KG, 2. Melisa Seferagić — TC, 3. Katja Kopal — Žir.;

Letnik 1972—73 — dečki: 1. Aleš Brezavšek — Moj., 2. Borut Rozman — PV, 3. Aleš Bertonec — TC; deklice: 1. Tjaša Zunkovič — KG, 2. Saša Bunčič — TC, 3. Mojca Dimitrov — Žir.;

Letnik 1971 — dečki: 1. Marko Koder — KG, 2. Tomaž Hirsensfelder — TC, 3. Matjaž Tufekčić — KG; deklice: 1. Mateja Tavčar — Žir., 2. Mojca Malej — Žir., 3. Ksenja Mavrič — Žir.

Letnik 1970 — dečki: 1. Igor Oman — KG, 2. Rajko Petercel — SD Moj., 3. Igor Arh — TC; deklice: 1. Darja Režek — PV, 2. Romana Škrlec — KG, 3. Maja Kunstelj — KG;

Letnik 1969 — fantje: 1. Damjan Zupan, 2. Jože Šmid, 3. Bogdan Dijak — vsi CSUI; dekleta: 1. Romana Kučina, 2. Petra Sitar, 3. Nataša Vazdunec — vse CSUI;

Letnik 1967—68 — fantje: 1. Robi Kerštajn — SK RAT., 2. Ivo Mezek — CSUI, 3. Bojan

Habe — CSUI; dekleta letnik 1968: 1. Irina Vauhnik — CSUI;

Letnik 1965 in 66 — fantje: 1. Mirko Teraž — SD Moj., 2. Tomaž Rekar — CSUI, 3. Borut Miklič — SD Moj.; dekleta letnik 1967: 1. Mojca Kurboš — CSUI;

Člani: 1. Franci Teraž — SD Moj., 2. Miro Lehar — SD Kr. g., 3. Tone Džurič — SD Moj.

Ekipni zmagovalci osnovnošolskih ŠSD je ekipa OŠ Tone Čufar pred Kranjsko goro in Zirovnico.

Tako kot vsa leta nazaj smo v dopoldanskem sončnem urah trasirali 250 m proge za naše male šolarje. Zbralo se je 365 malčkov z rumenimi rutenicami in prav vsi so zmogli pot od starta do cilja, čeprav uplašeni, vendar rdečih ličk. Kot vedno je v tej kategoriji najmlajših tekačev geslo: ZMAGOVALCI SMO VSI. Vsi mali šolarji in njihove prizadevne tovarišice prejmejo spominske značke. Iz posameznih vzgojnovarstvenih enot so bili najboljši:

HRUŠICA: Marko Arh., Jure Razinger, Sandi Pretnar; Esmina Mustedanagić, Jasmina Samardžić, Mojca Belec;

VVE AC: Mirko Bitežnik, Miha Pirih, Ermin Grbovič; Melita Čelesnik, Karla Skumavec, Jelena Kongić;

VVE S: Gorazd Novak, Tadej Sinonič, Mitja Agovič, Branko Štros, Elvis Balič, Matjaž Aleš; Katja Lakota, Katarina Pirc, Eldina Totarevič, Aida Kadič, Karmen Struna, Senada Sečkanović;

VVE JP: Dejan Zupan, Siniša Cunko, Tonček Zumida; Darja Stanko, Emina Henjano-

vič, Minka Huzejrovič;

VVE BL: DOBRAVA in PODMEŽAKLA: Bogdan Volk, Husein Smajlovič, Domen Zaklokar; Maruša Tratnik, Nataša Berčič, Mitja Jovič;

VVE KOR. BELA: Admin Šupuk, Goran Zvizdalo, Anže Vengar; Ines Sedžak, Tanja Beravs, Meta Markež;

Zunanji J. P.: Aleš Tomašević, Zerhad Redžić, Hazim Hadžić; Edilata Safaragić, Saška Jekler, Senka Čučuk.

V imenu organizatorja se lepo zahvaljujemo lastnikom zemljišča za Zvagnom, da so nam omogočili izvedbo jesenskega krosa in vsem tovarišicam VVO Jesenice in učiteljem telesne vzgoje za organizacijsko pomoč.

SS

POPREČEN START V NOVO SEZONO

V soboto, 13. oktobra, je bilo v Murski Soboti osemnajsto tekmovalje v judu v spomin na narodnega heroja Stefana Kovarja. Nastopilo je več kot tristo judoistov iz Madžarske in Avstrije ter Srbije, Hrvatske in Slovenije. Judo sekcija TVD Partizan Jesenice je predstavljala pet mladincev in pionirjev.

Za jeseniške judoiste je bilo to prvo tekmovalje v novi sezoni in obenem prvi preizkus pripravljenosti na tekmovalje, ki se sledijo. V pionirski konkurenci je nastopil le Karahodžić v kategoriji do 31 kg. Po dveh zmagah je klonil v četrtfinalni borbi in zasedel peto mesto. Med mladinci sta Stražisar in Vidic izgubila že prvo borbo, Dvoršak in Hadžić pa sta klonila šele v polfinalu in sta zasedla tretje do četrto mesto.

Tekmovalje je trajalo zelo dolgo. Tako so jeseniški judoisti od devetih dopoldan, ko je bilo uradno tehtanje, čakali na svoje nastope vse tja do sedemnajste ure. Čeprav to ne velja kot opravičilo za poprečne nastope jeseniških judoistov, pa jih je dolgo čakanje poleg vožnje le utrudilo, razen tega pa je bilo na tekmovalju veliko judoistov, katerim je bilo to tudi prvo tekmovalje v novi sezoni. Vsi so si želeli največ in tako je prihajalo tudi do napak, ki so jih nasprotniki izkoriščali.

Sezona se je šele začela in do večjih in težjih tekmovalj je še daleč. V tem času pa bodo jeseniški judoisti še bolj vneto trenirali in poskušali svoje napake odpraviti. In kolikor poznamo judoiste, nas tudi v tej sezoni ne bodo razočarali.

-tok

JESENICE : USNJAR 0:0

V nadaljevanju slovenske območne lige zahod so jeseniški nogometaši prejšnjo soboto, 13. oktobra, igrali na domačem igrišču v Podmežakli proti Usnjaru iz Vrhnike. Rezultat je bil neodločen 0:0.

Jesenjani z igrjo tudi tokrat niso posebno navdušili. Večji del tekme so imeli terensko premoč, vendar jim je moči predvsem zmanjkovalo pred nasprotnikovim golom. Imeli so nekaj izrednih priložnosti, vendar je bila obramba moštva Usnjarja vedno na pravem mestu.

Za Jesenice so nastopili: Spahić, Blagojević, Hadžisulejmanović, Ibrahimović, Dizdarević, Džamastagić, Omanović, Sulejmani (Trkulja), Lamberger, Mlakar (Bešić), Pihler.

Na lestevici vodi moštvo Domžal z enajstimi točkami, Jesenjani pa so s sedmimi točkami na sedmem mestu.

V naslednjem kolu bodo ponovno igrali doma, in sicer se bodo v nedeljo, 21. oktobra, na igrišču v Podmežakli pomerili z moštvom Medvod.

J. R.

II. SOL — zahod moški

ŽELEZAR : KOČEVJE 1:3 (10, —7, 1, 12)

Odbojkarji Kočevja so upravičilo vloge favoritov v tem srečanju, čeprav tudi domačini niso bili čisto brez možnosti za zmago. Igralci Kočevja so bili borbenost predvsem v igri v polju. Odbojkarji Železarja se niso dovolj uigrali, največ napak pa je bilo storjenih pri servisu, ki je bil prejšnja leta njihovo glavno orožje.

Za ekipo Železarja so nastopili: Avsenik, Jemec, Rajgelj, Blaž Kovač, Janez Kovač, Legat, Prešeren, Marjanovič, Černe, Mežek, Langus.

V drugem kolu gostuje ekipa Železarja pri moštvu Salonit v Kanalu.

M. I.

ŠAHOVSKI MOJSTER NA OBISKU

Tudi letos imamo na osnovni šoli Prežihov Voranc šahovski krožek, v katerem sodelujejo učenci od šestega do osmega razreda. Nekateri učenci obiskujejo tudi šahovski krožek v šahovskem domu. Tam nam razkriva šahovske skrivnosti Vojko Mencinger, ki smo ga povabili tudi na našo šolo.

V torek, 9. oktobra, se je odzval našemu povabilu. Ker bi porabili preveč časa, če bi igrali posamezno, smo se odločili, da odigramo simultanko. To pomeni, da eden sam igra proti vsem ostalim. Tako je Vojko Mencinger igral proti petindvajsetim pionirkam in pionirkam. Igrali smo dokaj borbeno, pa vendar proti takšnemu mojstru brez uspeha. Lahko bi si si kdo pridobil pol točke, vendar je to šele začetek šolskega leta in še nismo v dobri formi.

Seveda ne bomo kar tako vrgli puške v koruzo in bomo še naprej vztrajno trenirali. Povabili bomo še kakšnega mojstra in poskusili doseči boljše uspehe. Vojko Mencingerju se zahvaljujemo za obisk in prijaznost.

Janina Keserović
in Veronika Vidmar,
5. a, OŠ Prežihov Voranc

Železarji — planinski vodniki so pregledali 15-letno bero planinskih pohodov (foto P. Dimitrov)

DRUGO SREČANJE PLANINSKIH VODNIKOV ŽELEZARJEV JE BIL V RAVNAH NA KOROŠKEM

V soboto, 6. oktobra, je bilo v organizaciji Železarne Ravne drugo srečanje planinskih vodnikov železarjev SOZD Slovenske železarne. Iz naše železarne se je srečanja udeležilo 13 vodnikov. V Ravnah so nas sprejeli organizatorji srečanja in po kratkem postanku smo se odpeljali do spominskega obeležja pisatelja Lovra Kuharja — Prežihovega Voranca. Z zanimanjem smo si ogledali prenovljeno hišo, v kateri je ustvarjal.

Za tem smo se odpeljali pod obronke Plešivca in to do zadnjih domov. Od tu je le še kratek vzpon do Poštarskega doma, od koder se nam odpre enkratni pogled na znamenite Kotlje. V prijetnem delovnem vzdušju smo vodniki obujali spomin na 15-letno prehojeno skupno pot železarjev in predelovalcev SOZD Slovenske železarne. Spomnili smo se prvega pohoda železarjev na Triglav leta 1969 v organizaciji jeseniških železarjev, nato se je zvrstilo še devet pohodov, tako da smo kar desetakkrat stali železarji na očaku Triglavu. Za tem smo izvedli pohode na Stol, Mežaklo, Golico, od Pokljuke skozi Bohinjska vrata v dolino Krme in za 15. jubilej spet pohod na Stol. Na vseh teh pohodih je sodelovalo 7.915 železarjev in predelovalcev. Samo na vrhu Triglava je stalo kar 5.275 planincev — železarjev.

Za jeseniškimi železarji so leta 1973 izvedli svoj prvi pohod ravninski železarji. Do sedaj so opravili že 12 pohodov, in sicer: šest na Peco, dva na Uršlo goro, dva na Oljševo

in dva na Raduho. Na vseh teh pohodih je bilo 7.130 planincev — železarjev, ki so z vrha omenjenih vrhov občudovali lepoto koroških gor.

Leta 1977 so se kot organizatorji pohodov pridružili še železarji iz Štor. Petkrat so pripravili pohod čez Kamniško sedlo na Okrešelj, trikrat pa čez Strelec v Logarsko dolino. Teh pohodov se je udeležilo 3.065 železarjev in predelovalcev.

Leta 1983 je bil prvič organiziran planinski železarski pohod pod okriljem tovarne Verig iz Lesc in to na Begunjsko, katerega se je udeležilo 490 pohodnikov.

Delavci Tovila iz Ljubljane so letos maja organizirali prvi pohod na Snežnik, na katerega se je povzpelo 426 udeležencev.

Vseh dosedanjih pohodov se je udeležilo 18.826 železarjev in predelovalcev-planincev. Prepričani smo, da bo v naslednjih letih to število še naraščalo, ker si delavci želijo takih pohodov. Organizatorjem je to tudi spodbuda za nadaljnje delo.

V imenu jeseniških vodnikov se organizatorjem drugega srečanja zahvaljujemo za lep in prijateljski sprejem z željo, da z našim skupnim delom nadaljujemo v korist utrjevanja zdravja in delovne sposobnosti naših delavcev in za njihovo prijetno sprostitve v gorski naravi.

P. D.

ZA SVETOVNI POKAL V ALPSKEM IN AKROBATSKEM SMUČANJU V KRANJSKI GORI

V dosedanjih aktivnostih in pripravih na letošnje tekmovalje moških v alpskem smučanju za svetovni pokal v Kranjski gori so vsa prizadevanja usmerjena v izgradnjo naprav za tehnično zasneževanje smučišča in dograditve nove FIS proge Podkoren. Za izvedbo tega projekta je potrebno veliko prizadevanj, naprav in do podrobnosti izdelana kar najbolj učinkovita organizacija dela.

Dela, ki jih izvajata delovna organizacija KOVINAR Jesenice in HIDROMONTAŽA Maribor, potekajo v strmini, ki predstavlja zelo težke delovne pogoje. Le z največjimi naporji bo mogoče ta dela v planiranem roku tudi dokončati. V tem času so na progi v precejšnji meri že izkopani jarki za položitev vodovodnih in električnih napeljav. Del teh napeljav je položeni, druge polagajo. Za hidravlično obvladovanje višinske razlike sta v gradnji tudi dve črpalnici, ki sta v tretji gradbeni fazi izgradnje. Takšno je stanje na smučišču.

Konec prejšnjega tedna pa je v Innsbrucku GIS komite za svetovni pokal dokončno usklajal koledar svetovnega pokala za sezono 1984—85. Spremenjen je datum tekme v Kranjski gori, tako da bosta veslejalom in slalom 10. in 11. decembra. Otvoritev tega tekmovalja pa bo v nedeljo, 9. decembra, 1984 ob 19. uri.

Med smučarji in tekmovalci je veliko zanimanje za našo novo progo. Progo poznajo z lanskega tekmovalja, ko je bila zelo dobro pripravljena in v celoti pokrita z umetnim

snegom. Ker smučišča v Kranjski gori spadajo med nižje ležeča smučišča in ker so prav ta pred začetkom sezone najbolj zanimiva za treninge, je med reprezentancami veliko zanimanje in povpraševanje za pridobitev termina in s tem možnosti za trening v Kranjski gori.

To je vsekakor zelo pomembno, saj nenehno poudarjamo tudi ekonomski pomen teh naprav glede na možnosti, da se zimska sezona v Kranjski gori začne ne glede na to, ali so snežne padavine ali ne.

V tej sezoni bo od 22. do 24. februarja 1985 v Kranjski gori tudi svetovni pokal v akrobatskem smučanju. Ker so v akrobatskem smučanju tri discipline: prosti slog, balet in skoki, je treba za to tekmovalje zagotoviti tri tekmovališča. Za balet in prosti slog Kranjska gora razpolaga z idealnimi naravnimi programi na zgornjem delu smučišča Podkoren in na smučišču Kekec. Najzanimivejši pri akrobatskem smučanju so prav gotovo skoki. Za izvedbo te discipline imamo skakalnico na smučišču Podles. Skakalnica ima šest odskočnih miz v skupni širini 15 m. Nalet je dolg 30 m, prav tako je 30 m dolgo tudi doskočišče, ki ima 82 % nagib.

Kapacitete Kranjske gore za letošnje zimsko sezono so že sedaj skoraj v celoti prodane in to v precejšnji meri na zunanje tržisce. Prav gotovo so te prireditve, poleg tega da popestrijo bivanje v turističnem kraju, tudi eden od razlogov za uspešno prodajo.

Jože Resman

JESENIŠKI PIONIRJI ISTOČASNO NA ŠTIRIH FRONTAH

Že naslov pove, da je dejavnost v jeseniškem namiznoteniskem klubu široko zastavljena prav med najmlajšimi. Težave pa so predvsem v tem, kako preskrbeti toliko strokovnega kadra, ki bo z njimi delal in jih vodil na tekmovalja, na katera si priborijo pravico nastopa.

Tokrat so nastopili najboljši pionirji SRS na prvem republiškem selekcijskem turnirju v Ljubljani in to v štirih jakostnih skupinah. Medtem ko nekaj let nazaj nismo imeli nobenega pionirja v štiridesetici SRS, jih je letos uvrščenih kar šest, od tega po eden v prvi oziroma drugi jakostni deseterici, kar štirje pa so v tretji deseterici. Glede na njihovo mladost pričakujemo v prihodnjih letih še vzpon na sam vrh.

Za Djukića je bila prva skupina še pretežka, zato je zasedel 10. mesto, medtem ko je Ferbežal v drugi skupini zasedel 7. mesto. Presenetil pa je v tretji skupini Željko Šmitnar z osvojitvijo prvega mesta, pa tudi Pem, ki je zaostal le za eno

zmago in osvojil četrto mesto, je bil kar dober. Demšar in Halilagić sta bila manj uspešna in osvojila sta šesto oziroma osmo mesto.

Isto kot za pionirje velja tudi za pionirke, ki so se borile v Vrtobji na prvem republiškem selekcijskem turnirju SRS v treh jakostnih desetericah. Markeževa je z dobro igro osvojila drugo mesto v najboljši jakostni skupini, ta skupina pa je bila za Šavorjevo pretežka in je zasedla deseto mesto. V drugi jakostni skupini je Smolejeva zasedla šesto mesto, Samarjeva pa deseto.

Pionirji in pionirke, ki niso bili uvrščeni na republiška tekmovalja, so se borili na regijskih turnirjih. V Kranju so nastopili trije jeseniški pionirji, najboljši med njimi pa je bil Matej Križnar, ki je osvojil drugo mesto. Na Jesenicah so na podobnem turnirju nastopile štiri jeseniške pionirke. Najboljša med njimi je bila Sabina Koselj, ki je osvojila prvo mesto.

(S)

TRIM

